

Работа над... стрэсам

«Урочышча Пяскі». Кола замкнулася

Мазыране скарылі Манака

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

СТАР. 7

СТАР. 9

СТАР. 12

НА ХВАЛІ СУПРАЦОЎНІЦТВА І ЎЗАЕМАРАЗУМЕННЯ

Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка даў інтэрв'ю Цэнтральнаму тэлебачанню Кітайскай Народнай Рэспублікі.

Кіраўнік дзяржавы адказаў на шэраг пытанняў адносна найбольш значных вынікаў і перспектываў беларуска-кітайскага супрацоўніцтва з акцэнтам на ўдзел нашай краіны ў рэалізацыі кітайскай канцэпцыі па будаўніцтве эканамічнага пояса Шаўковага шляху. У гэтым кантэксце асобная ўвага падчас інтэрв'ю была нададзена Кітайска-беларускаму індустрыяльнаму парку як аднаму з найбольш значных і перспектывуных праектаў у краінах, размешчаных уздоўж эканамічнага пояса Шаўковага шляху. Прэзідэнт Беларусі выказаў меркаванне, што ініцыятыва кітайскага лідара Сі Цзіньпіна аб стварэнні эканамічнага пояса Шаўковага шляху — гэта вялікая ідэя ў імя аб'яднання і стварэння.

Адно з пытанняў датычылася Кітайска-беларускага індустрыяльнага парку «Вялікі камень», які закліканы стаць важным звяном на гэтым новым шляху, паведамляе прэс-служба Прэзідэнта. На думку кіраўнікоў дзвюх краін, парк можа стаць жамчужынай эканамічнага пояса Шаўковага шляху. Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў: «Мы чакаем (і ўжо пачалі ажыццяўляць гэтую ідэю) самых сур'ёзных інвестыцый у гэты праект на тэрыторыі Беларусі. Наша з Сі Цзіньпінам жорсткае патрабаванне — тут павінны быць створаныя прадпрыемствы, якія выпускаюць прадукцыю новага пакалення».

«Рэспубліка Беларусь — гэта цэнтр Еўропы, а ЕС — гэта высокатэхналагічны саюз, — працягнуў кіраўнік дзяржавы. — Стварэнне тут прадукцыю мінулага стагоддзя і спрабаваць потым яе прадаць на гэтых рынках — бесперспектыўна. Таму трэба стварэнне вельмі высокага ўзроўню прадукцыю, каб потым яе рэалізоўваць».

На думку Прэзідэнта, Беларусь як ніякая іншая краіна гатовая і падыходзіць для гэтага. Асабліва з улікам развітой інфраструктуры — чыгункі, аўтамабільных дарог, паветранага транспарту, бо тут скрываюцца гэтыя шляхі. Акрамя таго, новыя магчымасці адкрываюцца са стварэннем Еўразійскага эканамічнага саюза, актыўным удзелнікам якога з'яўляецца Беларусь.

Пры гэтым Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу на той факт, што Кітайска-беларускі парк — гэта адкрыты праект, да якога могуць далучацца і іншыя партнёры. «Пры стварэнні гэтага прамысловага кластара важна не дапусціць стварэння нейкіх раздзяляльных бар'ераў. Мы гэта ўлічвалі першапачаткова. Наш праект адкрыты для ўсіх і не скіраваны супраць каго б там ні было, — заявіў кіраўнік дзяржавы. — Веліч гэтага праекта — у вялікай ідэі аб'яднання (эканамічнага, гандлёвага), а следам за гэтым абавязкова прыйдзе аб'яднанне культуры і людзей».

Інтэрв'ю з Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь уводзіць у 6-серыйны дакументальны фільм пад назвай «Адзін пояс, адзін шлях», які прысвечаны эканамічнаму поясу Шаўковага шляху і выйдзе ў эфір Цэнтральнага тэлебачання Кітая ў чэрвені 2016 года.

Ва ўрадзе

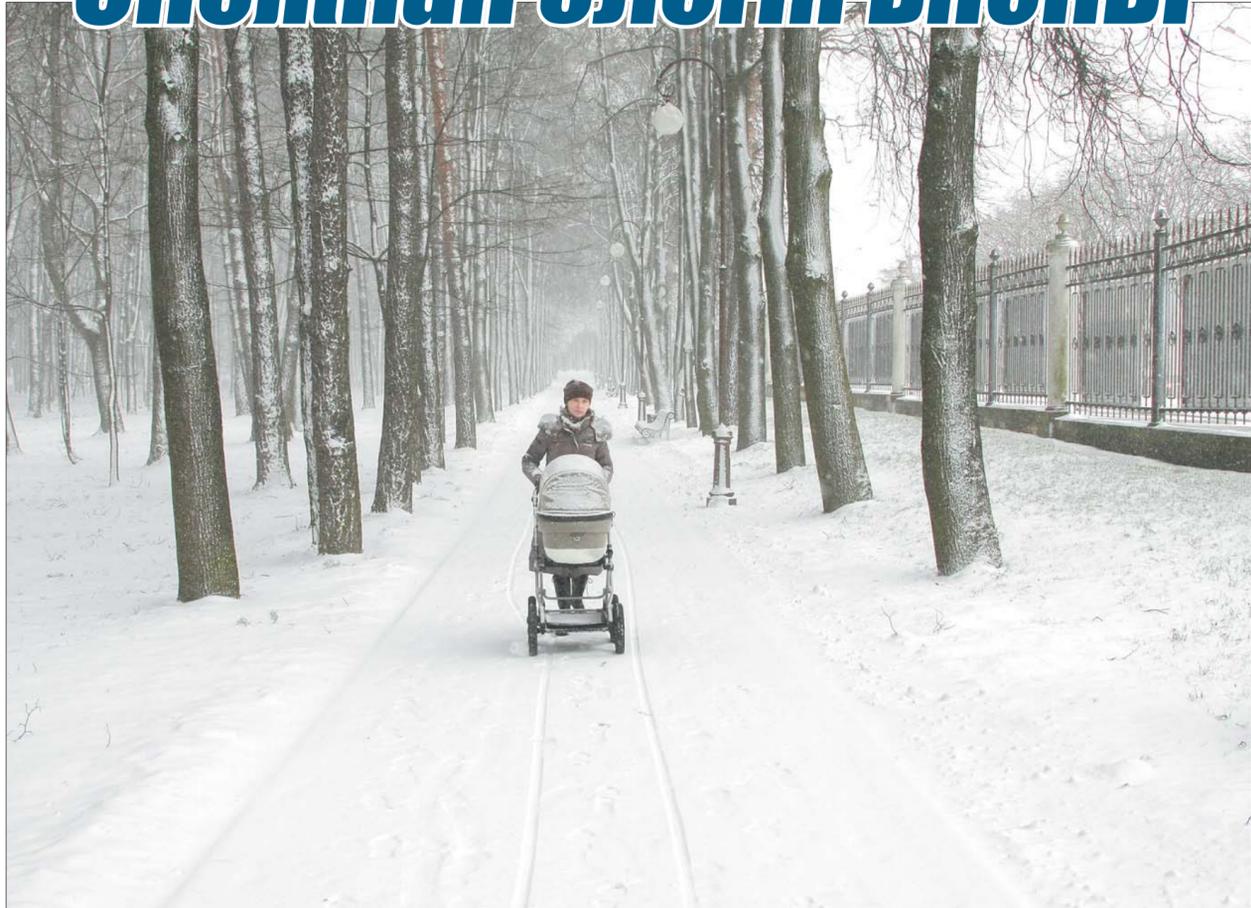
САБРАЦЬ І ПЕРАПРАЦАВАЦЬ

У найбліжэйшую пяцігодку долю паўторнага выкарыстання цвёрдых камунальных адходаў (ТКА) неабходна павялічыць да 25%

Аб гэтым учора заявіў прэм'ер-міністр Беларусі Андрэй КАБЯКОЎ на пасяджэнні Прэзідыума Савета Міністраў на тэму «Аб выніках выканання Дзяржаўнай праграмы па зборы (нарыхтоўцы) і перапрацоўцы другаснай сыравіны ў Рэспубліцы Беларусь на 2009—2015 гады, мерах па нарощванні аб'ёмаў збору і выкарыстання другаснай сыравіны».

СТАР. 2

Снежная элегія вясны

Фота Антона ВЕШЧУЧКА

ЦЫТАТА ДНЯ

Уладзімір КРАЙЦОЎ, старшыня Гродзенскага аблвыканкама:

«Кожны праект, які прадугледжвае стварэнне новых працоўных месцаў, павінен атрымліваць максімальнае садазейнічанне мясцовай улады. Раішэнне задачы па стварэнні новых працоўных месцаў магчымае з дапамогай малых і сярэдніх прадпрыемстваў. Таму наша задача — зняць усе бар'еры для бізнесу, выключыць выпадкі, калі прадпрыемствы чалавек заблытаваны ў бюракратычных сетках. Калі сёння прадпрыемствы гатовы даць людзям работу, гэта і павінна быць вызначальнай умовай для выдзялення яму зямельнага ўчастка, аказання ўсемагчымай падтрымкі».

Курсы замежных валют, устаноўлены НБ РБ з 02.03.2016 г.

Долар ЗША	21277,00 ▼
Еўра	23127,00 ▼
Рас. руб.	287,77 ▲
Укр. грыўня	785,49 ▼

Даслоўна

НА ВАРЦЕ ПРАВА І ПАРАДКУ

Фота Вячаслава ЦІРАКА

Як адкажуць праваахоўнікі на інтэрнэт-правакацыі? Хто абароніць пенсіянераў ад злачыстваў і калі супрацоўнікаў у форме на стадыёнах заменіць спецыяльна падрыхтаваныя сцюарды? На самыя актуальныя пытанні журналістаў напярэдадні Дня беларускай міліцыі адказаў Ігар ШУНЕВІЧ, міністр унутраных спраў Беларусі.

«ВАЯЦЬ З ПРАВАКАТАРАМІ НЕ БУДЗЕМ»

— Правакацыі ў дачыненні да міліцыі сёння сапраўды здараюцца, — кажа Ігар Анатольвіч. — Некаторыя паказваюць міліцыю ў бездапаможным выглядзе, але яна такой насамрэч не выглядае. Праваахоўнік не павінен быць у палоне сваіх эмоцый, адказаць хамствам на хамства. У такім выпадку ён — дрэнны міліцыянер. Аднак сёння крытычныя заувагі, публікацыі ў сродках масавай інфармацыі, што тычацца працы міліцыі, пераважна носяць канструктыўны характар.

СТАР. 5

Шматпавярховую забудову гарадоў нельга ўявіць без гэтых механізмаў. Але, як і любой тэхніцы, ліфтам уласцівы паступовы знос, старэнне і, як вынік, паломкі. А часам пад'ёмнік нават даводзіцца спыняць на пэўны тэрмін з-за неналежнага абслугоўвання. Пра сітуацыю, якая скалалася ў ліфтавай гаспадарцы Беларусі, карэспандэнт «Звязды» даведаўся ў начальніка ўпраўлення нагляду за бяспекай пад'ёмных збудаванняў і атракцыйнаў Дзяржпрамнагляду Пятра КЛІМКО.

Ці магчымыя дэфекты?

— Хутчэй за ўсё зношваюцца ў пад'ёмніку лябэдка і шкід — адным словам, дэталі, якія пастаянна труцца. Мы ведаем, што некаторыя людзі неахвотна ездзяць у ліфце з-за боязі таго, што кабіна можа упасці ў шахту. Але думка гэтая памылковая. Той жа канат мае дванаццаціразовы запас трываласці. А канатаў такіх у ліфце звычайна тры... Ды і каб кабіна насамрэч упала, павінна адначасова супасці вельмі шмат фактараў — катастрофічны знос канатаў, адмова адразу ўсіх лоўнікаў, магутная карозія і дэфармацыя канструкцый. Такое магчыма толькі ў адным выпадку — калі ліфт доўгі час не абслугоўваўся, не рамантаваўся. Інакш кажучы,

ПРАВІЛЫ ПАД'ЁМУ

З якімі праблемамі сутыкаецца айчынная ліфтавая гаспадарка?

яго абыходзілі бокам. Ці прыгледзілі за ім чыста фармальна. Менавіта таму за ўвесь час, пакуль Дзяржпрамнагляд вядзе статыстыку, пра падзенні кабін ліфтаў у Беларусі звесткі адсутнічаюць. Любая арганізацыя, якая абслугоўвае машыны, абавязкова падкантрольная нам. І дзякуючы такой цэнтралізаванай мы не паўтарылі памылкі Расіі і Украіны, дзе ў ліфтах штогод гіне некалькі дзясяткаў чалавек.

СТАР. 6

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

АПЕК знізіла здабычу нафты

Дзяржавы — члены Арганізацыі краін — экспарцёраў нафты знізілі здабычу нафты ў лютым на 280 тыс. барэляў у суткі. Здабыча нафты значна упала ў Іраку, які з сярэдзіны лютага прыпыніў пастаўкі на нафтаправодзе з Курдыстана. Акрамя таго, здабыча чорнага золата прыкметна знізілася ў Нігерыі пасля аварыі на мясцовым прадпрыемстве нафтагазавай кампаніі. Прычынай зніжэння ўзроўню здабычы нафты ў Аб'яднаных Арабскіх Эміратах стала закрыццё некалькіх буйных радовішчаў з тэхнічных прычын, паведамляюць трэйдэры. Разам з тым два найбуйнейшыя вытворцы нафты — Іран і Сірыя — зніжаць здабычу чорнага золата пакуль не збіраюцца. На таргах цана нафты Brent стабілізавалася на ўзроўні \$36,62 за барэль.

Кітай паэтапна павысіць пенсійны ўзрост

Кітай апублікуе ў 2016 годзе план павышэння пенсійнага ўзросту. Гэты крок накіраваны на барацьбу з праблемай скарачэння рабочай сілы і старэння насельніцтва. Цяперашнія нормы па выхадзе на пенсію былі прынятыя 60 гадоў таму. Узрост выхаду на пенсію для кітайскіх мужчын складае 60 гадоў, для жанчын, занятых у сферы разумовай працы, — 55 гадоў, а для жанчын, занятых фізічнай працай, — 50 гадоў. «Мы ўжо распрацавалі план павышэння пенсійнага ўзросту, але яго яшчэ павінны зацвердзіць улады да таго, як ён будзе прадставлены на суд грамадскасці», — заявіў міністр працоўных рэсурсаў і сацыяльнага забеспячэння Інь Вэймін. Ён таксама падкрэсліў, што павышэнне пенсійнага ўзросту будзе адбывацца паступова і зойме досыць шмат часу. Штогадовая змены будучы нязначнымі, таксама будзе ўжыты дыферэнцыраваны падыход да работнікаў розных сфер працы. У цяперашні час Кітай сутыкаецца з сур'ёзнай праблемай старэння насельніцтва, колькасць людзей старэйшых за 60 гадоў дасягнула 212 млн чалавек у мінулым годзе, што складае 16% насельніцтва краіны.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Соль небяспечная для печані

Папярэднія даследаванні паказалі, што лішак солі павялічвае рызыку гіпертаніі і іншых праблем са здароўем. Паводле звестак новага даследавання, дыета з высокім утрыманнем солі наносіць шкоду печані. Прычым печань пакуе не толькі ў дарослых, але і ў дзяцей ва ўлонні маці, піша Science World Report. Упраўленне па санітарным нагляду за якасцю харчовых прадуктаў і медыкаментуў ЗША рэкамендуе спажываць не больш за 2300 міліграмаў натрыю ў дзень (прыкладна адну чайную лыжку). Іоны натрыю ўдзельнічаюць у цыркуляцыі вады ў арганізме і дапамагаюць праводзіць нервовы імпульсы. Аднак многія людзі ўжываюць значна больш солі. Спецыялісты правялі даследаванне на мышах. Высветлілася, што лішак солі прыводзіў да шэрагу змяненняў у печані жывёл. Гэта павышала рызыку фіброзу. У той жа час вітамін С дапамагаў часткова аднавіць пашкоджаныя клеткі.

Спадчына

ЗВАНІ ЗВАНЧЭЙ, ЗВОН!

Традыцыйнае званарства можа ўвайсці ў спіс нематэрыяльнай культурнай спадчыны Беларусі

Пабачыла свет адна з першых айчынных грунтоўных манаграфій па кампаналогіі — навуцы аб званых. Гэта кніга кандыдата мастацтвазнаўства Алены Шацко «Колокольный звон Белой Руси: тысячелетие традиции». Пад яе вокладкай — унікальны матэрыял пра традыцыйнае беларускае званарства, звесткі пра каштоўныя старажытныя званы, што захоўваюцца ў музеях і яшчэ гучаць у храмах. Выданне сталася вынікам амаль пятнаццацігадовага даследавання, соцень экспедыцый, працы ў архівах Беларусі, Польшчы, Літвы, Расіі. Гэтая кніга — не толькі найбгацейшая крыніца звестак пра званы, але і доказ таго, што традыцыйнае званарства нашага народа непаўторнае, унікальнае, вартэ захавання і зберажэння. Сёння Алена Шацко разам з Беларускай асацыяцыяй музычных дзеячаў ініцыюе ўнясенне традыцыйнага званарства ў спіс нематэрыяльнай культурнай спадчыны Беларусі, а потым і ЮНЕСКА. У гутарцы з карэспандэнтам «Звязды» Алена Генадзеўна ўспамінае пра вытокі сваёй цікавасці да званой, расказвае пра сенсацыйныя знаходкі і адкрыцці, а таксама тлумачыць, чаму ў вёсках нельга праводзіць майстар-класы для званароў.

СТАР. 10

Пачалася падпіска на «Звязду» на II квартал 2016 года!
5 разоў на тыдзень!

ПІШАМ ПРА ТОЕ, ШТО САПРАЎДЫ ВАЖНА
Падпіска на газету можна ў любым аддзяленні паштовай сувязі; з дапамогай аплатна-даведачнага тэрміналу РУП «Белпошта»; праз сістэму «інтэрнэт-падпіска» на сайце www.belpost.by; у кіёсках «Белсаюздрука»; у пашталёнаў.

ЗАСТАВАЙЦЕСЯ З НАМІ — БУДЗЕ ЦІКАВА!

Падпіска, дарэчы, можа стаць добрым падарункам для вашых родных і блізкіх, для вашых сяброў.

САБРАЦЬ І ПЕРАПРАЦАВАЦЬ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Адразу Андрэй Кабякоў нагадаў, што ў лютым 2014 года на нарадзе па пытаннях абыходжання з адходамі і другасным матэрыяльным рэсурсамі (ДМР) кіраўніком дзяржавы была пастаўлена задача пра дасягненні ступені выкарыстання адходаў аналагічнай узроўню ў краінах Заходняй Еўропы (50-90%). Таму для выканання гэтай задачы вызначаны прыярытэты кірункі развіцця сістэм абыходжання з адходамі і ДМР на пяцігодку. У першую чаргу гэта зніжэнне аб'ёму захавання адходаў на палігонах, забеспячэнне да 2020 года паўторнага выкарыстання не менш чым 25% цвёрдых камунальных адходаў, стварэнне замкнёных цыклаў збору і выкарыстання ДМР, якія забяспечваюць першааргановае выкарыстанне сабранай другаснай сыравіны для патрэб айчынных перапрацоўшчыкаў пад іх поўную вытворчую патрэбу.

Кіраўнік урада паведаміў, што ўзровень здабывання асноўных другасных матэрыяльных рэсурсаў (без уліку будаўнічых адходаў) з аб'ёму цвёрдых камунальных адходаў за сем гадоў павялічыўся больш чым у 2 разы. Такая доля другасных рэсурсаў павялічылася за гэты час з 7,5% да 15,6% у 2015 годзе.

Паводле яго слоў, урадам і зацікаўленымі дзяржаўнымі органамі ў цэлым забяспечана выкананне асноўных задач, вызначаных у праграме. Спикер пасаджэння падкрэсліў, што дасягнуты пэўныя станоўчыя вынікі і забяспечана павышэнне ўзроўню здабывання другасных матэрыяльных рэсурсаў са складу цвёрдых камунальных адходаў. Цяпер у краіне забяспечаны рост аб'ёму збору (нарыхтоўкі) другаснай сыравіны, у тым ліку макулатуры на 185%, адходаў пластанас — у 3 разы, зношаных шын — у 3,3 раза, адходаў шкла — у 5,8 раза.

Прэм'ер-міністр адзначыў, што паралельна з развіццём сістэмы паасобнага збору адходаў і здабывання другасных матэрыяльных рэсурсаў неабходна ўкараняць тэхналогіі кампаставання арганічнай часткі адходаў і выкарыстання камунальных адходаў у цеплаэнергетыцы.

«Гэтыя падыходы павінны быць адлюстраваны ў праграмых дакументах Мінжылкамса і Мінпрыроды па пытаннях развіцця сістэм абыходжання з адходамі і другаснай сыравінай», — паведаміў Андрэй Кабякоў.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviazda.by

Меркаванні

НЕ ЗБАВІЦЬ ТЭМПЫ

Указ Прэзідэнта №78 «Аб мерах па павышэнні эфектыўнасці сацыяльна-эканамічнага комплексу Рэспублікі Беларусь» можна назваць дакладнай праграмай дзеянняў для рэгіёнаў. Так лічыць старшыня камітэта эканомікі Мінابلвыканкама Павел ЮХНЕВІЧ.

— Галоўная задача для вобласці — не збавіць тэмпы росту, якія былі дасягнуты летась і за пацёмку ў цэлым. А магчымасці для гэтага ёсць — як у прамысловасці, так і сельскай гаспадарцы, таваравадарце. У першую чаргу за кошт традыцыйных вытворчасцяў, а таксама новых, якія запустылі летась. У прыватнасці, эфектыўна развіваюцца і павялічваюцца аб'ёмы вытворчасці фармацэўтычных прадпрыемстваў, ядрэнныя паказчыкі на пачатку года ў машынабудаванні, вытворцаў транспартных сродкаў. Стабілізавалася сітуацыя на БелАзе. Акрамя таго, важкую прыбаўку даюць новыя мадэрнізаваныя суб'екты гаспадарання, напрыклад «Велес-Міт», Пухавіцкі завод горнага воску. Ну і, безумоўна, нельга скідаць з рахунку прадпрыемствы дрэвапрацоўкі. Сюды ўкладзены сродкі, якія павінны даваць вынік.

Што тычыцца новых рабочых месцаў, то ў 2015 годзе іх было створана больш як 7,5 тысячы. Сёлета плануецца дадаткова яшчэ 6 900 за кошт адкрыцця новых прадпрыемстваў і пачатку работы тых, што зарэгістраваны летась або 2-3 гады таму, паколькі цыкл арганізацыі вытворчасці дастаткова працяглы. Думаю, па выніках першага квартала з'явіцца не менш як 1,5 тыс. новых рабочых месцаў. А ў цэлым на тэрыторыі Мінскай вобласці рэалізуецца больш як 50 праектаў, дзе прадугледжана іх арганізацыя. Сёлета наша задача — захавача інвестыцыі на ўзроўні 2015 года, а менавіта больш як 45 трлн рублёў. Вядома, гэта нялёгка. Тым не менш кіраўнік дзяржавы даў дакладны кірунак, дзе гэтыя грошы браць — прыцягваць прамыя замежныя інвестыцыі. Сёлета ў Мінскай вобласці плануецца прыцягнуць прамыя замежныя інвестыцыі на чыстай аснове не менш, як 180 мільярд даўляраў ЗША.

На жаль, ёсць пэўнае зніжэнне паказчыкаў знешнеэканамічнай дзейнасці. Але яны ў многім вызначаліся кан'юнктурай, працэсамі, што адбываюцца ў краінах-партнёрах. Тым не менш у фізічным вымярэнні шэраг прадуктаў, тавараў рэалізавалі з плюсам у параўнанні з 2014 годам. Галоўнае ж, мы захавалі знешні рынак, сваю прысутнасць там, і выйшлі на новыя. У гэтым годзе пачаліся пастаўкі ў Саудаўскую Аравію, Чылі, Перу, некаторыя краіны Афрыкі, у прыватнасці Нігерыю. Аб'ёмы іх пакуль не такія вялікія, як хацелася б, але гэта справа часу

Медыяпрастора

Фарміраваць асобу, патрыёта, грамадзяніна

ГЭТА АДНА З АСНОЎНЫХ ЗАДАЧ МЯСЦОВАГА ДРУКУ

Лілія АНАНІЧ, міністр інфармацыі, якая прыняла ўдзел у пасаджэнні калегіі галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Мінابلвыканкама, заявіла, што рэгіянальнае прэса ў краіне мае значныя рэзервы развіцця.

«Рэчаіснасць такая, — заявіла Лілія Ананіч, — што друкаваныя СМІ, з прычыны развіцця інфармацыйных тэхналогій, страчваюць свае пазіцыі. Мы бачым гэта па змяненні тэражы выданняў, у меншай ступені — рэгіянальных. Як сведчаць сацыялагічныя даследаванні цэнтры сацыяльна-палітычных даследаванняў БДУ, 29 працэнтаў апятных вылісваюць чытаюць рэгіянальную прэсу. Значыць, у рэгіянальнай прэсе асабліва чытаць і большыя рэзервы росту».

На думку міністра, на інфармацыйным полі рэгіёна СМІ павінны быць галоўнай крыніцай інфармацыі. «Трэба быць аўтарытэтным органам, якому даяраюць грамадзяне краіны», — сказала кіраўнік ведаства. Сфера інфармацыі і друку неабякава насельніцтву. «Неабходна нагадаць школьнікам, падрастачучаму пакаленню, што ў шматлікіх крыніцах інфармацыі трэба вучыцца разбірацца. У павуціне можна знайсці ўсё: і добрае, і дрэннае. Калі інтэрнэт у дэструктыўных руках, то і вынік будзе дэструктыўным», — сказала Лілія Ананіч. Паводле яе слоў, традыцыйныя медыя ва ўмовах новых тэхналогій павінны самі развівацца і развіваць свайго чытача, каб газета была запатрабавана не толькі ў старэйшага пакалення, але і каб маладыя людзі цягнуліся да друкаванага слова. «А гэта і культура чытання, і фарміраванне асобы, патрыёта і грамадзяніна Беларусі», — рэзюмавала міністр інфармацыі

Выказваем глыбокае спачуванне жонцы, родным і блізкім ЛІСІЦЫНА Пятра Сцяпанавіча, члена Саюза пісьменнікаў Расіі і Рэспублікі Беларусь, інваліда Вялікай Айчыннай вайны, юрыста, які памёр на 89-м годзе жыцця. Светлая яму памяць! Сем'і Гарбачовых, Богушаў і Абрамовічаў.

Добра, калі цябе чуюць

Па выніках «прамой лініі» старшыня Віцебскага аблвыканкама застаўся незадаволены ўзроўнем работы мясцовых улад

Яшчэ перад пачаткам тэлефоннай сувязі з жыхарамі вобласці Мікалай ШАРСТНЁУ даручыў сваім падначаленым правяральцам, як сельсаветы і выканкамы вырашаюць агульныя насельніцтвам праблемы. Яго памочнік далажыў, што прыкладна 30% просьбаў задавальняюцца.

Сустракаюцца і спрэчныя выпадкі. Напрыклад, жанчына з Полацка прасіла кіраўніка вобласці прыняць яе асабіста, каб данесці, нарэшце, сваю праблему, звязаную з падтапленнем яе зямельнага ўчастка. Старшыня райвыканкама па відэасувязі запэўніў, што інфармацыя не адпавядае рэчаіснасці. Сітуацыю неаднаразова вывучалі на месцы, жанчыне адказвалі пісьмова. Мікалай Шарстнёў даручыў падключыць да правяркі інфармацыі экспертаў.

Нечаканым быў званок з Мінска. Мужчына расказаў пра тое, што ў Чашніцкім раёне за свае грошы усталяваў памятны знак, каб увекавечыць падвиг партызанскай і апалячэння. Цяпер трэба зарэгістраваць помнік і забяспечыць яго ахову з боку дзяржавы.

Адначасова абурэнне ў Мікалая Шарстнёва выклікала размова з жыхаркай Віцебска, паводле слоў якой, у яе 5-павярховым доме рамонт выдзёцкі ўжо шэсць гадоў.

— Неабходна знаходзіць інаватых і прыцягваць іх да адказнасці. Гэты факт сведчыць пра адсутнасць прафесіяналізму, халатнасць, можна сказаць, пра злычыннасць, — выказаў сваю думку кіраўнік рэгіёна.

Званок з Шаркаўшчыны здзіўляў уяўленасцю, што ў выхадныя і святы ў краіне няма вады. Такое меркаванне ў жанчыны, якая званіла, з'явілася з-за таго, што вады няма не толькі ў яе доме, але і ў іншых дамах горада.

Жыхар абласнога цэнтры незадаволены ацэнкай кошту кватэры для прыватызатцыі. Дзе пенсіянеру знайсці 500 мільянаў рублёў?

Некалькі зваротаў тычыліся вялікай затрымкі па выплаце зарплаты. У пры-

Падчас «прамой лініі» з удзелам старшыні Віцебскага аблвыканкама.

ватнасці, будаўнік з Віцебска не бачыў заробковых грошай з кастрычніка мінулага года. Некаторыя прасілі дапамогі ў пошуку працы. З-за рэарганізацыі трэста ЖКГ бацька дваіх дзяцей, рабочы, стане беспрацоўным. Сям'я і не будзе на той жыцц.

На «прамую лінію» са старшыней Віцебскага аблвыканкама дазвалялі і старшыня прафкама ЖРЭТ Кастрычніцкага раёна Віцебска, які рэарганізуецца. Яна даказвала, што трэст не трэба ліквідаваць (ён увойдзе ў склад адзінай арганізацыі. — Аўт.). Маўляў, мы не «лішняе звяно» ў камунальнай сістэме, а эфектыўна працуем. Мікалай Шарстнёў прапанаваў стварыць камерцыйную структуру па аказанні паслуг насельніцтву па абслугоўванні жылля. Са свайго боку паабяцаў падтрымаць ініцыятыву. Але прадстаўніца прафсаюза засталася пры сваёй думцы.

Усяго з кіраўніком вобласці ўдалося пагутарыць 25 грамадзянам. Падводзячы вынікі, губернатар заклікаў старшыню

сельскіх і райвыканкамаў, райсаветаў штодня ўнікаць у праблемы людзей. Каб звароты па дробных пытаннях не адымалі час у кіраўніцтва вобласці і ў рэспубліканскіх органах.

— Прайсці трэба па вёсцы, сустрэцца з людзьмі, пагаварыць з імі. Неабходна зайсці ў краму, бібліятэку, школу, каб пацікавіцца, якія ёсць пытанні, што трэба вырашаць, — сказаў старшыня аблвыканкама.

Навядзенне парадку на сельскіх могілках — гэта ўзровень сельсатва. Ненадмалына, калі без каманды зверху ўлады не могуць усталяваць... поручань уздоўж лесвіцы. Калі ўнікаюць звароты па навядзенні парадку ў двары.

Губернатар патрабаваў правесці «кадравую чыстку» ў службе, якія працуюць са зваротамі грамадзян. Ён распарадзіў звальняць тых, хто размаўляе з людзьмі груба, ставіцца да зваротца фармальна.

Аляксандр ПУКШАНСКІ. pukshanski@zviazda.by

Ініцыятыва

Я ў ПРАДПРЫМАЛЬНІКІ ПАЙДУ, ХАЙ МЯНЕ НАВУЧАЦЬ

У сталіцы адбылося выязное пасяджэнне грамадска-кансультацыйнага савета пры Міністэрстве эканомікі, на парадку дня якога было развіццё вучнёўскіх бізнес-кампаній. Мерапрыемства праводзілася ў рамках тыдня прадпрыемстваў, які праходзіць з 29 лютага па 4 сакавіка ў Беларусі.

Падобныя вучнёўскія фірмы на базе школ пачалі з'яўляцца не так даўно. Гэта ініцыятыва ўзнікла стыхійна. Часцей за ўсё стаяць таленавітыя педагогі. Лідзёраў па колькасці гэтых фірм сёння Мінская вобласць. Школьны бізнес-кампаніі досыць разнастайныя і прадстаўляюць паслугі ад дызайну і паліграфіі, да вырошчвання раслін, стварэння вырабаў і малюнкаў. Прычым вучні ў іх выступаюць не толькі як наёмныя супрацоўнікі, але і як кіраўнікі. Як адзначаюць у Міністэрстве эканомікі, зараз такім кампаніям неабходна падтрымка прафесіяналаў для далейшага развіцця. Многія з іх маюць праблемы юрыдычнага характару: няма неабходнай інфармацыі аб тым, як выкарыстоўваць фінансавыя сродкі, як аплываць бонусы і ўзнагароды для вучняў. Гэтыя пытанні не могуць быць вырашаны без удзелу Міністэрства эканомікі.

Намеснік дырэктара дэпартаменту па прадпрыемліцтве Мінэканомікі Дзмітрый КРАСОУСКИ адзначыў, што сёння важ-

на вывесці гэтую ініцыятыву на агульнадзяржаўны ўзровень. Для гэтага і быў сабраны грамадска-кансультацыйны савет, на якім прафесіяналы з зацікаўленых галін абмяркоўвалі праект тыпавога палажэння, што ў будучыні будзе прымацца кожнай школай. Дакументам плануецца ўзаконіць парадок стварэння і ліквідацыі школьных кампаній. Мяркуюцца, што стварэння такой фірмы будзе на час навучальнага года, далей ліквідацыя і ўнікаць зноў ужо ў наступным годзе. Вучні пры гэтым змогуць канкруіраваць як на школьных кірмах, прадаючы прадукты сваёй працы ці паслугі, так і ў рамках больш шырокага рынку.

«Важным з'яўляецца пытанне неабходнасці ўлічвання ральных грошай у працу школьных кампаній. У выпадку іх выкарыстання ў такіх фірмах, магчыма, спатрэбіцца пэўны ўказ Прэзідэнта. У тым ліку неабходна будзе юрыдычна вывесці гэтую дзейнасць з поля прадпрыемліцтва, каб яна не абкладалася такімі ж высокімі патрабаваннямі. Альтэрнатывай можа быць і гульнявая валюта, якая памяншае ступені рызыкі, але дазваляе вучням больш актыўна ўдзельнічаць у кіраванні і атрымаць «бонусы», — адзначыў Дзмітрый Красоускі.

У Міністэрстве эканомікі патлумачылі, што згаданы праект плануецца падрыхтаваць ужо да наступнага навучальнага года.

Ілья КРЫЖЭВІЧ. kryzhevich@zviazda.by

Погляд

ХОЦЬ НЕ ПЫША, АБЫ ЗАЦІШНА

З паўночы 27 лютага ўвайшоў у сілу перамір'е ў Сірыі, гістарычнае пагадненне аб якім было дасягнута па ініцыятыве Расіі і ЗША 26 лютага ў Савеце Бяспекі ААН. На перамір'е з урадам Сірыі пагадзілася амаль сто групавога ўзброенай апазіцыі, якія да гэтага ваявалі з ім. Перамір'е не распаўсюджваецца на групы «Ісламская дзяржава» і іншыя арганізацыі, прызнаныя тэрарыстычнымі.

Нягледзячы на тое, што ў многіх экспертаў ёсць сумненні ў тым, што перамір'е працягнецца доўга, гэта ўсё ж добры шаг, роўнага якому не было з 2011 года. Важным з'яўляецца разуменне, што асобныя парушэнні дасягнутага пагаднення непазбежныя, але на іх не трэба рэагаваць агульным спыненнем перамір'я. У выніку пагаднення ўпершыню ў многія раёны Сірыі пачне паступаць гуманітарная дапамога.

На парламенцкіх выбарах у Іране ўпаўнёўненую перамогу атрымалі прыхільнікі дзейнага прэзідэнта Хасана Раўхана і ўмераныя сілы. Яны сталі большасцю ў парламенце, адсяцшышы кансерватыўна настроеных клерыкаў. Перамога была прадказанай, улічваючы, што дзейны прэзідэнт змог дабіцца адмены санкцый супраць Ірана, якія вельмі негатыўна ўплывалі на яго эканоміку. Зараз Іран імкнецца нарашчвае экспарт нафты, размарожаны дзясяткі мільярд даўляраў у розных банках свету, да якіх урад страціў доступ пасля ўвядзення санкцый. Усё гэта дае надзею насельніцтву, што ранейшыя сур'ёзныя эканамічныя праблемы хутка скончацца і жыццёвы ўзровень

па прыёме бежанцаў, прадпрыемстваў для яе Еўракамісія. Кіраўніцтва Венгрыі з самага пачатку выступіла супраць падобных квот, якія размеркавалі б нагрузку па бежанцах больш раўнамерна па ўсім Еўрасаюзе, але не знайшлі дастатковай колькасці саюзнікаў, каб не дапусціць у Сірыю. Калі на аб'ячаным рэфэрэндуме насельніцтва краіны выкажацца супраць прыёму бежанцаў, што зусім лёгка прадказаць, Еўракамісія апынецца ў складанай сітуацыі. Рэфэрэндум з'яўляецца формай прамой дэмакратыі, і яго вынікі давядзецца браць пад увагу, каб не атрымаць абвінавачвання ў парушэнні дэмакратычна выказанага меркавання венгерскага народа. Але і напальны бежанцаў, ад якога пакутуюць у найбольшай ступені ўсяго некалькі дзяржаў ЕС, таксама з'яўляецца праблемай, якая патрабуе вырашэння.

Агенцтва Associated Press паведаміла пра тое, што Ньютон страціў свой статус лідара ў свеце па колькасці доларавых мільярдэраў, якія пражываюць у ім. На першае месца выйшаў Пекін, у якім па выніках 2015 года пражывае 100 мільярдэраў. Пры гэтым цікава, што ўсяго за год іх колькасць вырасла на 32 чалавекі, прытым, што Ньютон змог дадаць толькі чатырох чалавек. Гэты трэнд з'яўляецца адным з прыкмет паступовага, але ўпаўнёўнага зрушэння цэнтры фінансавай актыўнасці ў Азію з Еўраатлантычнага напрамку.

У Мінску на мінулым тыдні адбылося пасяджэнне Вышэйшага дзяржаўнага Саюзнага дзяржавы. На ім абмяркоўваліся пытанні палітычнага ўзаемадзеяння, перш за ўсё ў сферы знешняй палітыкі, па якой у рамках Саюзнага дзяржавы якраз завяршалася двухгадовая праграма ўзгодненых дзеянняў. Але, безумоўна, галоўнай тэмай стала эканоміка. Па выніках 2015 года тавараабарот дзвюх краін апусціўся да вельмі нізкага узроўню — 27,2 мільярда долараў ЗША. Калі ўлічыць, што па выніках 2012 года ён дасягаў 43 мільярдаў долараў, то яго падзенне за тры гады вельмі актыўных інтэграцыйных працэсаў іншак як драматычным назваць нельга. У найбольшай ступені пацярпела беларуская эканоміка, паколькі ва ўмовах недахопу сыравінных рэсурсаў у краіне не было магчымасці нарадзіць золатавалютныя рэзервы, каб лягчэй перажываць цяперашнія праблемы. Па выніках сустрэчы кажацца, што Расія ажага садейнічанне ў выдзеленыя крэдыты ў рамках Еўразійскага фонду стабілізацыі і развіцця.

Сяргей КІЗІМА, доктар палітычных навук

Да пачабання, школа!

АД АПОШНІХ ЗВАНКОЎ — ДА ВЫПУСКНЫХ ВЕЧАРОЎ

Міністэрства адукацыі вызначылася з датамі правядзення ўрачыстых мерапрыемстваў, звязаных з заканчэннем навучальнага года, і выпускных экзаменамі. Апошнія званкі для вучнёў 9-х і 11-х класаў прагучаць у гэтым годзе 30 мая. А ачыныя год для ўсіх школьнікаў завяршаецца 31 мая.

З 1 па 11 чэрвеня ў школах пройдуць выпускныя экзамены на ІІ і ІІІ ступенях навучання.

Выпускнікі 11-х класаў будуць здаваць чатыры абавязковыя экзамены. Письмовыя іспыты па рускай або беларускай мове (па выбары) і матэматыцы пройдуць 1, 3, 6 і 8 чэрвеня 2016 года. Таксы і заданні для правядзення выпускных экзаменаў у пісьмовай форме будуць аб'яўляцца праз сродкі масавай інфармацыі, а таксама размяшчацца на партале Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь. Навучэнцы сярэдніх школ, у якіх было арганізавана вывучэнне гэтых прадметаў на павышаным узроўні, будуць пісаць пераказ і экзаменацыйную работу па матэматыцы па іншых заданнях. Акрамя таго, адзінаццацікласнікам трэба будзе здаць экзамен па замежнай мове і гісторыі Беларусі. Экзамен па гісторыі Беларусі будзе грунтавацца толькі на тым матэрыяле, які школьнікі вывучалі ў 10-м і 11-м класах.

Пасля заканчэння базавай школы вучні будуць здаваць тры экзамены: беларускую мову (дыктоўку), рускую мову (дыктоўку) і матэматыку (письмова). Даты правядзення пісьмовых экзаменаў — 2, 4, 7 і 9 чэрвеня.

Ва ўстановах адукацыі, дзе навучэнцы і выхаванне вядзецца на польскай і літоўскай мовах, будзе навуачніцаў 9-х і 11-х класаў праводзіцца выпускныя экзамены ў пісьмовай форме па мове нацыянальнай меншасці: 24 мая — у 9-х класах і 25 мая — у 11-х класах.

Выпускныя вечары для адзінаццацікласнікаў Міністэрства адукацыі рэкамендуе 10-11 чэрвеня 2016 года. Цэнтралізаванае тэсціраванне стартуе ў гэтым годзе 13 чэрвеня.

На нацыянальным адукацыйным партале (<http://adu.by/>) у раздзеле «Вучно» (падрадзэле «Экзамены») можна знайсці Праграмы ўступных іспытаў ва ўстановы адукацыі для атрымання вышэйшай адукацыі І ступені і (або) сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў 2016 год.

Надзея НІКАЛАЕВА. nikalaeva@zviazda.by

Центр Промышленной Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки» , г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703.		
Продавец	ОАО «Газпром трансгаз Беларусь» , г. Минск, ул. Некрасова, 9		
Предмет аукциона			
Лот №	Наименование, общая площадь	Инвентарный номер	Адрес
1	Гараж № 226, 16,1 кв.м.	500/D-14030	г. Минск, ул. Ф. Скорины, д. 4В, пом. 226
2	Гараж № 267, 16,1 кв.м.	500/D-14067	г. Минск, ул. Ф. Скорины, д. 4В, пом. 267
3	Гараж № 278, 15,8 кв.м.	500/D-14075	г. Минск, ул. Ф. Скорины, д. 4В, пом. 278
4	Гараж № 351, 15,9 кв.м.	500/D-14128	г. Минск, ул. Ф. Скорины, д. 4В, пом. 351
5	Гараж № 423, 15,3 кв.м.	500/D-14180	г. Минск, ул. Ф. Скорины, д. 4В, пом. 423
6	Гараж № 26, 16,4 кв.м.	500/D-13953	г. Минск, ул. Ф. Скорины, д. 4В, пом. 26
Начальная цена с НДС 20% каждого Лота — 151 500 000 белорусских рублей			
Машино-место № 121, № 123, № 127, № 129, № 131, № 132, № 133, № 136, № 137, № 138			
Лоты №№ 7–15 расположены в подземной автостоянке, общ. пл. 6299,0 кв.м. с инвентарным № 500/D-70793116			
Начальная цена с НДС 20% каждого Лота — 297 000 000 белорусских рублей			
16	Гаражи на 4 автомашины, 89,3 кв.м.	102/C-9461	Брестская обл., Каменицкий р-н, г. Высоцкое, ул. Советская, д. 114
Начальная цена с НДС 20% — 167 000 000 белорусских рублей			
Задаток 10% от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях (BYR) перечисляется на р/с №3012343260010 в Дирекцию ОАО «Белинвестбанк» за организационные услуги, оговорен в Условиях предмета аукциона по начальной цене, увеличенной на 5% в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнутого договоренность по срокам и о порядке оплаты за предмет аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи			
Срок подписания договора купли-продажи	15 рабочих дней после проведения аукциона		
Условия оплаты предмета аукциона			
Если между продавцом и покупателем (подписатель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнутого договоренность по срокам и о порядке оплаты за предмет аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи			
Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат и оплаты вознаграждения за организационные услуги, оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by			
Дата и время проведения аукциона	по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»		
Дата и время окончания приема документов	по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»		
Контактные телефоны	Тел.: +375 217-280-36-37; +375 29-163-69-71. auction@cpo.by ; www.cpo.by		

Працяг тэмы

КУБАК НАДЗЕІ ДЛЯ АНІ БАХУР

ЗАРАБІЦЬ ГРОШЫ ІНВАЛІДУ ПЕРШАЙ ГРУПЫ ДАПАМАГАЕ БРЭСЦКАЯ МАЙСТЭРНЯ «КЕРАМАРТ»

Пра Ганну Бахур з Івацэвіч у нашай газеце расказвалася 3 верасня мінулага года ў артыкуле «Хэпі-энд з сумным асцадам». Інавалід першай групы тады ўсім сіламі змагалася за тое, каб ёй пакінулі нованароджанае дзіця. Аня два месяцы знаходзілася ў бальніцы, дзе чакала вырашэння свайго пытання. Летам у 37-гадовай жанчыны нарадзіўся сын, і яшчэ ў раддоме ёй аб'явілі, што дзіця, хутчэй за ўсё, забяруць. Ёсць адпаведны дакумент Міністэрства аховы здароўя, дзе сказана, што інваліды першай групы не могуць выконваць бацькоўскія абавязкі. Ганну прывезлі з Брэста, дзе яна нарадзіла, у Івацэвічы, шпіталізавалі ў дзіцячае аддзяленне раённай бальніцы, якое забараніла пакідаць без спецыяльнага дазволу.

пошуку сэнсу жыцця і свайго месца ў свеце...

Дык вось, калі ў адной жанчыны нарадзілася дзевяцічка з анамаліямі канечнасцяў, а дакладней — без кісцяў рук і амаль без ступняў, маці адмовілася ад немаўлятка ў радзільным доме. Так бывае. Дзіця накіравалі ў адпаведную ўстанову. Дзяцінства, юнацтва, лепшыя гады маладоці Аня правяла ў Гарадзішчанскім доме-інтэрнату Баранавіцкага раёна. Там навучылася многаму, напрыклад шыць і маляваць. Можна здацца дзіўным у яе стане, але Ганна спраўляецца фактычна з любой жаночай работай. Яна даглядае агарод, на зіму рыхтуе розныя агуркі-салаты ды варэнне. Усё як ва ўсіх — вызначае яна стан сваёй хатняй гаспадаркі.

А яшчэ інвалід першай групы вельмі любіць жывяпіс. Вядома, яна самавучка, і карціны піша, як ёй падказваюць душа і натхненне. Больш за ўсё любіць адлюстроўваць прыроду. Пейзаж паступова стаў любімым жанрам самадзейнай мастачкі. А вось у Даніі, дзе сябрам удалося прадаць некалькі карцін івацэвіцкага майстра, прасяць памяншаць рэалістычны кірунак і звярнуцца да абстракцыянізму. Часам у яе атрымліваецца напісаць абстракцыю, але праходзіць некалькі дзён, і зноў з-пад пэндзяля выходзіць яблынька,

уся ў кветках, як малаком аблітая. Ну што тут скажаш, хіба згадана паэта: «І тчэ, забыўшыся рука...»

Цяпер у Ганны Бахур ёсць сябры ў Даніі, Польшчы, Літве, Расіі. Добрачыніны фонды гэтых краін арганізуюць падарожжы і экскурсіі для нашых інвалідаў, бывала там і Аня.

Прадаваць карціны ў сябе на радзіме пакуль не вельмі атрымліваецца. Бо палатно і фарбы цяпер дарагія, сабекошт аднаго пейзажа не выходзіць менш за 30-40 долараў, а прызначаць цану за адну работу яшчэ вышэйшыю сэнсу няма. У нас, на жаль, не прынята купляць рэч, каб падтрымаць інваліда, ну не такая ў нас грамадская і грамадзянская свядомасць. Наш менталітэт фарміраваўся ў краіне, дзе «не было інвалідаў». Яны вымушаны былі сядзець у сценах сваіх кватэр альбо інтэрнатаў, пра іх права рэалізаваць сябе ў жыцці, пра безбар'ернае асяроддзе не гаварылі наогул. Мабыць, іншаму

ўспрыманню тых, хто побач з намі, але не такіх, як мы, трэба вучыцца. Працэс жа навучання можа зацігнучца на жыццё цэлага пакалення, а то і болей.

Дырэктар таварыства «Цэнтр маладзёжнай ініцыятывы» Васіль БА-РЫСАЎ, які ўсё жыццё працуе з інвалідамі, з горыччу заўважыў, што на форумах дзясяткі, а то і сотні людзей выказвалі ў падтрымку Ганны, калі вырашалася пытанне пра яе дзіця. Некаторыя пісалі цэлыя трактаты на тэму міласэрнасці і спагады. Ды, на жаль, ніхто не здагадаўся тую самую спагаду матэрыялізаваць, гэта значыць, аказаць хоць маленькую, але канкрэтную дапамогу сям'і інвалідаў першай групы, якія зрабілі магчымае і немагчымае, каб адстаць сваё права на бацькоўства.

Напрыклад, яшчэ да нараджэння сына Ганна і Анатоль самастойна адалі ремонт кватэры ў старым доме. На дзве дапамогі па інваліднасці, згадзілася, гэта зрабіць не проста. Толькі Ганна, як правіла, нічога ні ў каго не просіць, не ў яе характары. Вось і цяпер яна хоча знайсці дадатковы заробак, каб годна ўтрымліваць сям'ю. Яна ўжо разлічыла: прыстойную дапамогу на малага будзе атрымліваць

Святлана ЯСКЕВІЧ. yackevich@zviazda.by

тры гады, а потым трэба разлічваць на свае сілы.

У гэтым ёй узяліся дапамагчы сябры па «Маладзёжнай ініцыятыве», з якімі Ганна супрацоўнічае многія гады. Яна не раз праходзіла разбітцям у цэнтры, структурным падраздзяленнем якога з'яўляецца «Майстарня Керамарт». У названай майстэрні працуюць інваліды, яны займаюцца выпускам сувенірнай прадукцыі. Тут вырабляюць керамічны посуд, гаршкі для кветак, магнічкі і іншае. У асноўным гэта сувеніры з сімволікай Брэста, Мінска, Белаавежскай пушчы, прыгожых і памятных мясцін Беларусі. Дык вось у майстэрні нарадзілася ідэя запусціць інтэрнэт-праект у падтрымку Ганны Бахур. «Керамарт» гэты выйрабіць партыі кубкаў, на якія нанесены выявы карцін самадзейнай мастачкі.

Праект назвалі «Кубак надзеі». Яго лёгка адшукаць у сеціве, там падрабязна расказваецца, як замовіць сувенір, можна выбраць кубак з карцінкай па сваім гусце. Ёсць розныя прапановы, але ў сярэднім кубак, у дадатак з магніткам, аб'ёмнае ў 100 тысяч беларускіх рублёў.

Арыгінальны сувенір з аўтарскім малюнкам можна набыць як для сябе, так і для падарунка сябрам альбо родным, — гаворыць Васіль Барысаў. — Такім чынам мажліва падтрымаць таленавітых людзей з абмежаванымі магчымасцямі і зрабіць добрую справу. Патэнцыянаму пакупніку варта ўлічваць, што кожны кубак будзе выраблены для яго, з улікам яго пажаданняў.

Святлана ЯСКЕВІЧ. yackevich@zviazda.by

На сувязі

3G-сетка новага стандарту

Мабільны аператар velcom першым запусціў у Мінску тэхналогію UMTS-900. Базавыя станцыі ў гэтым стандартзе пачалі працаваць у паўднёвай частцы горада, паведамлілі ў прэс-службе кампаніі.

З'яўленне тэхналогіі UMTS-900 у Мінску паскорыць развіццё мабільнага інтэрнэту. Акрамя таго, ствараецца аснова для нарошчвання сярэдняй хуткасці доступу ў інтэрнэт, што магчыма за кошт камбінавання некалькіх частотаў.

У дзень запуску 3G-сеткі ў дыяпазоне 900 МГц стала даступная большасць жыхароў Лашчыцы і Курасоўшчыны. Базавыя станцыі пакрываюць як забудову спальных раёнаў, так і прылеглая тэрыторыя за калёвавай дарогай. Мабільны інтэрнэт стаў прыкметна лепш працаваць унутры памяшканняў у месцах шчыльнай гарадской забудовы і на цокальных паверхнях будынкаў. Абаненты ўжо адчулі змяненні: узрасла сярэдняя хуткасць мабільнага інтэрнэту, павялісіся якасць злучэння.

Базавыя станцыі UMTS-900 неўзабаве будуць запусціць і ў іншых раёнах горада. Па планах мабільнага аператара поўнае абнаўленне 3G-сеткі зойме паўтара месяца — усё работы павінны быць завершаны ў красавіку. Найбольшую карысць укараненне новага стандарту прынясе абанентам, якія з-за знешніх фізічных перашкод не маглі карыстацца добрай 3G-сувяззю. Так, indoor-пакрыццё 3G-сеткі ўзрастае ў Мінску да 99,3%. Але паліпшэнні заўважыць і абаненты, якія выкарыстоўваюць мабільны інтэрнэт у месцах з якасным пакрыццём базавых станцый UMTS-2100.

Раней аператар velcom уключыў базавыя станцыі ў дыяпазоне 900 МГц у Дзяржынску. На першым этапе таксама плануецца забяспечыць пакрыццё сеткі ў новым стандартзе на буйных магістралях Брэсцкай і Гомельскай абласцей. Да канца года ахоп 3G-сеткі вырасць больш чым у два разы — з 46,3% да 97%. Высакахуткасны інтэрнэт стане даступны не толькі ў гарадской, але і ў сельскай мясцовасці.

Надзея НІКАЛАЕВА.

РАСІЯНЕ ВЕЗЛІ ПАТРОНЫ

Трох расійскіх паліўнічых затрымалі ў зоне радыкальнага забурджвання на тэрыторыі Добрушскага раёна.

— Мужчыны ехалі на двух аўтамабілях і перавозілі больш за сотню патронаў да наразной і гладкаствольнай зброі. Усяго дзяржін-спектары знайшлі і канфіскавалі 109 кулявых патронаў і 13 патронаў з карчеччу, — паведаміла прэс-сакратар Дзяржаўнай інспекцыі аховы жыўльнага і расліннага свету пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь Вольга Грамовіч. — Па словах расіянаў, яны прыехалі паляваць у прыгранічную вёску Дабрадзееўку, там жа пакінулі сваю зброю, а самі ў пошуках дзікіх жывёл накіраваліся па тэрыторыі Беларусі да расійскага анклава. За незаконнае перамяшчэнне боепрыпасу і дачыненні да парушальнікаў можа быць заведзена крымінальная справа. Да завяршэння праверкі іх аўтамабілі канфіскаваныя.

Сяргей РАСОЛЬКА.

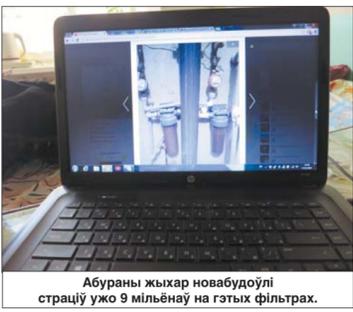
Ёсць пытанне

3 «МЕТАЛІЧНЫМ» ПРЫСМАКАМ, або Чаму станцыі абезжалезвання не заўсёды вырашаюць праблемы з вадой

Аграгарадок Усход, што ў Магілёўскім раёне, — цэнтр гаспадаркі з аднайменнай назвай, сімпатычны ў многіх адносінах. Сасновы бор падступае амаль да жылых шматпавярховікаў, побач малаўнічае возера — жыві, здавалася б, і радуйся. Вось толькі з вадой не пашанчвала. Колькі існуе гэты населены пункт, столькі ж тут наракаюць на яе якасць. Насельніцтва перыядычна скардзіцца ў розныя інстанцыі, а нядаўна на электронную пошту рэдакцыі прыйшоў ліст ад мясцовага жыхара, які змацяняльна выказаўся на гэты конт.

ЛЫЖКА ДЗЁГЦЮ

Год таму мужчына атрымаў ключы ад новай кватэры, але хутка радасць змянілася заклопачанасцю. На момант майго прыезду ў аграгарадок аператры адсутнічаў і размова ішла з яго жонкай. Маладая пара чакае дзіця, а таму спадзяецца на выкананне ўсіх гарантаваных

Абураны жыхар новабудуолі страціў ужо 9 мільянаў на гэтых фільтрах.

дзяржавай нормаў. У тым ліку і па вадзе. Той відэаролік, які прадэманстравала жанчына, уражвае. «На жаль, немагчыма «запісаць» пах, — абураецца яна. — Такое адчуванне, што ў гэтую ржавую вадкасць трапляюць яшчэ і каналізацыйныя стокі».

Акрамя гэтага, ёсць прэтэнзіі і да ПМК, якая будавала дом. Год прайшоў пасля яго здачы ў эксплуатацыю, а дах ужо працякае. Што далей будзе?

Праблема, між тым, не абмяжоўваецца адной бруднай вадай. Аўтар ліста сцвярджае, што жыхары пералачваюць за гарачую ваду, тэмпература якой ніжэйшая за сацыяльныя 50 градусаў. Акрамя гэтага, ёсць прэтэнзіі і да ПМК, якая будавала дом. Год прайшоў пасля яго здачы ў эксплуатацыю, а дах ужо працякае. Што далей будзе?

Начальнік участка жылкагаспадарства згодны, што праблема з вадай ёсць. Але не ў такіх маштабах, пра якія напісаў заяўнік. Пытанне вырашаецца, праўда, не так хутка, як гэтага хацелася б. Што да тэмпературы вады, то тут ёсць свае нюансы. Па дарозе з кацельні ЦЭЦ-2 да цэнтральнага цеплавога пункта аграгарадка вада

крыху ахалоджваецца, а таму і ў дамы трапляе з меншым градусам. Але ў ваннай пакоях дома, дзе жыве аўтар скаргі, падгледжаны змеевікі, якія павінны даваць вадзе дадатковае цяпло. Проста гэты патэнцыял не выкарыстоўваецца.

— Дом толькі напалову заселены, таму і тэмпература вады ў кранах ніжэйшая, — кажа суразмоўца. — Жыхары атрымалі ключы год таму, але пераязджаць не спяшаюцца. Як, дарэчы, і плаціць за «камуналку». Вось паглядзіце на гэты стос «жыровак». У некаторых па некалькі мільянаў доўгу. Трэба ж сумленне мець.

ДОМ НА ГАРАНТЫІ, А ПАДРАДЧЫК... БАНКРУТ

Дом, дзе жыве сям'я, пабудаваны магілёўскай ПМК-270. На працягу 5 гадоў будынак на гарантыі, а значыць усё недаробкі ліквідуецца за кошт падрадчыка. Але прадпрыемства, мякка кажучы, задала доўга жыць. Яно абанкруцілася, і цяпер яго паўнамоцтва выконвае Магілёўаблсельбуд. Як запэўнівае начальнік ЖЭУ жылкагаспадарства раёна Дзмітрый ЗАКІН, тут не адмаўляюцца ліквідаваць дефекты. І пра дах, які працякае, ужо ў курсе, кажа ён. Як толькі складуцца спрыяльныя ўмовы надвор'я, праблема ліквідуецца.

З тэмпературай гарачай вады, сведчыць Дзмітрый Закін, таксама праблем не павіна быць. Сумесна з прадстаўнікамі Магілёўскага гарадскіх цеплавых сетак было зроблена рэгуляванне сістэм падагрэву вады на мясцовым ЦЦП. Сістэма разлічана на тую нагрэзку, што існуе. Калі будучы ўзнікне нейкі непаразуменні, іх можна будзе без праблем вырашыць сваімі сіламі.

Якасць вады, як абяцваюць адказныя асобы, таксама хутка палепшыцца. У сакавіку ў Усходзе павіна ўступіць у строй станцыя абезжалезвання, але мясцовае насельніцтва чамусьці гэта не вельмі абнадзейвае. У Вільчыцах яшчэ пазалетаць паспрабавалі запусціць, а толку?

Дом новы, а дах ужо цячэ.

І на пад'езд да новага дома не хапіла грошай.

«Месяц жыхары карысталіся чыстай вадай, і усё, — паскардзілася адна з жыхарак вёскі. — Стаіць сабе станцыя і... не працуе. Кажучы, што санслужба забараніла».

Гэта пытанне непакоіць і жыхароў Усходу. Некаторыя наогул сумняваюцца ў магчымасцяў самой станцыі. Той жа аўтар ліста ў рэдакцыю патраціў на індывідуальныя фільтры 9 мільянаў, але яны не вытрымалі такога выпрабавання жалезамі і хутка выйшлі са строю.

ДЗЕ ЗНАЙСЦІ ВЫЙСЦЕ?

Спецыялісты сцвяжаюць, што фільтры на станцыі моцныя, бытавыя з імі нельга параўноўваць. Адна ж з прычын, якая перашкаджае працаваць станцыі ў Вільчыцах, — фінансавая, не халае каля 25 мільянаў. Каб разлічыцца з віцэбскім пастаўшчыком. А без грошай той не вельмі спяшаецца рабіць наладку. Ёсць і іншыя прычыны, але пра іх заказчык гэтага аб'екта — УКБ Магілёўскага райвыканкама — расказваць не жадае.

У сакавіку ў Усходзе павіна ўступіць у строй станцыя абезжалезвання, але мясцовае насельніцтва чамусьці гэта не вельмі абнадзейвае.

У Магілёўскім занальным цэнтры гігіены і эпідэміялогіі абвясцілі той факт, што «табу» на работу станцыі накладзена менавіта і службе. «Станцыя ў Вільчыцах па праекце павіна была ўступіць у строй яшчэ 5 гадоў таму, але мы нават яшчэ не прымалі гэты аб'ект, — паведаміў галоўны ўрач установы Вячаслаў ШУ-ЛЯК. — Што датычыцца станцыі ва Усходзе, то там яшчэ вядуцца пускі-наладкавыя работы. Плануецца, што ў сакавіку абодва гэтыя аб'екты здадуць. Але калі не будуць забяспечаныя неабходныя параметры — 0,3 міліграма жалеза на літр, — ні пра які запуск не будзе ісці і гаворкі. Дарэчы, без чысткі ўзровень жалеза ў вадзе па Магілёўскім раёне складае 1,5 міліграма на літр».

Нэлі ЗІГУЛЯ. zigulya@zviazda.by

СПАДЧЫНА, ЯКАЯ ВАБІЦЬ

Як зацікава падлеткаў гісторыя свайго краю? Ці тымі рамёствамі, што спакон веку займаліся іх продкі? Або лёсам людзей, якімі можна ганарыцца? Ды проста — арганізаваць конкурс, што дае магчымасць больш ведацца пра знаёмую-незнаёму спадчыну. Дарэчы, менавіта так — «Спадчына» — і называлася спаброўніцтва, праведзенае Гомельскай абласной арганізацыяй Рэспубліканскага грамадскага аб'яднання «Белая Русь».

Абласны конкурс па патрыятычным выхаванні прайшоў трэці раз, і сёлета, у Год культуры, яго асноўнай тэмай стала захаванне культурных традыцый. За перамогу змагаліся больш за 200 навучніцаў і выкладчыкаў прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі Гомельшчыны. Дзеці, якія атрымліваюць рабочыя спецыяльнасці, і іх настаўнікі прадэманстравалі наколькі шырокае кола іх інтарэсаў.

Напрыклад, Ігар ХАДАНОВІЧ, які вучыцца ў Гомельскім дарожна-будаўнічым каледжы, зрабіў сапраўднае навуковае даследаванне, прывесчанае гісторыі вышывання ў яго роднай вёсцы Дубавіца на Кармяншчыне. Хлопец пагутарыў з жыхаркамі свайго населенага пункта, якія і расказалі юнаку гісторыі, старанна занатаваў і даследчай працы.

«Вышыўка і ткацтва складалі адны з асноўных жаночых заняткаў, дзякуючы якім сям'я забяспечвалася адзежай і тканінамі. З уславінай Петрачэцкі Таццяна Еўдакімаўна 1936 года нараджэння: «Зямлі тады было мала. Лён севалі самі. Спачатку ткала мая маці, а ўжо ў 17-18 гадоў сама спрабавала ткаць. Вышывалі з ранняга дзяцінства, з 9-12 гадоў. У нас у Карме быў цэх. Мая цётка Аксінья, якая была брыгадзірам, так яна хадзіла ў Карму пешшу і прыносіла вышыўкае. Вышывалі касавороткі, сукенкі з узорами, шмат чаго. Тканіну мы бралі з цэха. Гэта рабілі на заказ. Плацілі і да 5 рублёў. Па тых часах гэта былі добрыя грошы. Можна было за дзень вышыць некалькі кашулёў; усё залежала ад складанасці ўзору».

Раней для атрымання каляронаў нітак і тканіны выкарыстоўвалі натуральныя прыродныя фарбавальнікі. Дубовай карой, шалупіннем цыбулі тканіну фарбавалі ў карычневыя колеры, кара крушын і алешыны і чорныя ягады бузіны давалі чырвоны колер, сцёблы малачона, лісце крапівы — зялёны, васількі, браткі, спарыш — сіні. Для замацавання колеру карысталіся жалезным расілкам, кіслай сыраваткай ці настоем поплулу».

Сваю навуковую працу Ігар заканчвае словамі адной з аднавясковак: «Толькі дзякуючы ткацтву і вышыўцы мы змаглі выжыць пасля вайны...»

Між тым, кожны з удзельнікаў мог выбраць тэму, якая блізка менавіта яму і тычылася таго раёна, дзе знаходзіцца ўстанова адукацыі або жыве навучэнец ці педагог. Выкладчыкі зрабілі іх больш чым 400. А адпаведны намагаюцца ўзнагародзіць. Намеснік дырэктара Калінавіцкага аграрна-тэхнічнага ліцэя Канстанцін Іванін, разбяр'вртуоз па сумшальніцтве, прадэманстраваў «Другое жыццё дрэва» і атрымаў заслужаны гран-пры.

У намінацыі «Край, у якім я жыву» вышэйшая ўзнагарода дасталася Гомельскаму каледжу народных мастацкіх рамёстваў. Дыпломамі былі ўзнагароджаны сем устаноў прафтахдукацыі ў конкурсе дэкаратывна-прыкладной творчасці. А аўтарам лепшай творчай работы прызнаны навучэнец Светлагорскага індустрыяльнага каледжа Валерый АЛЕКСАНДРАЎ. Яго эсэ, напісанае на беларускай мове, таксама неабходна працываць.

«Пішу пад свежымі уражаннямі ад сустрэчы з ветэранам вайны. У клас увайшоў чалавек каля дзевяноста гадоў. Усе падняліся, прывіталіся. І пачала размова. Уразіў закалены дух сапраўднага героя, які можна абараняць наш родны край, нашу палескую краіну, наш родны горад. «Падчас расправы быў паранены ў галаву. Заліваючыся крывёй, неухама ляжаў на снезе і бацьчы такое, што забыць ужо не змагу ніколі, — расказаў гоць Тарас Калісянчук. — Вось вядуць чарговую групу маіх аднавяскоўцаў, чалавек сорак, сярэд іх пазнаю жонку і дзяцей. Жонка з малодшым сынам ідзе заду. Азіраецца, паўна, шукае мяне. За метраў дваццаць, на кургане, стаіць нізенькі тоўсты афіцэр. Ён увесь час нешта крычыць. Канвойныя кінуліся ў бакі ад людзей і пападалі ў снег — афіцэр у той час шпурнуў гранату ў натоўп».

Цікава чытаць разважанні гамельчаніна Максіма ГУСАКОВА, які вучыцца ў Гомельскім каледжы-філіяле Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта транспарту. Пятнаццацігадовы падлетак зацікавіўся герайчным лёсам Барыса Царыкава, у гонар якога названая адна з вуліц абласнога цэнтра. А пачалося усё так:

«Вучуся ў каледжы, а па вечарах з сябрамі з'ездуся ў «танчкі», часам — у «Авіяналіт», уволіце, усё як ва ўсіх: звычайна горад, бацькі, вучоба, комп, часам — вылазка ў кіно. Самы вялікі стрэс для мяне — гэта сітуацыя «забыўся мабільны дома». Усё так і было да апошняга моманту. Пакуль мой дзед не кінну фразу: «Падумаеш, мабільнік ён забыўся, а ты паспрабуй, які Царыкаў, здзейсніць падзвіг». У выніку, чытаю гісторыю Барыса Царыкава, Героя Савецкага Саюза... Чытаю і разумею, што Боры ўсяго было 15, калі ён страціў бацьку, а маці з малодшым братам забралі гітлераўцы. Усяго 15, калі ў яго на вачах забілі роднага дзеда і ён збег у партызанскі атрад. Усяго 16, калі ён стаў разведчыкам і атрымаў ордэн Чырвонага Сцяга. Усяго 16, калі ў кастрычніку 1943-га зусім хлалучком некалькі разоў пераплываў ледзяныя воды Дняпра каля роднага горада Лоева, здабываючы неабходныя звесткі пра праціўніка, рызкуючы жыццём. Дзякуючы чаму быў пасляхова фаріраваны Дняпро, і Барыс узяў Чырвоны сцяг на вызваленнай тэрыторыі. Але, на жаль, 13 лістапада 1943 года хлопец не стаў».

І хто цяпер скажа, што ў нас дрэнная моладзь? Дарэчы, дзякуючы ў тым ліку падзеям конкурсу, дзеці пачалі глыбей асэнсоўваць свет. Начальнік упраўлення адукацыі аблвыканкама Сяргей ПАРОШЫН адзначае важнасць мерапрыемства для развіцця патрыятычнага выхавання моладзі:

«Фарміраванне правільнага стаўлення да гісторыі, матэрыяльнай спадчыны, удзел у работах дэвізавае выхоўваць у маладых людзей такія якасці, якія любюць да радзімы, сваёй блізкай, садзейнічае паразуменню паміж пакаленнямі».

Яны хочучы рэалізаваць у гэтым свеце, — падкрэслівае і намеснік старшыні Гомельскай абласной арганізацыі Рэспубліканскага грамадскага аб'яднання «Белая Русь» Наталія МАМРЮКОВА. — Акрамя таго, што падлеткі, удзельнікі нашага конкурсу, атрымліваюць рабочыя спецыяльнасці, яны вельмі зацікаўленыя і творчыя людзі. І некаторыя свае ўнікальныя здольнасці змаглі прадэманстраваць дзякуючы арганізаванаму спаброўніцтву.

Ірына АСТАШКЕВІЧ. iost@zviazda.by

Падзея

«МІЛЫ ЧАЛАВЕК» І ПЯКУЧАЯ САТЫРА

Заўтра, 3 сакавіка, у Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі пачынае сваю працу міжнародная навуковая канферэнцыя «Беларуская літаратура ў культурнай прасторы сучаснага грамадства», прысвечаная 120-годдзю з дня нараджэння народнага пісьменніка Беларусі Кандрата Крапівы.

Легендарны драматург, паэт-байкапісец, аўтар неўміручых камедый, пра жыццё багатае на падзеі жыццё. За плячыма ў яго — розныя сацыяльныя і палітычныя часны, мноства публікацый, у кожнай з якіх ён імкнуўся адпавядаць часу. І разам з тым класік і цяпер запатрабаваны. Праз прызму прадуманых і падгледжаных ім мастацкіх вобразав і сімвалаў можна ўважліва ўзірацца і ў сучасныя пераўтварэнні грамадскага мыслення, рабіць высновы пра тэі і іншыя хібы і з'явы. Калі пастаянна перачытваць Кандрата Крапіву, то, несумненна, у многіх яго творах можна знайсці адпаведныя часу сатырычныя, гумарыстычныя лекі. Тады і маскі мілага чалавека ў яго п'есе «Мілы чалавек» будуць зразумелымі і пры патрэбе раскрытымі. Тады і светлагляд беларуса ў рамане «Мядзведзічы» не будзе чымсьці абстрактным. А што ўжо казаць пра тое, колькі сучаснага матэрыялу сустрэне ўважлівы чытач у камедыі «Хто смеяцца апошнім...»

У канферэнцыі, якая будзе працягваць сваю работу і 4 сакавіка, прымуць удзел вучоныя ў універсітэтах, акадэмічных інстытутах не толькі Беларусі, але і з Украіны, Польшчы, ЗША.

Сяргей ЗАЛАМАЙ.

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении 04 апреля 2016 года торгов по продаже имущества, на которое обращено взыскание в счет неисполненного налогового обязательства, неуплаченных пеней

Table with 2 columns: Item details (Предмет торгов, Начальная цена, etc.) and Auction details (Задание административно-бытовое №1, etc.)

Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке учета, хранения, оценки и реализации имущества, изъяттого, арестованного или обращенного в доход государства...

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, представляющие организатору аукциона следующие документы: заявление на участие в аукционе...

Задаток перечисляется на расчетный счет коммунального унитарного предприятия «Минский городской центр недвижимости»...

Приним документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются с 09.03.2016 по 31.03.2016 включительно...

Телефоны для справок: (017) 327-48-36, 327-40-22

ОАО «БЕЛФА» г. ЖЛОБИН ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ 31 марта 2016 г. ОЧЕРЕДНОГО ОБЩЕГО СБОРАНИЯ АКЦИОНЕРОВ

ПОВЕСТКА ДНЯ: 1. Итоги финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2015 год и основные направления развития на 2016 год. 2. Отчет ревизионной комиссии...

Собрание состоится в конференц-зале Общества по адресу: проезд Красный, 2, г. Жлобин, Гомельская область. Начало в 12.30. Регистрация участников собрания с 10.30 до 12.15.

Собрание состоится в конференц-зале Общества по адресу: проезд Красный, 2, г. Жлобин, Гомельская область. Начало в 12.30. Регистрация участников собрания с 10.30 до 12.15.

Повестка дня очередного (годового) общего собрания акционеров ОАО «Электроремонтный завод»

1. Финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2015 год и основных направлений деятельности Общества на 2016 год. Докладчик - директор Общества

Список акционеров для участия в собрании будет составлен по состоянию реестра акционеров на 01 марта 2016 г. Для регистрации при себе иметь следующие документы:

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ

Table with 2 columns: Lot details (Наименование (описание) имущества и его стоимость) and Auction details (Собственник (владелец) имущества, Место проведения торгов, etc.)

Лицо, желающее принять участие в торгах, до начала торгов обязано: Подать письменное заявление на участие в торгах...

В соответствии с частью 3 статьи 401 Хозяйственного процессуального кодекса Республики Беларусь возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется покупателем имущества.

ИЗВЕЩЕНИЕ о реализации недвижимого и прочего имущества ОАО «Барановичдрев» на аукционных торгах 05.04.2016 года

Table with 2 columns: Lot details (Сведения об организаторе торгов, Сведения о предмете торгов, etc.) and Auction details (Председатель ликвидационной комиссии, etc.)

Срок возможного отказа организатора от проведения торгов по любому из ЛОТОВ в срок не позднее 14.00 - 30.03.2016, проинформировав участников торгов...

Срок подписания договора купли-продажи: 10 рабочих дней с момента подписания протокола о результатах аукциона.

В связи с поступившим заявлением об объявлении гражданина безвестно отсутствующим суд Ошмянского района Гродненской области просит граждан...

Кроме стоимости предмета аукциона и затрат на подготовку документации, победитель обязан возместить организатору торгов затраты на подготовку и проведение аукциона.

В соответствии с частью 3 статьи 401 Хозяйственного процессуального кодекса Республики Беларусь возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется покупателем имущества.

В соответствии с частью 3 статьи 401 Хозяйственного процессуального кодекса Республики Беларусь возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется покупателем имущества.

В соответствии с частью 3 статьи 401 Хозяйственного процессуального кодекса Республики Беларусь возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется покупателем имущества.

В соответствии с частью 3 статьи 401 Хозяйственного процессуального кодекса Республики Беларусь возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется покупателем имущества.

Бобруйское управление филиала «Центр «Белтехинвентаризация» оказывает услуги по: оценке имущества (недвижимость, транспорт, оборудование)

• организации и проведению аукционных торгов • инвентаризации и оценке зеленых насаждений

ФИЛИАЛ «ЦЕНТР «БЕЛТЕХИНВЕНТАРИЗАЦИЯ» ИЗВЕЩАЕТ: 16 марта 2016 в 11.00 состоятся ПОВТОРНЫЕ открытые аукционные торги (торги) по продаже имущества, обращенного в доход государства, в составе:

Table with 2 columns: Lot 1 (капитальное строение 710С-9114) and Lot 2 (Изолированное помещение с инвентарным номером 710С-1150)

Table with 2 columns: Lot 1 (Начальная цена продажи 18 809 962 300 рублей) and Lot 2 (Начальная цена продажи 865 470 800 рублей)

Характеристика предмета торгов: Здание магазина 4-этажное кирпичное, кол. постр. - 1918, год реконструкции - 2005, фундамент - бутовый, перекрытия - черепица...

Условия продажи предмета торгов: Без условий

Срок и условия оплаты за приобретенное с торгов имущество: В течение 80 календарных дней с момента подписания протокола о результатах аукционных торгов...

Срок подачи документов, осмотра объекта и внесения задатка: по 10 марта 2016 г. включительно до 16.00

Получить дополнительную информацию о предмете аукциона можно по адресу: г. Бобруйск, ул. Чонгарская, 54 или по телефону: 8 (0225) 72 01 32, 72 13 93, 8 (044) 710-50-85

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ПОВТОРНЫХ ТОРГАХ

Table with 2 columns: Lot details (Наименование (описание), местонахождение и стоимость имущества) and Auction details (Собственник (владелец) имущества, Место нахождения (адрес) имущества, etc.)

Условия и порядок проведения торгов: 1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии претензий для приобретения имущества...

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ

Table with 2 columns: Lot details (Наименование (описание), местонахождение и стоимость имущества) and Auction details (Собственник (владелец) имущества, Место нахождения (адрес) имущества, etc.)

Условия и порядок проведения торгов: 1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии претензий для приобретения имущества...

РУП «Институт недвижимости и оценки» извещает о повторном открытом аукционе по продаже апартаментов в г. Сочи, находящих в собственности Республики Беларусь и принадлежащих ГУ «Санаторий «Беларусь» на праве оперативного управления

Table with 3 columns: Lot number, Description of lots, Initial price and bid price

Апартаменты находятся в здании апаротеля, представляющего собой монолитное 13-этажное здание (введено в эксплуатацию в апреле 2015 г.), расположенное по адресу: г. Сочи, ул. Политехническая, д. 82...

УСЛОВИЯ участия в аукционных торгах допускаются индивидуальные предприниматели, физические и юридические лица без ограничения, вне зависимости от государственной принадлежности...

Аукцион состоится 15.03.2016 в 14.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3 этаж, каб. 5. Шаг аукциона - 5%.

6 апреля 2016 г. ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА на право заключения договоров аренды земельных участков в г. Гомеле №5-А/2016

Table with 4 columns: Lot number, Address of land plot, Cadastre number, Area, Purpose, and Applicant details

1. Организатор аукциона - Коммунальное топографо-геодезическое унитарное предприятие «Гомельгеодезцентр» (далее - Геодезцентр)...

3. Аукцион состоится 6 апреля 2016 г. в 15.00 в Гомельском городском исполнительном комитете по адресу: г. Гомель, ул. Советская, 16, каб. 115...

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА на право заключения договоров аренды земельных участков в г. Гомеле

Table with 4 columns: Lot number, Address of land plot, Cadastre number, Area, Purpose, and Applicant details

1. Организатор аукциона - Коммунальное топографо-геодезическое унитарное предприятие «Гомельгеодезцентр» (далее - Геодезцентр)...

3. Аукцион состоится 6 апреля 2016 г. в 15.00 в Гомельском городском исполнительном комитете по адресу: г. Гомель, ул. Советская, 16, каб. 115...

НА ВАРЦЕ ПРАВА І ПАРАДЖУ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Хоць ёсць і такія, якія іначай, як інфармацыйнай атакі на Міністэрства ўнутраных спраў не назавеш. На маю думку, гэта інфармацыйная вайна з усімі наступствамі, інструментарыямі. Што з гэтым рабіць? Ваяваць, безумоўна, міністэрства ні з кім не будзе. Мы выконваем свае абавязкі максімальна прафесійна. Да любой канструктыўнай крытыкі паставімся з павагай, а калі нас правакуюць, хамяць, спрабуюць ілюстраваць наш прафесіяналізм менавіта дэструктыўнымі спосабамі, будзем усё адно рэагаваць цывілізавана. У тым ліку з выкарыстаннем механізму прававой абароны супрацоўніка МУС, павышэннем прафесіяналізму мы здолеем адекватна адказаць на неардыннарныя паводзіны нашых грамадзян.

ЗАРОБКІ І ПЕНСІЙНЫ ЎЗРОСТ

Памяншэння заробкаў у міліцыі не адбылося і падобнае не плануецца. Аднак дзякуючы эканоміі мы нават маем невялікую матчымасць павялічваць заробкі тым, хто гэтага заслугоўвае. Але я не думаю, што супрацоўнікі Міністэрства ўнутраных спраў зменюць у матэрыяльным дастатку стаяць вышэй за ўсё пры ацэнцы сваёй дзейнасці. Усё ж такі пераважная большасць міліцыянераў працуе найперш з разуменнем таго, што яны выконваюць сур'ёзную мужчынскую работу. Да любых змен у пенсійным узросце мы таксама гатовы, і я лічу, што гэты працэс непазбежны.

ПРАБЛЕМНЫЯ ДЗЯРЖАКУПКІ

Сфера дзяржазакупак з'яўляецца крывагагеннай ва ўсім свеце. І мы не выключэнне. Гэтую праблему спрабуюць рэгуляваць нарматыўна, але пытанні ўсё роўна застаюцца. Калі 90 працэнтаў дзяржазакупак, якія адбываюцца ў нашай краіне, — набыццё з адной крыніцы, што не вельмі правільна. Пры іх бюджэтных сродкі не заўжды выкарыстоўваюцца эфектыўна. І ў рэчышчы надобрасумленнай канкурэнцыі праводзяцца 10 працэнтаў такіх працэдур, якія могуць мець пад сабой карупцыйную глебу.

ПЛАНУЕМ УСТАНАВІЦЬ ПОМНІК ГАРАДАВОМУ

У наступным годзе міліцыя адзначыць стагадовы юбілей. Да святкавання пачалі рыхтавацца загадзя, бо

разумею, гэта будзе не толькі міліцыйскае свята, але і цікавая дата для многіх нашых суайчыннікаў. Плануем зняць кіно, выпусціць кнігу па гісторыі міліцыі, адлічы юбілейны медаль, устанавіць невялікі помнік гарадавому ў Мінску ў стылі гарадской скульптуры. Акрамя таго, мы хочам аддзячы нашым ветэранам, тым, хто ствараў міліцыю і ў самыя складаныя часы застаўся верны пагонам.

«ЗАКОН БУДЗЕ РЭАЛІЗАВАНЫ ТАДЫ, КАЛІ ЗНОЙДЗЕ ПАДТРЫМКУ У НАРОДЗЕ»

Прапанова лібералізаваць адміністрацыйнае законодаўства зроблена на аснове глыбокага аналізу правапрымяняльнай практыкі, ацэнкі ўсіх выклікаў і пагроз, якія існуюць у нашай краіне ў гэтай сферы. Да апытання мы далучылі нашых грамадзян. Я наогул лічу, што заканадаўчая ініцыятыва можа быць рэалізавана толькі тады, калі будзе падтрымана народам. У абмеркаванні лібералізацыі ўжо паўдзельнічала каля 60 тысяч чалавек. Ініцыятывы насамрэч атрымалі жыццё выдугу. Некаторыя ідэі МУС знайшлі адпаведную падтрымку, а некаторыя — не вельмі. Многія з прапаноў мы проста прынялі да ўвагі, бо гэтыя пытанні (дарожны збор, тэхгляд) знаходзяцца не ў нашай кампетэнцыі. Мы іх перадалі ў адпаведныя ўстановы. У нас атрымаўся сапраўдны зрэм гарадскай думкі. І я спадзяюся, што на асенняй сесіі парламента мы здолеем унесці прапановы ў шэраг артыкулаў законапраекта на лібералізацыі адміністрацыйнага заканадаўства.

«Я СУПРАЦЬ ПРОДАЖУ АЛКАГОЛЮ ПРАЗ ІНТЭРНЭТ»

За апошнія пяць гадоў колькасць злачынстваў, здзейшаных у стане алкагольнага ап'янення, зменшылася з 27 тысяч да 17,5 тыс. Менавіта столькі зафіксавалі праваахоўнікі ў 2015 годзе. Але гэта часовы поспех. Я баюся таго, што ў выніку адмены некаторых санкцый сіносоіда злачынстваў папаўзе ўгару. Я не магу сказаць, што мы зрабілі ўсё дзеля дэалкагалізацыі насельніцтва. І наша міністэрства надалей збіраецца выступаць з

шэрагам ініцыятыў, каб зменшыць даступнасць алкаголю. Паводле маёй ацэнкі, сёння даступнасць алкагольных вырабаў даволі высокая. І яе абмежаванне — тое, чым мы будзем займацца ў найбліжэйшы час. Якія метады і сродкі будзем ужываць для дасягнення мэты? Над гэтым мы пакуль працуем, і паверце, маю некалькі козыраў у рукаве. Што тычыцца даступнасці алкаголю праз інтэрнэт, я лічу гэта адным з элементаў чартаўшчыні, і я катэгарычна супраць падобнага спосабу дадатковага спойвання насельніцтва.

«КУРЫШ У ФОРМЕ — АТРЫМАЕШ ДЫСЦЫПЛІНАРНАЕ СПАГНАННЕ»

Каментавачь сваіх калег, якія выйшлі на злычынны шлях, вельмі складана. Але па ўнутранай бяспецы МУС хачу сказаць наступнае. З ёй праблема ёсць, аднак над яе вырашэннем працуе цэлая служба. Паверце, я, як міністр, уздзялю яе дзейнасці вялікую увагу. Шкода, якую прыносіць злачынца ў пагонах, гэта не проста лямка дзёгцю, гэта цэбар халоднай вады, які выліваецца на нашы плечы. Статыстыка гэтага самачыншчэння ад злачынцаў у пагонах не радуе. І мы самастойна выяўляем шмат супрацоўнікаў, якія здзяйсняюць адміністрацыйныя правапарушэнні. Між іншым у нашай сістэме дзейнічаюць некалькі неперашурых правілаў для выканання. Напрыклад, сеў п'яны

за руль — будзе звольнены. Выйшаў у форме з цыгарэтаў на вуліцу — як мінімум дысцыплінарнае спагнанне. Магчыма, гэта і штатны, але без іх нікуды не пойдзеш. Цалкам перамагчы карупцыю ў пагонах яшчэ ні ў каго не атрымаўся, аднак мы стараемся звесці яе да мінімуму. І поўныя рэчы ў нас атрымліваюцца.

ПАРАДАК НА СТАДЫЁНАХ БУДЗЕ У ЛЮБЫМ ВЫПАДКУ

Наўрад ці ўжо сёлета міліцыянераў на трыбунах стадыёнаў замяняць сцюарды (валанцёры, якія адсочваюць парадак на арэнах, не з'яўляючыся афіцыйна). Хоць падобныя ідэі былі. Мы лічым, што супрацоўнікаў органаў унутраных спраў у чашах стадыёнаў быць не павінна. Гэта суветная практыка, калі за бяспеку адказваюць арганізатары спаборніцтваў і сцюарды. Шмат у чым яны вырашылі б праблемы і ў нас. Міліцыянер ён на тое і міліцыянер, каб рэагаваць на парушэнні. І ў ідэале на стадыёнах мы павінны прыбываць па просьбе арганізатараў. Сёння прапановы пакуль не падтрыманы, і мы нясеём службу на стадыёнах.

Што да наведвання масава-меропрыемстваў, яно залежыць ад узроўню відэаінфармацыі. Балельшчыкам з аднаго боку патрэбна шоу, а з другога — бяспека. Яе мы можам забяспечыць. Усё астатняе ўжо

залежыць ад спартсменаў. А ў нас няўдачы любяць спісваць на розныя лабачныя абставіны: засудзілі, надвор'е не тое, міліцыя вінавата, не пашанцавала. Часам атрымліваецца, што футбалісты гуляюць дрэнна, бо міліцыя кепска паводзіць сябе з фанатамі. І гэта даволі папулярная фармулёўка. Разам з тым я яшчэ раз падкрэсліваю, што мы знайшлі кропкі судакранання з федэрацый футбола, вынайшлі поўны алгарытм, які задавальняе абодва бакі. Усё гэта будзе працаваць. І мне хочацца, каб мы рушылі насустрэчу адно аднаму. Аднак мы ніколі не пойдзем на аднабоковае ўступкі. Мы можам дамоўцца аб правілах гульні і разам прытрымлівацца іх.

«ГРОШЫ ПЕНСІЯНЕРАЎ — СПАКУСА ДЛЯ ЗЛАЧЫНЦАЎ»

Пытанне бяспекі пенсіянераў даволі актуальнае для нас. На жаль, сёння моладзь не вельмі трапятліва ставіцца да пажылых. А яны ж самыя слабыя. У іх заўжды ёсць грошы, пенсія, што з'яўляецца вялікай спакусай для злачынцаў. Мы ўжо распрацавалі комплекс мер для абароны пенсіянераў. Будзем задзейнічаць участковыя інспектары, супрацоўнікаў з сельскімі староствамі, далучаць грамадзян, каб людзі кантралявалі сітуацыю і дапамагалі нам інфармацыяй.

Тарас Шчыры. taras@zviazda.by

Балельшчыкам з аднаго боку патрэбна шоу, а з другога — бяспека.

Ёсць пытанне

ЧЫМ ПАГРАЖАЕ НЯВЫПЛАТА АЛІМЕНТАЎ?

Нядаўна да нас з пытаннем звярнуўся чытач, якога цікавіла, ці прымяняюцца ці прымяняюцца да правапарушальнікаў такія меры пакарання, як грамадскія і папраўчыя работы. Гэты запыт мы перанакіравалі да Веранікі БЕЛЕНЬКАЙ, старшага інспектара Цэнтральнага РУУС г. Мінска.

— Як яна адпрацоўвае сваё пакаранне?

— Працуе ў ЖЭСе. Прыбірае снег, смецце, старую лістоў. Саму працу для кожнага размяркоўвае майстар, і нашы падначаленыя не могуць адмаўляцца ад выканання сваіх абавязкаў. Пры адмове, як казала раней, выносяць папярэджанне. Многія з асуджаных маюць асноўную працу і адпрацоўваюць свае гадзіны ў вольны час: вечарам альбо ў выхадныя дні.

— А ці не звальняюць за падобныя правапарушэнні з працы?

— Мяркую, калі чалавек працуе ўжо доўга, абрасумленна выконвае абавязкі, яго звальняць не будуць. Наогул, скасаванне працоўных адносін адбываецца ў адпаведнасці з працоўным заканадаўствам нашай краіны. Хоць на працу ад правапарушэння, безумоўна, паведамляюць.

— Ці ёсць акрэслены тэрмін, за які чалавек павінен выкачаць усе свае гадзіны?

— Няма. У прыгаворы суда пазначаецца колькасць гадзін грамадскіх работ. Якасць выкананай работы, прыход і сыход у сваім журнале адзначае якраз майстар. Кожны месяц я збіраю гэтыя табель, праглядаю яго, вяду статыстыку. Многія паводзяць сябе адекватна, імкнучыся як мага хутчэй справіцца з дадатковай нагрузкай.

— А які самы складаны выпадак у вашай практыцы?

— Мінутай вясной папраўчыя работы праходзіла маладая дзівічуня, якую пазбавілі бацькоўскіх правоў. З ёй было вельмі складана кантактаваць. Яна проста не была падрыхтаваная да працы і не хацела ёю займацца. Часта выпілава разам са сваім сужыцелем. Напачатку здавалася, што чалавек усё разумее, хоча змяніцца. Нават плакала, калі гутарка заходзіла пра дзіцё. Аднак як толькі сустрэлася са сваім сябрам, усё пачыналася па-новаму.

— Вы ж сваіх «падначаленых» таксама наведваеце.

— Безумоўна. Але толькі ў тым выпадку, калі асуджаным ухіляюцца ад адбывання пакарання і іншым спосабам, як наведванне па месцы жыхарства, выйсці на кантакт з імі не атрымліваецца. Зразумела, я хаджу да іх не адна. І ў выпадку, калі былі ставіліся да мяне з непавагай, не было. Фрывольнасцю сабе не дазваляюць.

Якаў ЖУРБІН

Нашы дзеці

У ЦЭНТРЫ ЎВАГІ

МУС сцвярджае, што патрэбны асобны закон аб абароне дзяцей ад хатняга гвалту і забароне фізічных пакаранняў

У мінулым годзе 9256 дзяцей у Беларусі прызнаны пацярпелымі ад злачынстваў. Правы 7767 з іх былі ўшчэмлены праз ухіленне бацькоў ад выплаты аліментаў.

Астатняя, здавалася б, не вельмі вялікая колькасць здарэнняў пахожа сваім азначэннем і лічбавым ростам. За 2015-ы 113 дзяцей зазналі сексуальны гвалт (у 2014-м такіх было 96), 334 непаўналетнія пацярпелі праз хуліганства (гэтая лічба таксама павялічылася). 15 дзяцей былі забітыя, 11 атрымалі цяжкія цялесныя паходжанні, 21 — менш цяжкія. Зафіксавана 11 выпадкаў катавання і 41 пагроза зойбства. Пры гэтым, як і прызначылі прадстаўнікі МУС, гэта далёка не поўныя лічбы, а толькі выршаныя айсебэра.

Значная колькасць катаванняў, лёгкіх пашкоджанняў і пагроз зойбства здзяйсняецца над дзецьмі членамі сям'і. Дзіцяці не трэба і на вуліцы апынацца ноччу, каб пацярпець праз хатняе насілле. Нават гвалтуюць дзяцей не толькі айчымы ці сужыцелі, а і родныя бацькі. Пад крымінальны артыкул падпадаюць і выпадкі, калі «каханне» ад-

бываецца са згоды ахвяры. Як правіла, гэта сексуальныя кантакты з удзелам непаўналетняй асобы і чалавека, які старэйшы за падлетка літаральна на некалькі гадоў. У 2015-м адбылося 138 такіх выпадкаў, паведаміў журналістам прадстаўнік МУС.

— У 2014 годзе ўступіла ў сілу новая рэдакцыя закона «Аб аснове дзейнасці па прафілактыцы правапарушэнняў», якой прадугледжаны шэраг мер па абароне членаў сям'і ад насілля, аднак трэба выйсці на самастойны закон аб папярэджанні насілля ў сям'і, — распавёў Алег КАРАЗЕЙ, начальнік упраўлення прафілактыкі Галоўнага ўпраўлення аховы правапарадку і прафілактыкі Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь. — У ім трэба прадугледзець павышаныя меры бяспекі ў дачыненні да ахвяры і рэабілітацыйныя паслугі. Рэгламентаваць работу па аказанні дапамогі дзецям, пацярпелым ад насілля ў сям'і. Прымаць прэвентыўныя меры да асоб, якія далупцілі насілле.

Супрацоўнікі міністэрства падрыхтавалі таксама праект закона аб унясенні

дапаўненняў і змяненняў у закон аб аснове сексуальных кантактаў з удзелам непаўналетняй асобы і чалавека, які старэйшы за падлетка літаральна на некалькі гадоў. У 2015-м адбылося 138 такіх выпадкаў, паведаміў журналістам прадстаўнік МУС.

— Цяпер мы вымушаны ставіць такіх дзяцей на ўлік, і бацькі крыўдзяцца на беспадатнасць прымянення такіх мер. Мы згодны, што адсутнасць флікера — перш за ўсё небяспека для самога дзіцяці, аднак не падстава для тэрміновай прафілактычнай працы з малым, — дадаў Алег Каразей. — Праз скарачэнне кантынгенту дзяцей, што стаяць на ўліку мы вывезлі сілы і сродкі на іншыя кірункі: работу ва ўстановах адукацыі і прафілактыку больш сур'ёзных парушэнняў.

Ірына СІДАРОК. sidarok@zviazda.by

Актуаліі

УДАР ПА НАРКАДЫЛЕРАХ

Праблема наркатызацыі нашага грамадства працягае па-ранейшаму заставацца адной з самых актуальных. Штогод у Беларусі рэабілітацыйныя цэнтры прымаюць многіх нарказалежных, дзясяткамі судзяць наркадылераў і іх хаўруснаў. Восі і зараз, калі вы, паважаны чытач, гартаеце свежы нумар «Звязды», у Мінскім гарадскім судзе ідзе працэс над 17 удзельнікамі буйнога нарказалежнага, лідар якога трымаў амаль увесь рынак псіхатропаў у краіне і ў лепшыя часы зарабляў па сем тысяч долараў у дзень. Пры гэтым, як адзначыў Васіль ЛОСІЧ, начальнік галоўнага ўпраўлення па наркантэрні і супрацьдзеянні гандлю людзьмі МУС, ёсць у нас падставы і для аптымізму.

Інтэрнэт-распаўсюджвальнікі атрымалі па заслугах

Па-першае, на думку Васіля Лосіча, за 2015 год у Беларусі атрымалася стабілізаваць сітуацыю з крымінальнымі справамі, звязанымі з незаконным абарачэннем наркотыкаў. Па-другое, зменшылася колькасць пацыентаў з перадазінкамі псіхатропаў рэчываў і лятальных канцоў, а па-трэцяе, прыняцце і дзейнасць антынаркатычнага дэкрэта, які зрабіў больш жорсткай адказнасць за нарказалежнасць, садзейнічала зніжэнню аб'ёму псіхатропаў на беларускім наркарэнкаў.

— Летас, дзякуючы дэкрету №6, нам удалося падарваць фінансавы складнік гандлю наркотыкамі, — кажа Васіль Лосіч. — Нормы законапраекта прадугледжваюць ідэнтыфікацыю нумароў электронных кашалькоў. І з 600 тысяч зарэгістраваных на буйным апэратары EasyPay перарэгістрацыю прайшоў менш за піль працэнтаў уласнікаў. Можна ўявіць, колькі з кашалькоў выкарыстоўвалі ў супрацьпраўнай дзейнасці. У тым ліку, звязанай з распаўсюджваннем наркотыкаў. Лічу, што мы часткова вырашылі праблему распаўсюджвання наркотыкаў з дапамогай інтэрнэту. Не ўсе сайты мы можам закрыць, але летас абмежаваны доступ да 18 парталаў, на якіх былі паведамлены альбо матэры-

ялы, скіраваныя на незаконнае абарачэнне наркотыкаў. Некаторыя крамы працягваюць прадаваць наркотыкі, але іх не так шмат і пра ўсё мы ведаем, паступова закрываем. За год дзейнасці дэкрэта мы стабілізавалі сітуацыю. Яна, магчыма, яшчэ не пачала кардынальна палепшацца, але не пагаршаецца тымі тэмпамі, якія былі дагэтуль.

Краінай, з якой у Беларусь пераважна ўвозяць наркотыкі, працягвае заставацца Расія. З суседняй тэрыторыі да нас дастаўляюць гашыш, амфетамін, марыхуану. З Заходняй Еўропы — усё той жа амфетамін, буйныя лабараторыі па вырабе якога знаходзяцца па суседстве — у Польшчы. Усё часцей у нашу краіну трапляе гашыш, прызначаны Расіі, з... Марока. І як лічыць Васіль Лосіч, гэта можа быць абумоўлена ў тым ліку няпростай палітычнай абстаноўкай у Еўропе.

Некаторыя наркотыкі адпраўляюць па пошце і, дзякуючы суправаджэнню карэспандэнцыі, летас у 78 адпраўленнях знайшлі насенне каноплі, грыбніцы са спорами галюцынагенных грыбоў і каткусаў.

У нас наркотыкі яшчэ не з'явіліся, але іх ужо забаранілі

Унікальнасць беларускага антынаркатычнага заканадаўства адзначае Генадзь Шаўлюкевіч, начальнік галоўнага ўпраўлення спецыяльных экспертыз Цэнтральнага апарату Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз. Працэдурна забароны аналагаў наркотыкаў паводзяць максімальна хутка — за суткі, а ў дачыненні да новых наркотыкаў — на працягу 5-7 дзён.

Супрацоўнікі Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз таксама пастаянна вывучаюць наркатычную сітуацыю ў суседніх краінах. Звесткі прыносяць плён. — Па выніках маніторынгу мы ініцыюем забарону новых наркотыкаў яшчэ да іх з'яўлення ў нашай краіне, — кажа Генадзь Шаўлюкевіч. — І ў 2015 годзе мы такім чынам выявілі 22 новыя небяспечныя рэчывы (зараз у забаронным спісе больш за 300 назваў. — Аўт.).

Хто ён, наркаман?

Нягледзячы на поўныя поспехі, ёсць рэчы, якія прымушаюць не толькі задумацца, але і апэратыўна дзейнічаць. Як адзначылі ў Міністэрстве ўнутраных спраў, тэндэнцыя да амаладжэння нарказалежнасці нікуды не знікла. Падлеткі працягваюць даволі часта здзяйсняць нарказалежнасць. Закон цяпер дазваляе садзіць «за краты» за распаўсюджванне наркотыкаў нават 14-гадовым.

— На жаль, у гэту злычынную дзейнасць даволі часта залучаюць непаўналетніх, — заўважае Васіль Лосіч. — На сайтах, якія рэкламуюць наркотыкі, часта вярбуюць школьнікаў. Асабліва гэта было заўважана на працягу навагодніх канікулаў. Звест паведамленні быў прыкладна наступны: амаст за гэта нічога не будзе, але вы заробіце грошы. І мы сумесна з другімі ўстановамі працавалі, каб падобнае не далупціцца. Аднак, на жаль, такія факты былі.

Але сярэднястатыстычны нарказалежны ўсё ж такі больш сталага ўзросту. Іван Канаразаў, галоўны нарколаг Міністэрства аховы здароўя, агучыў псіхалагічны партрэт звычайнага наркамана. Гэта найчасцей мужчына. Яму ад 22 да 24 гадоў. Мае сярэдняе альбо сярэдняе спецыяльнае адукацыю. Цяцкаю жыве адзін ці разведзены. Без пастаянай працы. Звычайны нарказалежны мае некалькі адміністрацыйных правапарушэнняў, схільны да агрэсіўных паводзінаў...

Тарас Шчыры. taras@zviazda.by

Р.С. Падобны пералік гучыць так, як сусія лічыць статыстыкі, але за імі стаяць мноства зламаных наркадылерамі лёсаў, тых, хто назаўжды саступіў у гэтай барацьбе і ўжо не вернецца да нармальнага адекватнага жыцця. Вынікі, якія агучылі ў МУС, безумоўна, усцешваюць. Але ўсё роўна хочацца, каб дзеянні ў дачыненні да наркарэспасуджальнікаў заставаліся расшчытымі, а пакаранні — больш жорсткімі. Можна хоць сумны прыклад «калег» у кагосьці адаб'е жаданне займацца такой паскуднай справай

Навіны «102»

Ашукаў «партнёраў» на мільярд рублёў

Супрацоўнікамі адрэзана крывавага вышукі Савецкага РУУС г. Мінска за ўчыненне махлярскіх дзеянняў у асабліва буйным памеры затрыманы раней не судзімы 24-гадовы жыхар сталіцы.

Падарэзаны сцвярджаў, што з'яўляецца індывідуальным прадпрыемальнікам і актыўна развівае бізнес, звязаны з рэалізацыяй мабільных тэлефонаў. Маючы, у яго ў Расіі шмат знаёмых пастаўшчыкоў, гатовых оптам прадаваць яму дарагу прадукцыю для наступнага перапродажу на тэрыторыі Беларусі. Аднак для пачатку хлопцу не хапала пэўнай грашовай сумы, якую ён пазычаў у сваіх знаёмых.

Працуючы такім чынам, «прадпрыемальнік» сабраў пэўную суму грошай і набыў аўтамабіль, які перапрадаў праз даражні. Тады ж зламніцкі прыняў рашэнне займацца «больш сур'ёзным бізнесам», пачаўшы займаць у людзей больш буйныя сумы грошай, прадстаўляючыся ім як «Жора». Для прэзентабельнасці ён

браў у салоне пракату элітныя аўтамабілі і расказваў будучым «партнёрам», што яны набытыя ў Расіі ў два-тры разы танней, чым можна купіць на тэрыторыі Беларусі. Дарчы, адзін з такіх пракратных аўтамабіляў быў разбіты кіроўцам на праспекце Пераможаў у сталіцы.

Такім чынам затрыманы рэкламаваў свой бізнес патэнцыйным укладчыкам, а тыя, у сваю чаргу, разлічваючы на хуткі прыбытак, аддавалі ашуканку грашовыя сродкі на закупку неіснуючага тавару. Свой незаконны даход махляр траціў на паездкі за мяжу, адпачынак у дарагіх рэстаранах і клубах. Апэратыўнікамі ўстаноўлена, што ён завалоўваў сумай каля мільярда рублёў. Паводле інфармацыі Савецкага РУУС, на рахунку махляра больш за 20 эпизодаў злачыннай дзейнасці. Цяпер высвятляецца датычнасць затрыманага да іншых магчымых эпизодаў.

Сяргей РАСОЛКА. rs@zviazda.by

ПРАВІЛЫ ПАД'ЁМУ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Кожны ліфт праходзіць праз тэх-абслугоўванне штомесяц. Раз на год у ім прызначаецца неабходны рамонт і тэхнічны агляд супрацоўнікамі Дзяржпрамнагляду ці арганізацыі, якія маюць дазвол Дзяржпрамнагляду на яго правядзенне. Летась яны прыпынілі работу 118 ліфтаў з прычыны няспраўнасцяў, якія маглі паўплываць на бяспеку пасажыраў. На жаль, прысутнічаюць тут і арганізацыйны моманты — чамусьці за ліфтам не замацоўваюць адпаведны абслуговы персанал. Калі гэта выяўляецца пры правярцы, то пад'ёмная машына работу часова спыняе.

Здарэцца так, што новы ліфт наладзілі, выпрабавалі, здалі, а пасля запуску ён пачынае перыядычна спыняцца, — працягвае Пётр Клімко. Тут нічога здзіўнага няма — часцяком проста трэба пакачаць, пакуль усе дэталі пад'ёмніка «прытуцца» адна да адной. Але і якасць абслугоўвання адгрывае тут даўлячае на апошнюю ролю. Чамусьці не бярыцца давай у тое, што лобі дом пачынае даваць усадку. З гэтай прычыны накіраваныя, па якіх едзе кабіна і якія спаткачкі былі роўныя, пасля крыху перакрывілі, і ліфт пачынае шумець падчас язды і прыстойваць. Не так даўно да нас звярталіся прадстаўнікі аднаго таварыства ўласнікаў. Прайшло пяць гадоў пасля згоды дома, і за апошнія паўмесяца пад'ёмнікі стаялі ў некалькі разоў запар. Аказалася, што справа якая-такі ў накіравальных. У тым доме 22 паверы. А чым большы гмах, тым даўжэй ідзе працэс усадкі. Плюс побыч з домам пачалі капаць катлаван, каб узвесці новую высотку. І гэта таксама можа ўплываць на стабільную работу ліфта.

Самадзейнасць правакуе пажары

Кабіну тыповага савецкага ліфта паматаюць усе. Чамусьці для яе ўнутранага аздаблення выкарыстоўваліся матэрыялы згаральныя, напрыклад, ДСП ці ДВП. А на падлозе, як правіла, ляжаў лінолеум. Цяжка сказаць, якую мэту пераследавалі тагачасныя праекціроўшчыкі — выгадаць на грашх або зрабіць пад'ёмнік крыху эстэтычным. Вось толькі не ўлічылі яны адно вельмі важнае «але». Ліфт — прыбор электрычны, і пры няясным абслугоўванні ён можа і загарэцца з прычыны кароткага замыкання. Ды і некаторыя жыхары любяць пакурыць у ім.

У 1990-я гады па краіне працацілася хваля пажараў у пад'ёмніках. І таму кабіны ўсіх машын, выпушчаных проста трэба пакачаць, пакуль усе дэталі пад'ёмніка «прытуцца» адна да адной. Але і якасць абслугоўвання адгрывае тут даўлячае на апошнюю ролю. Чамусьці не бярыцца давай у тое, што лобі дом пачынае даваць усадку. З гэтай прычыны накіраваныя, па якіх едзе кабіна і якія спаткачкі былі роўныя, пасля крыху перакрывілі, і ліфт пачынае шумець падчас язды і прыстойваць. Не так даўно да нас звярталіся прадстаўнікі аднаго таварыства ўласнікаў. Прайшло пяць гадоў пасля згоды дома, і за апошнія паўмесяца пад'ёмнікі стаялі ў некалькі разоў запар. Аказалася, што справа якая-такі ў накіравальных. У тым доме 22 паверы. А чым большы гмах, тым даўжэй ідзе працэс усадкі. Плюс побыч з домам пачалі капаць катлаван, каб узвесці новую высотку. І гэта таксама можа ўплываць на стабільную работу ліфта.

Як вы думаеце, якая сувязь існавала раней паміж пажарамі ў ліфтах новабудову і тэрмінам іх запуску? — пытаецца Пётр Клімко. — Здавалася бо, узаемазвязі тут не павіна быць. Разгядка насамрэч вельмі простая. Пасля засялення дома на ліфт кладзецца каласальная нагрузка. Народ пачынае перавозіць літаральна ўсе: мэблю, будаўнічыя матэрыялы, буйнагабарытную тэхніку... А каб не сапсаваць новы пад'ёмнік, яго саматужна абшывалі і якім-небудзь падручным матэрыялам, напрыклад, кардонам. Іншае пытанне, чаму гэта праходзіла міма абслуговых арганізацый. Нейкі курцаў у ліфце зацягваюць цыгарэткі, іскра ляцела не туды — і усё...

Рэгламент Мытнага саюза зробіць ліфты зручнымі...

Кабіна, зробленая з проціпажарных матэрыялаў, — гэта толькі адзін з пунктаў адпаведнага рэгламенту Мытнага саюза, у адпаведнасць з патрабаваннямі якога павінны быць прыведзены ўсе беларускія пасажырскія ліфты да 2020 года. Натуральна, што машыны, зробленыя яшчэ за савецкімі часам, сучасным жорсткім стандартам бяспечны не адпавядаюць, бо рабіліся па тагачасныя правіла. І нават калі б рэгламент ставіў больш праяглыя тэрміны рэалізацыі, ад масавай замены ўсё роўна нікуды не падаецца — нарматыўны тэрмін службы ў чэворы стагоддзя адпрацавалі ўжо

ўсе савецкія ліфты. На гэта накладваецца яшчэ і тое, што ў 1970-я і 1980-я гады ў Беларусі разгарэлася будаўніцтва цэлых вышынніх мікрараёнаў. Да таго ж акцыты пасля змясціліся ў бок 12-павярховых і нават вышэйшых гмахоў. А ў пад'ездах такіх дамоў стаіць ужо мінімум па два ліфты. Адпаведна, і выдаткі на іх замену таксама істотна ўзрастаюць.

Чаго ж чакаць жыхарам старых дамоў? Па-першае, зручнасці. Існуе жартуная лагічная загадка пра карліка, які жыў на апошнім паверсе дома і на працу ехаў на ліфце, а калі пад'ёмна дадому, то некалькі паверху быў змушаны ісці пешшу, бо не дацягваўся да патрэбнай кнопкі. Смех смехам, але вось інвалідам на дзецця, якія жывуць у пад'ездах з такімі ліфтамі, не да яго. Асабліва,

калі патрэбна, напрыклад, на 11-ы паверх, а кнопкі ў кабіне дружна выстраены ў адзін слупок. Таму панэль кіравання ў кабінах новых ліфтаў будзе размешчана ніжэй.

— Сталі больш жорсткімі патрабаванні да канструкцыі лябёдкаў, кабіны, дзвярэй, абмежавальнікаў хуткасці... — пералічвае новаўвядзены Пётр Клімко. — Пад парогамі будучы ўстаноўлены спецыяльныя шчыты, якія абаронаць ад магчымага падзення ў шахту. Былі выпадкі ў Расіі, калі дзверы на паверсе адчыняліся, а кабіна не прыязджала. Чалавек увагі не звяртаў, ішоў на аўтамаце — і правальваўся ў бездань... Можна згадаць яшчэ адну асаблівасць старых ліфтаў — пры адключэнні электрычнасці пасажыры ў кабіне раптам аказваюцца ў замкнёнай цёмнай прасторы. І як сябе адчуваюць тыя, хто пакутае на клаўстрафію? Да таго ж пры адключэнні электрычнасці ў старых ліфтах можа парвацца сувязь з дыспетчарскім пунктам. І як паведаміць пра непаладку? На мабільны тэлефон спадзявацца не варта — яго можа з вамі проста не быць, ды і наўрад ці ў вялікай колькасці людзей туды забіты патрэбны нумар. Таму асвятленне кабіны тэсці абавязкова заставацца на тым выпадку.

Сучасныя ліфты спажаваюць на 20-30% менш электраэнергіі за сваіх папярэднікаў. Сёння гэта становіцца яшчэ больш актуальным, бо з новага года кампенсацыя выдаткаў на энэргію, якую расходвае ліфт, кладзецца на плечы жыхароў. Ды і выдаткі на пастаянныя рамонтны аргата таксама змяншаюцца. Усё-такі ў старым пад'ёмніку запчастак трэба мяняць даволі шмат. А гэта дадатковыя рахункі і за матэрыялы, і за працу.

Неўзабаве мы накіруем кіраўнікам аблвыканкамаў і Мінгарвыканкама лісты з прапановамі наконст замены і мадэрнізацыі ліфтаў.

...Але каб замяніць старыя механізмы, спатрэбіцца 30-40 гадоў?

Менш за чатыры гады засталася да ўступлення ў сілу патрабаванняў рэгламенту Мытнага саюза аб мадэрнізацыі і замене старых ліфтаў. Але ці паспеюць камунальнікі зрабіць гэта ўсё за час, які застаўся? Прагноз складаецца неасуцяшальны. З 31 тысячы пасажырскіх ліфтаў, зарэгістраваных у Дзяржпрамнаглядзе, нарматыўны тэрмін адпрацавалі крыху больш за 14 тысяч машын. А летась было заплававана спісаць «на пенсію» ўсяго 431 ліфт. Гэта толькі тры працэнты ад агульнага ліку састарэлых машын! Прычым і ён на месцы не стаіць, а пастаянна папаўняецца пад'ёмнікамі, якія запрацавалі ўжо на пачатку 1990-х гадоў. Аднак і гэта яшчэ не усё. Нават такі сціплы план замены былі выкананы не да канца з-за недахопу сродкаў. Толькі 347 ліфтаў былі заменены на новыя. І калі сітуацыя ў набліжышы час кардынальна не пераменіцца, то з такімі тэмпамі замяніць усе старыя машыны па Беларусі можна будзе толькі за 30-40 гадоў. Пры гэтым трэба ўлічыць, што кожны такі ліфт ужо адпрацаваў чэворы стагоддзя.

І як будучы выходзіць з гэтай сітуацыі?

Валяяр'ян ШКЛЕННИК, schklennik@zviazda.by

Інавацыі ЗА БЯСПЕКУ ЛІФТАЎ МОЖНА НЕ ХВАЛЯВАЦА...

У Беларускім дзяржаўным універсітэце распрацаваны і асвоены дробнасерыйны выпуск рэгістравараў параметраў руху ліфтавага пад'ёмнага абсталявання У-590 «Палтус».

Інавацыя выканана спецыялістамі навукова-даследчай лабараторыі інфармацыйна-вымеральных сістэм факультэта радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій. Створаны партатыўны апарат прызначаны для правядзення аператыўнай ацэнкі стану і тэхнічнага агляду пад'ёмных механізмаў. Гаворка ідзе пра бяспечную эксплуатацыю пасажырскіх і грузавых ліфтаў, пад'ёмнікаў, будаўнічых кранаў, эскалатараў і іншага абсталявання.

На выбары размешчаны індыкатар, клавіятура, аўтаномнае сілкаванне і магнітны трымальнік, які дазваляюць вымераць, зафіксаваць вібрапакарэнне, вібрахуткасць і лінейную хуткасць аб'ектаў, якія рухаюцца. Дэтальны аналіз зарэгістраваных звестак перадаецца карыстальніку праз камп'ютар. Да яго прыбор можа быць падключаны праз інтэрфейс USB. Першаасна апрацоўка вымеральных даных і адлюстраванне вынікаў па будаваным экране дазваляюць аператыўна ацэньваць тэхнічны стан пад'ёмнага механізму.

На сённяшні дзень у БДУ выраблена сем выбароў, якія пастаўлены на прадпрыемствы «Магілёўліфтмаш», «Белліфт» і ў дэпартамент па наглядае ў прамысловасці МНС Беларусі.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Беражыце сябе!

КАБ РАБОТА НЕ ПАЗБАЎЛЯЛА ЗДАРОЎЯ

Зніжаецца колькасць месцаў са шкоднымі ўмовамі працы

Пра гэта паведаміў дырэктар дэпартаменту дзяржаўнай інспекцыі працы Віктар СІДАРОВІЧ. За апошнія пяць гадоў месцаў са шкоднымі ўмовамі стала менш на 17 тысяч. Усяго такіх месцаў у краіне сёння — 702 тысячы. Аднак плануецца, што кожны год іх колькасць будзе зніжацца на 1 працэнт. Такі захад прадугледжаны Дзяржаўнай праграмай аб сацыяльнай абароне і садазейнічанні занятасці на наступную пяцігодку.

Самымі траўмабэспечнымі з'яўляюцца прафесіі кіроўцаў аўтамабіляў, трактарыстаў-машыністаў, электрамачынараў, электрагазаваршчыкаў, вальшчыкаў лесу, жывёлаводства, падсобных рабочых, вартульнікаў. Найбольшая колькасць няшчасных выпадкаў традыцыйна адзначаецца ў сельскай гаспадарцы, паліванні і лясной гаспадарцы. На гэтыя галіны прыпадае траціна ўсіх смерцёў на вытворчасці. Яшчэ 23 працэнты тых, хто загінуў на працы, былі заняты ў прамысловасці і будаўніцтве.

Увогуле падчас леташніх праверак было выяўлена больш за 88 тысяч парушэнняў працоўнага заканадаўства, 9,5 тысячы службовым асобам выпісалі штраф, 91 чалавек а звольнілі. Кампенсацыі па абавязковым страхаванні атрымалі 29,5 тысячы работнікаў. Выдаткі на гэтыя выплаты склалі каля 889 мільяярдаў рублёў.

Начальнік упраўлення нагляд за выкананнем заканадаўства аб ахове працы Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Станіслаў КАМІНСКІ адзначае, што факты ўтойвання

няшчасных выпадкаў адзначаюцца. Наймаленькі, які не паведамаў пра траўмы на вытворчасці, пагражае штраф — ад 10 да 50 (калі гэта індывідуальны прадпрымальнік) або ад 50 да 100 базавых велічынь (для юрыдычнай асобы). А самі пацяпелыя, што згаджаюцца замоўчваць траўмы, пазбаўляюцца сацыяльных гарантыяў, якія прадстаўляюцца ім дзяржавай у выпадку страты працаздольнасці.

Наталія ЛУБНЕЎСКАЯ, lubneuskaya@zviazda.by

Плённая дыскусія ва ўмовах турбулентнасці

У Інстытуце журналістыкі БДУ адбылася міжнародная навукова-практычная канферэнцыя «Міжнародная журналістыка — 2016: турбулентнасць міждзяржаўных адносін і медыя».

У канферэнцыі акрамя беларускіх навукоўцаў і практыкаў удзельнічалі прадстаўнікі вышэйшай школы Расіі, Украіны, Казахстана, Малдовы. Разам з беларускімі калегамі яны абмеркавалі шэраг такіх актуальных тэматых кірункаў, як асаблівасці асветлення інтэграцыйных працэсаў на постсавецкай пра-

сторы ў рамках Еўразійскага эканамічнага саюза, Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі. У цэнтры увагі таксама былі спецыфіка медыянага забеспячэння беларуска-кітайскага супрацоўніцтва, інфармацыйныя падставы міжнародных канфліктаў, досвед і навацыі замежнай журналістыкі, міжнародная журналістыка ў кантэксце глабальнага і рэгіянальнага інфармацыйнага абмену. У рамках абмену думкамі былі разгледжаны тэндэнцыі, характэрныя для міжнароднага сегмента сучаснай журналістыкі Беларусі, Расіі, Украіны, Казахстана, Кітая, Германіі, Бангладэш, Ірана.

Разам з прадстаўнікамі вышэйшых навучальных устаноў, журналістамі-практыкамі ў дыскусіі удзельнічалі і маладыя даследчыкі: аспіранты, сацыяльнікі, магістранты, студэнты. Канферэнцыя была падрыхтавана сумесна з Беларускім саюзам журналістаў і рэдакцыямі шэрагу СМІ. Асабліва цікаваецца ў замежных гасцей, вышэйшых БДУ і студэнтаў выклікала выступленне і адказны на шматлікія пытанні начальніка Упраўлення інфармацыі — прэс-сакратара МЗС Беларусі Дзмітрыя Мірончыка.

Леанід ТУГАРЫН.

ПАДАРАЖЭЛА ЗОЛАТА Ў СКУПКАХ

Асобнай паставой Міністэрства фінансаў №6 сёлета ў другой палове лютага былі павялічаны цэны на каштоўныя металы ў вырабах і ломе, якія скупляюць у фізічных асоб.

Такім чынам, скупкі цяпер прымаюць у насельніцтва золата 375-й пробы ў вырабах і ломе за 236 350 рублёў за грам. Золата 500-й пробы прымуць за 315 130 рублёў, метал 583-585-х пробы — за 368 700 рублёў, 750-й пробы — за 472 690 рублёў, 900-й пробы — за 567 230 рублёў, 916-й пробы — за 577 310 рублёў, 950-й пробы — за 598 740 рублёў, а за золата 958-й пробы дадуць 603 780 рублёў за грам.

За грам плаціны 950-й пробы ў скупках кліенту заплацяць 465 тысяч 260 рублёў. Серабра ў скупках прымаецца значна танней. За грам серабра 750-й пробы тут дадуць 5990 рублёў, а 800-я проба металу цягне на 6390 рублёў. За серабро 875-й пробы чалавеку дадуць амаль 7 тысяч рублёў за грам, за 916-ю пробы — 7320 рублёў, за 925-ю пробу — 7390 рублёў, а за грам 960-й пробы заплацяць 7670 рублёў.

Змяніліся з 15 лютага і скупачныя цэны на каштоўныя металы ў вырабах і ломе іншай пробы. Цяпер за адзін грам золата ў чысціні ў скупках дадуць 630 тысяч 254 рублі, за грам серабра — 7 тысяч 990 рублёў, за грам плаціны — 489 тысяч 751 рубель, а за грам металу паладыю заплацяць 279 тысяч 831 рубель.

Памяняліся цяпер і скупачныя цэны на каштоўныя металы ў выглядзе зубатэхнічнай прадукцыі. Цяпер кліенту за грам зубных пратэзаў з золатам 900/750 пробы дадуць 557 780 рублёў, пратэзаў са сплаву золата 750-й пробы з плацінай і серабром — 517 410 рублёў, а за грам дэталу зубных пратэзаў сярэбрана-паладыевага сплаву дадуць 58 тысяч рублёў.

Сяргей КУРКАЧ, kurkach@zviazda.by

НЕЛЬГА ТАК У ЛЕСЕ «ПРЫБІРАЦА»

На тэрыторыі Магілёўскага і Гавядскага лясытвараў Магілёўскага лясгаса дзяржінспектары падчас рэйду выявілі вялікую колькасць свежых пнёў ад сырарослых дрэў. Ведаючы, што ў гэтых месцах высечкі можна праводзіць толькі з мэтай прыбраўняння засмечанасці, інспекцыя прышчыла правярчы іх законнасць.

У выніку кантрольнага пераліку і зверкі з матэрыяламі адводу і таксама гэтых лесаўсечак было ўстаноўлена, што пры правядзенні ўборкі незаконна спілаваны не прызначаны для таго дрэвы. Так, у Магілёўскім лясытне пры нарыхтоўцы драўніны на падставе ордэра на яе дробны водпуск на пні грамадзянскі незаконна высек 28 дрэў, 26 з якіх былі здаровымі елкамі з дыяметрам пнёў ад 54 да 80 сантыметраў. Памер нанесенай шкоды склаў 15,6 мільёна рублёў.

Аналагічная сітуацыя склалася і ў Гавядскім лясытне. Паводле інфармацыі Дзяржаўнай інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, пад выглядам правядзення прыбраўняння засмечанасці па дагаворы падряду на

аказанне паслуг тры грамадзянскія незаконна высекалі 24 елкі, з якіх 15 былі сырарослымі з дыяметрам пнёў ад 44 да 70 сантыметраў. Сума шкоды ад дзеяння «чорных лесарубоў» складала амаль 27 мільёнаў рублёў. Матэрыялы накіраваны ў праваахоўныя органы для дачы прававой ацэнкі.

Сяргей РАСОЛЬКА, rs@zviazda.by

ПОЎНЫ НАЗАД

Здад на агародку ўлезла машына, якой кіравала 27-гадовая дзяўчына. Фота кур'эзнага ДТЗ з'явілася ў супольнасці «Это Гомель, детка!»

У апошні дзень зімы аўтамабіль Renault загнуў пасярэдзіне вуліцы Кірава ў Гомелі. З салона вышэйша пасажыра. Малады чалавек вышэйшага катэгорыі кіраваў машынай. Ён стаў пхаць машыну назад. У нейкі момант аўтамабіль завёўся. Яму хапіла некалькі секунд, каб заехаць на двухметровую агародку аўтастанк. Не вытрымаўшы цяжару, драцяны плот паваліўся і пашкодзіў Peugeot на стаянцы. Людзі пры гэтым дзівоўсім ДТЗ не пацяпелі. У аддзяленні па агітацыі і прапагандзе ДАІ УУС аблвыканкама расказалі, што дзяўчына толькі паўгода таму атрымала пасведчанне кіроўцы. У адносінах да яе складзены адміністрацыйны працяпак за парушэнне ПДР, якое прывяло да пашкоджання транспартнага сродку. Магчымы штраф — ад 3 да 30 базавых велічынь.

Ірына АСТАШКЕВІЧ, iost@zviazda.by

ПРЫПЫНІЛІ ПРАЦУ ГІПЕРМАРКЕТА

Гаворка ідзе пра гандлёвы аб'ект Міле ў Магілёве.

Падчас праверкі будаўнічай крамы пад такой назвай спынена рэалізацыя 16 найменняў тавараў: паркетных лакаў, адбельвальнікаў, герметыкаў, мантажнай пены і іншага на суму звыш 14 мільёнаў рублёў. Пры гэтым тэрміны прыдатнасці на ўказаныя тавары скончыліся ад 2-6 месяцаў назад, паведамляе прэс-служба Міністэрства гандлю. Сярод іншых парушэнняў неадпаведнасць асартымента гераіку патрабаванням заканадаўства, адсутнасць цэнінікаў, прадстаўленне няпоўнай інфармацыі пра тавары і іншае. Для прыняцця мер і выпраўлення выяўленых парушэнняў кіраўніцтва гандлёвага аб'екта адведзены час, пакуль работа крамы часова прыпынена.

Сяргей РАСОЛЬКА, rs@zviazda.by

ОАО «Дорстройиндустрия» извещает о проведении повторного открытого аукциона по продаже дробилки КМД-1200Гр

Лот №1	Дробилка КМД-1200Гр	222750, РБ, Гродзенская область, Ошмянский р-н, д. Боруньы	Начальная цена (с учетом НДС, бел. руб.)	Задаток (с учетом НДС, бел. руб.)	Шт. аукциона, %
			498 777 480	49 877 748	5

Производитель: Южнорусский машиностроительный завод, РФ, 1990 г.в., в корпусе — 1200 мм, в приемной шее — 100 мм, крупность материала — 80 мм, ширина разгрузочной щели — 5-15 мм, масса — 27 тн., мощность — 75 кВт, производительность — 40-130 м³/ч

С информацией об условиях проведения аукциона, порядке перечисления задатка и его возврата, условиях участия в аукционе можно ознакомиться в извещении, размещенном в газете «Звязда» от 26.05.2015, 02.09.2015.

Аукцион состоится 16.03.2016 в 10.00 по адресу: г. Фаниполь, ул. Заводская, д. 1-3 этаж, актовый зал

Задаток перечисляется на р/с 3012421830016 БИК 153001942 в Расчетно-кассовом центре № 29 в г. Фаниполь филиала ОАО «Белгортромбанк» — Минской областной администрации г. Фаниполь, ул. Заводская, за 222750. Получатель — ОАО «Дорстройиндустрия», УНП 100211220, ОКРПО 03455184.

Назначение платежа: задаток для участия в аукционе по продаже имущества ОАО «Дорстройиндустрия» (Лот №1), проводимом 16 марта 2016 года. Заявления на участие и необходимые документы принимаются в рабочие дни с 8.00 до 12.00, с 13.00 до 17.00 по адресу: Минская обл., Дзержинский р-н, г. Фаниполь, ул. Заводская, 1, каб. 202.

Окончание приема заявлений — 11.03.2016 в 17.00.

Заключительная регистрация участников — 16.03.2016 с 09.30 до 10.00 по месту проведения аукциона.

Все желающие могут предварительно ознакомиться с Объектом. Контактное лицо для осмотра Объекта: Петрусович Виктор Альбинович, 8 (029) 534-99-76. Организатор аукциона или Продавец вправе снять лот с торгов до объявления его проданным без объяснения причин снятия.

Организатор: 8 (017) 210-00-60, 8 (033) 660-70-50 • www.ds.by • e-mail: jurist@ds.by

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении 17 марта 2016 г. повторных торгов по продаже имущества, на которое обращено взыскание в счет неисполненного налогового обязательства, неуплаченных пеней

Предмет торгов (наименование, характеристика, местонахождение продаваемого имущества)	Здание дома-конторы вместе с пристройкой общей площадью 358,3 кв. м, расп. по адресу: Молодежный р-н, д. Носилово, ул. Школьная, д. 30, фундамент бетонный, стены кирпичные, перекрытия железобетонные, кровля смешанная. Количество этажей 2 (два). (Идентификационный номер в ЕГРН 6300-47139; наименование: контора Победителей аукциона государственного предприятия по строительству и эксплуатации мелиоративных и водохозяйственных систем; назначение: здание нежилое)
Местонахождение имущества	Минская обл., Молодежный р-н, Тюрлевский с/с, д. Носилово, ул. Школьная, д. 30
Начальная цена	927 170 600 рублей
Сумма задатка	92 000 000 рублей
Организатор аукциона	Коммунальное унитарное предприятие «Минский городской центр недвижимости», г. Минск, ул. К. Маркса, 39, ком. 10
Балансодержатель (должник)	Открытое акционерное общество «Передвижная механизированная колонна № 32», Минская обл., г. Молодецко, ул. Молодежная, 2-Б»

Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке учета, хранения, оценки и реализации имущества, изъятого, арестованного или обращенного в доход государства, утвержденным Указом Президента Республики Беларусь от 04.03.2006 № 559, и порядком проведения аукциона, утвержденным организатором аукциона.

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, представившие организатору аукциона следующие документы: заявление на участие в аукционе (по форме, определенной организатором аукциона); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, определенной организатором аукциона); копии «учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для физических лиц) и индивидуальной предпринимательской»; подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах); заверенную копию платежного поручения о внесении задатка, документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

При подаче документов на участие в аукционе физические лица, представители физических и юридических лиц предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Задаток перечисляется на расчетный счет №3012104971019 в региональной дирекции №700 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, код 153001369; получатель — коммунальное унитарное предприятие «Минский городской центр недвижимости», УНП 100398563. Сумма задатка для участия в аукционе должна быть внесена в срок, установленный для приема документов.

Торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором аукциона. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем аукциона, наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе результатов аукциона.

Возмещение затрат на организацию и проведение аукциона осуществляется победителем аукциона. Оплата стоимости приобретенного имущества осуществляется в течение срока, указанного в протоколе о результатах аукциона. Информация о размере затрат доводится до сведения участников перед началом аукциона.

Аукцион проводится 17 марта 2016 г. в 16.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукциона.

Прем документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются с 02.03.2016 по 15.03.2016 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам — до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок: (017) 327-40-22, (017) 327-48-36 — коммунальное унитарное предприятие «Минский городской центр недвижимости».

Утерянную квитанцию о приеме наличных денежных средств (страховых взносов) страховой компании ЗАО «Промтрансвест» формы 1-су серии СВ номер 0142976 считать недействительной.

Краіна здароўя

Выпуск № 3 (356)

Дадатковыя меры

ХАДА, БАСЕЙН, МАСАЖ

Пры захворванні апорна-рухальнага апарата, артрозах не абясыці без аздараўленчых мерапрыемстваў — яны змяншаюць боль, паліпаюць рух у суставе і ўвогуле самаадчуванне.

— Хада па роўнай мясцовасці ва ўмераным тэмпе — добры спосаб падтрымання мышачнага тонусу, — нагадвае прафесар кафедры кардыялогіі і рэўматалогіі Беларускай медыцускай акадэміі паслядыпломнай адукацыі, доктар медыцынскіх навук Тамара ЦЯБУТ. — Імкніцеся штодня гуляць мінімум па 30—40 хвілін. Не трэба надта спяшацца, бо пры вельмі хуткай хадзе нагрузка на суставы істотна ўзрастае. Хада з цяжкамі таксама не спрыяе паліпшэнню нашага стану.

Вельмі карыснымі пры такіх захворваннях будуць і заняткі плаваннем. У вадзе магчымыя максімальны аб'ём руху ў суставе без нарузкі з вагой, што з'яўляецца аптымальным для хрыстка. Калі не ўмееце плаваць, можаце займацца ў групах акагімнастыкі.

Практыкаванні для каленнага сустава

Выконвайце кожнае практыкаванне 5—10 разоў. Пажадана штодня.

1. У становішчы ляжачы. Ногі выцягнутыя. На «раз-два» нага сплізае па падлозе і максімальна згвінаецца ў калене, на «тры» згвінаецца ў тазасцягным суставе і рукамі прыскаецца да тулава (спіну ад падлогі не адрывае). На «чатыры-пяць» трымае нагу, на «шэсць» апускае ступню на падлогу, на «сем-восем» выпроствае нагу. Тое ж самае паўтараем другой нагой.

2. Ляжым на спіне, ногі сагнутыя. Сагнутою нагу адрываем ад падлогі і рукамі прыцягваем да грудзей, затрымаем у такім становішчы некалькі секундаў, апускаем. Тое ж — другой нагой.

3. Ляжым на спіне. Прамая нага адрываецца ад падлогі на 20—30 см, трымае яе некалькі секундаў, пасля апускаем. Тое ж — другой нагой.

4. Ляжым на спіне, ногі выцягнутыя. Выцягваем рукі наперад і імкнемся падняць галаву і верхнюю частку тулава на вышыню 20 см ад падлогі, пасля апускаем.

5. Ляжым на спіне. Імітуем язду на веласіпедзе. «Круцім педалі» разоў 20—50 і больш.

6. Ляжым на жываце. Па чарзе згінаем ногі ў каленным суставе, імкнемся дастаць пятак і ягадзіцы. Паўтараем 20—50 разоў.

7. Сядзім на падлозе. Ногі прамыя. Абахпішы рукамі ступні, максімальна нахіляем наперад, імкнучыся дакрануцца ілбом да ног. Калені не згінаем. Затрымаем, наколькі гэта магчыма. Вяртаемся ў зыходнае становішча.

8. Сядзім на падлозе. Згінаем нагу ў калене, абколпваем ступню дзюмою рукамі, адрываем нагу ад падлогі, выпростваем, не расціскаючы рук. Трымаем, колькі магчыма. Вяртаемся ў зыходнае становішча. Паўтараем з другой нагой.

Практыкаванні для тазасцягнага сустава

Таксама паўтараем кожнае па 5—10 разоў.

1. Ляжым на спіне. Ногі максімальна сагнутыя ў каленях, ступні не адрываем ад падлогі. Калені разводзім і зводзім. Павялічваем амплітуду руху.

2. Ляжым на спіне, ногі прамыя. Адна нага адрываецца ад падлогі і рухаецца з боку ў бок з максімальна магчымай амплітудай. Не згінаем нагу ў калене. Тое ж паўтараем і з левай нагой. Паступова можна выконваць практыкаванне адрозна дзюмою нагамі.

3. Ляжым на спіне. Адрываем прамую нагу ад падлогі на максімальна магчымую вышыню, пасля апускаем. Паўтараем 10 разоў і мяняем нагу.

4. Сядзячы на крэсле. Нахілім тулава наперад і дакранаемся пальцамі да ступняў, выпростваемся.

5. У становішчы стаячы. Адна нага стаіць на невысокай падстаўцы, рукой абіраемся аб стол. Другой нагой робім махі наперад і назад, паступова павялічваючы амплітуду. Пазней дабаўляем рухі нагой у бок.

Язда на веласіпедзе, акрамя карыснага ўплыву на суставы, прыносіць станочы эмацыянальны зарад. Пазбягайце пры гэтым язды па няроўнай паверхні, бо падскокванні шкодзяць суставам, пагражаюць падзеннем. Можна займацца і на велатрэнажыры. Вышыня сядзення павінна быць такой, каб пры поўным націсканні на педаль у ніжнім становішчы нага была выпрастаная. Калі калена ў гэтым становішчы застаецца сагнутым, то ўзнікае боль у суставах і мышцах. Важнай будзе і адлегласць да руля — локці павінны быць крыху сагнутымі. Для пачатку можаце ездзіць па 15—20 хвілін і паступова павялічыць час паездкі да 30—40 хвілін. Зімой карысна хадзіць на лыжах — сплізанне змяншае вагавую нагрузку на суставы.

Масаж паліпае агульнае самаадчуванне, здымае спазм мышцаў, актывізуе кровазварот, перадачу нервовых імпульсаў, сілкаванне сустайнага хрыстка. Рабіць масаж трэба ў вопытных спецыялістаў і пры адсутнасці абстрактнага артрозу. Больш інтэнсіўна прапрацоўваецца пазваночнік. Пры адсутнасці проціпаказанняў масаж можна рабіць дзюмою нагамі.

Санаторна-курортнае лячэнне дазваляе праводзіць комплексную рэабілітацыю — тут і прыманенне лячобных гразю, ваннаў, сауны, фізіяпрацэдур, заняткі лячэбнай фізкультурой. Важным будзе і проста знаходжанне на свежым паветры, змена абстаноўкі. Памятайце толькі, што санаторна-курортнае лячэнне, як і ўсё, аб чым ішла размова, не адзінае пастаяннае лячэнне і рэабілітацыя. І не трэба прысваіць лячэнне ўдзельна адпачынку. Здраецца, што цягам дня пацыент імкнецца атрымаць 5, а то і 8 розных працэдур, а мера патрэбная ва ўсім

Чалавек і катастрофы

РАБОТА НАД... СТРЭСАМ

Якім вопытам пераадолення мы маглі б падзяліцца з японцамі?

Медыцынскі ўніверсітэт Дакі (Японія) мае намер цесна супрацоўнічаць з факультэтам псіхалогіі Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта. У межах сумесных семінараў спецыялісты абмяркуюць магчымасці рэабілітацыі (сацыяльнай, псіхалагічнай, медыцускай) насельніцтва, якое пацярпела ад экалагічных і тэхнагенных катастроф. Для беларусаў такой катастрофай стала аварыя на Чарнобыльскай АЭС у 1986-м, для японцаў у 2011-м — на АЭС «Фукусіма-1». Паступова, верагодна, удасца параўнаць наступствы для абедзвюх краін, а пакуль японцы пачалі знаёміцца з тым вопытам, які назапасілі нашы спецыялісты. Прафесар кафедры сацыяльнай і сямейнай псіхалогіі БДПУ, доктар псіхалагічных навук Леанід ПЯРГАМЕНШЧЫК расказвае аб тым, што гэта быў за вопыт — чым можна было дапамагчы беларусам адрозна пасля катастрофы і на што варта звярнуць увагу сёння.

Гэта быў не іх выбар

— Для Беларусі XX стагоддзе было ўвогуле вельмі багатым на розныя катастрофы. Пад катастрофай я маю на ўвазе не толькі, скажам, 1917 або 1941 год. Гэта і вялікае мноства іншых цяжкіх падзей, якія рэзка мянялі ўклад жыцця, калі чалавек мог у адзін момант страціць усё, у тым ліку блізкіх і нават уласнае жыццё. Некалькі пакаленняў цягам жыцця перажывалі некалькі катастроф. Ці маглі гэта прайсці бясследна? Магло, але не для ўсіх. Большасць з нас здольныя перажываць страты і рухацца далей. Аднак ёсць і тыя, хто не можа самастойна справіцца з моцнай псіхалагічнай траўмай.

Надзвычай адмоўныя наступствы катастрофы для чалавека заключаюцца ў тым, што на падсвядомым узроўні ён губляе ўстойлівасць, стабільнасць, веру ў тое, што заўтра надыйдзе. Больш за тое, мы страчваем давер да свету, не чакаем ад навакольнага асяроддзя добрага. Давер тут можа сфарміравацца толькі тады, калі мы вельмі доўга, ну хоць бы гадоў сто, жывём спакойна...

Чарнобыльская катастрофа, безумоўна, тэхнагенная, радыяцыйная, але сёння мы кажам пра тое, што яна яшчэ мела цяжкія псіхалагічныя наступствы. Чалавек апынуўся ў палоне моцнага страху. Страху перад невідомым. Што такое радыяцыя і як яе трэба баяцца — ніхто не ведаў, і ад гэтага было яшчэ больш страшна. Стресс умаціліна, безумоўна, і страта зямлі, дома. І гэта аказалася значна горш за страх перад радыяцыяй. Мігранты чарнобыльскай зоны былі на той момант самай незабароненай катэгорыяй. Не радыяцыяныя аб'екты, а пераезд стаў для іх сапраўднай катастрофай.

Частка перасяленцаў была перавезена ў спецыяльна пабудаваныя для іх гарадскія дамы. Нам, гараджанам, жыццё ў панельным шматкватэрным пададзца часасчэ, але навааселы ў гэтым выпадку былі жыццарамі цалкам якасць, яны жылі на зямлі, з пэўнай прасторай (дарэчы, чалавеку для камфортнага самаадчування не

абходна досыць вялікая прастора). Як думаеце, маглі ў японцаў з'явіцца праблемы па прычыне такога пераезду? Безумоўна... Нават тыя, каго перасялілі ў вясковыя ўмовы, не маглі прыжыцца лёгка і адрозна — бо не той лес, не тая рака і г.д. Усё ж такі, калі чалавек пераязджае па сваёй волі — гэта адно. Ён прымае рашэнне. Сам! Чалавек, які мае магчымасць прымаць рашэнні, звязаны з уласным жыццём, будзе псіхічна здаровым. Яшчэ Жан Поль Сартр казаў: «Чалавек — гэта выбар».

«Любоў псіхалагічную траўму неабходна «прапрацаваць». Гэта можна зрабіць падчас размовы з тым, каму ты давяраеш, або з псіхалагам. Так мы пазбаўляемся страху і робім траўму часткай свайго жыцця».

Перасленне нарадзіла незлічоную колькасць новых стрэсавых сітуацый для людзей. Як жыць у новых умовах, куды ўладкавацца на работу... Трэба неяк прыстасоўвацца, а не ўсё атрымаецца гладка. Узнікаюць унутрысямейныя канфлікты. Каму мы выказваем сваю незадаволенасць? Тым, хто побач. Не кожнае сям'я здольная ў выніку захавацца.

Жыць ва ўчырашнім дні

— Сацыяльнай і псіхалагічнай службы на той момант не было, псіхалагаў яшчэ не рыхтавалі... Гэта сёння мы ведаем, як у ідэале павінна аказвацца сацыяльна-псіхалагічная дапамога ў падобных сітуацыях. Скажам, пераехала сям'я. На другі дзень пасля пераезду прыходзіць сацыяльны работнік, знаёміцца і кажа, што звяртацца да яго вольна па такім нумары можна па самых розных пытаннях. І такая стратэгія павінна прымяняцца да кожнага пацярпелага.

У 1990-х некалькі спецыялістаў, у тым ліку і я, арганізавалі

Фота Аляксандра КЛЕШЧЫКА

17 цэнтраў псіхалагічнай дапамогі пацярпелым ад аварыі на ЧАЭС. Тры такія цэнтры працавалі пры падтрымцы ЮНЕСКА. Некаторыя з гэтых цэнтраў працуюць і цяпер. Ахаліць усіх перасяленцаў і тых, хто застаўся пражываць на забурджаных тэрыторыях, аказалася не па сілах, аднак працэдэнт быў.

Паступова мы навучыліся аказаць дапамогу, пачалі навучаць новых псіхалагаў — здольных працаваць з кожным пацярпелым у залежнасці ад яго індывідуальнай праблемы. У выніку ўзнік нават Цэнтр псіхалага-педагагічных праблем Чарнобыля, які аб'яднаў усіх такіх спецыялістаў і які мне давялося ўзначаліць. За дзесяць гадоў работы цэнтр назапасіў выдатны вопыт.

Толькі ў 1995 годзе ў педуниверсіце быў уведзены курс крызіснай псіхалогіі. Такія псіхалагічныя праблемы дапамогі людзям з любой сур'ёзнай псіхалагічнай траўмай, абумоўленай не толькі тэхнагеннай катастрофай. Крызіснай псіхалагічнай працавалі з сям'ямі загінуўшых на Нямізе; калі абрынуць дах у Краснаполлі і загінулі некалькі чалавек; калі ў дзіцячым садку мужчына ўз'язіў у заложнік дзяцей...

Любоў псіхалагічную траўму неабходна «прапрацаваць». Гэта можна зрабіць падчас размовы з тым, каму ты давяраеш, або з псіхалагам. Так мы пазбаўляемся страху і робім траўму часткай свайго жыцця.

Але што з намі часта адбываецца? Час ідзе, трагічная падзея аддаецца, але з памяццю не выцкаеца. Чым больш намагаліся забыць, тым больш гэта на

цябе ўздзейнічае. І ты пачынаеш жыць не ў сённяшнім дні, а ва ўчырашнім. Што той маці, якая страціла сына, да сённяшніх падзей? У яе ўчора была бяда. Гэта называецца ў псіхалогіі «эфект скарачонай будучыні» — падсвядома людзі перастаюць бачыць для сябе заўтрашні дзень, не могуць планіраваць і спадзявацца на лепшае.

Тры варыянты выхаду

— Чутак было шмат — пра дзяткі з трыма нагамі, пра залатаных экскаватарам людзей недзе за Уралам. На самай справе дзяткі з пэўнымі адхіленнямі фізічнага развіцця нараджаюцца заўсёды, і іх не стала больш. Але па першым часе ўзнік страх перад усім, перад жыццём.

На шчасце, гэта пацуцце не можа трымаць чалавека ў сваім палоне бясконца. Свядомасць паступова заспакойваецца. Гэта ні добра, ні дрэнна, проста спрыяе выжыванню.

Больш жыццём аказалася гіпертрафіраванае пацуцце віны ў маці, чые дзеці захварэлі, скажам, на рак шытападбоднай залозы. Пацуцце віны наваляецца адрозна пасля страшнай падзеі. Бо мы задаём сабе пытанне: хто вінаваты? Мы можам абвінавачваць каго заўгодна, а калі гэта па нейкіх прычынах немагчыма, то віна перакладаецца на сябе.

Так, некаторыя дзеці пасля пахавання бацькоў пачынаюць вінаваціцца тым, што не так часта звонілі, прыходзілі і г.д. Задача псіхалага ў такім выпадку пераважыць думкі з «хто вінаваты?» на «што можна зрабіць?». Можна быць, варта пачаць дапамагаць

іншым? Гэта плённае пераадоленне бяды.

Заходнія вучоныя высветлілі, што сучасная псіхалагічная дапамога мінімізуе негатыўныя наступствы для здароўя. У шэрагу развітых краін работа над стрэсам паступова выдатным чынам. Дапусцім, адбылася аўтакатастрофа з ахвярамі, якім дапамагалі ўрачы, псіхологі, ратаўнікі. Усе пасля павінны «адрацаваць» гэту сітуацыю са сваімі псіхалагамі. Калі цягам года той жа ратавальнік захварэе — хоць на працягу, — лячэнне будзе апланаваць толькі тады, калі ёсць аднака псіхалага.

У Японіі пакуль, мяркуючы па словах нашых японскіх калег, не надаюць дастатковай увагі псіхалагічнай дапамогі. Улічваючы іх менталітэт — своеасаблівы сумесны традыцыйнай усходняй культуры і заходніх каштоўнасцяў, — цяжка прадбачыць, што менавіта з нашага вопыту будзе карысным для гэтай нацыі.

Увогуле ж існуе толькі тры варыянты выхаду з негатыўнага вопыту — хвароба і пакуты, рост і развіццё і... выхад за межы свядомасці (наілепшы спосаб жыцця ў звар'яцелым свеце — звар'яцець). Калі з намі нешта адбываецца, мы павінны атрымаць вопыт пераадолення. Так мы пачынаем іншым стаяць да свету — бачыць у людзях і навакольнай часткай добрага, па-сапраўднаму любіць. Таму любы траўматычны вопыт вельмі важны. Значна важнейшы за становачы. Мы вучымся не на дасягненнях, а на памылках. Каб чалавек развіваўся і рос, ён павінен пераадольваць

Медыцына заўтрашняга дня

Наначасціцы супраць пухлін

Вучоныя з Беларусі і ЗША распрацавалі новы метад выяўлення рэшткавых ракавых клетак, які таксама спрыяе іх вынішчэнню.

Выяўляць і вынішчаць ракавыя клеткі прапануецца з дапамогай плазмонных нанабурбалак. «Метад заснаваны на выкарыстанні залатых наначасціц і лазернага выпраменьвання для генерацыі нанабурбалак у ракавых клетках. Нанабурбалкі вызначаюцца акустычным зондам. Для гэтага наначасціцы

апрацоўваюцца спецыяльнымі антыцэламі, якія распінаюць злакасныя клеткі, і назапашваюцца ў іх, практычна не трапляючы ў здаровыя», патлумачыў кіраўнік групы пухлін галавы і шыі Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтры анкалогіі і медыцускай радыялогіі імя М.М. Аляксандрава, кандыдат медыцынскіх навук Ігар БЕЛАЦАРКОЎСКІ карэспандэнт БЕЛТА.

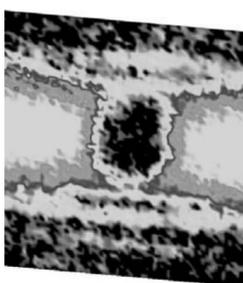
Тэхналогія паспяхова апрабавана на лабараторных мышых. Жывёлам паддоследнай і кантрольнай груп выконваліся ад-

нолькавыя па аб'ёме аперацыі на выдаленні прышчэпленыя пухліны шыі і галавы. Аднак прымяненне дадатковага мінімальнага хірургічнага ўмяшання ў паддоследнай групе пасля вызначэння рэшткавых ракавых клетак з дапамогай плазмонных нанабурбалак спрыяла 100-працэнтнай выжывальнасці жывёл, у той час як мышы кантрольнай групы (толькі стандартная хірургія) загінулі ад прагрэсавання пухліны. Акрамя таго, у выпадках выяўлення неаперабельных мікрапухлін нанабурбалкі спры-

ялі іх вынішчэнню. Ідэя новага метаду лячэння заключаецца ў тым, каб зменшыць частату мясцовага рэцыдыву. Перад аперацыяй пацыент атрымлівае ін'екцыю з залатымі наначасціцамі. Пасля выдалення пухліны праходзіцца апрацоўка лазерам. Нанабурбалкі актыўваюцца, і мікрапухліна, калі яна недзе засталася, вынішчаецца.

Укараненне такога метаду можа паспрыць таму, што анкалогі атрымліваюць магчымасць вынішчаць ракавыя клеткі, якія тэрэтычна могуць стаць крыні-

цай рэцыдываў, на мікраўзроўні. Спецыялісты гатовыя прывесці клінічныя выпрабаванні метаду ў Беларусь

Спецыялісты гатовыя прывесці клінічныя выпрабаванні метаду ў Беларусь

Дрэннае маўленне

НІ «Р», НІ «Л»...

Калі дзіця картавіць, шапялявіць, не прамаўляе «р», «д», «л» і іншыя падобныя гукі, калі яму цяжка высунуць язык, а пры адкрытым роце немагчыма дацягнуцца кончыкам языка да верхніх разоў, у яго можа быць кароткая вуздэчка языка. Праблемы маўлення могуць быць звязаны з іншымі прычынамі, але і такая ананалія не рэдкая.

Вуздычкі ротавай поласці (гэта такія тонкія складкі слізгістай абалонкі, якія дадаткова прымацоўваюць язык і губы да ротавай поласці) часам могуць перашкаджаць правільнаму развіццю органаў ротавай поласці. Ананалія іх будовы патрабуе назірання і своечасовага лячэння. Звычайна праблема выяўляецца неанатолагі, педыятры, лагапеды, атарыналарынолагі, стаматолагі і артадонтамі.

Звязана гэта можа быць як са спадчынасцю, так і з неспрыяльным вонкавым уздзеяннем на плод (таксікоз, вірусная хвароба, уздзеянне лекаў, нейкіх шкодных рэчываў, нават маміны эмацыянальны перагрукі).

Існуе шэраг прыкмет, па якіх можна здагадацца, што з вуздэчкамі нешта не тое. А саміх матуль павінны нацяражыць праблемы падчас груднога кармлення — дзіця проста не можа сматкаць. Гэта прыводзіць спачатку да адставання ў росце і вазе, а пазней і да праблем

з маўленнем, «выпадзеннем» і скажэннем гукі. Тут і няправільны прыкус, і запаленне і кровацачынасць дзяснаў, і павышаная адчувальнасць эмалі зубоў, а яшчэ можа быць храньленне і апноэ (кароткачасовае спыненне дыхання ў сне). Больш за тое, нерэалізаваны інстынкт смактавання прыводзіць да розных відаў неўрозаў, назойлівых станаў, якім могуць зажоўвацца ў чалавека ўсё жыццё.

«Існуюць два спосабы лячэння паталогіі — расцягванне звязкі з дапамогай спецыяльнай гімнастыкі і аперацыйнае ўмяшанне, — расказвае ўрач-стаматолог-артадонт 3-й гарадской дзіцячай клінічнай паліклінікі г. Мінска Віктар САСНОЎСКІ. — Калі вуздэчка не дазваляе праводзіць грудное кармленне, яна можа быць падрэзана яшчэ ў радзіліні. Працэдура вельмі простая, ажыццяўляецца без болю і мясцовай анестэзіі, бо вуздэчка не мае нервовых канчаткаў. Пасля 9 месяцаў вуздэчка патаўшчаецца і падчас аперацыі патрабуецца ўжо мясцовы наркоз і накладанне швоў. Калі і гэты момант упущаны, наступным спрыяльным часам будзе ўзрост 2-2,5 гады, а затым — 5».

Калі вуздэчка надта кароткая, праводзіцца не проста яе падрэзанне, а паўнацэнная аперацыя — пластыка. Выконваецца такое ўмяшанне ў дашкольным або раннім школьным узросце. Пасля пластыкі неабходна займацца з лагапеды для фарміравання правільных маўленчых наваяк

Асабліваці абследавання

ДЛЯ ДОБРАГА ЖАЛЕЗА

Гемаглабін — пігмент эрытрацытаў, які забяспечвае тканкі кіслародам. Акрамя таго, ён вызывае тканкі ад вульгіслага газу, які ўтвараецца ў працэсе абмену рэчываў. Нізкі паказчык гемаглабіну ўказвае на тое, што варта дасканала абследавацца і звярнуць увагу на харчовы рацыён.

— Да павелічэння канцэнтрацыі гемаглабіну прыводзіць некаторыя захворванні крыві, звязаныя з узмоцненай выпрацоўкай эрытрацытаў касцявым мозгам, — тлумачыць загадчыца клінічна-дыягнастычнай лабараторыі 3-й гарадской дзіцячай клінічнай паліклінікі г. Мінска Вера КОЛТУН. — Аднак гэты вялікі паказчык бывае і ў здаровых. Напрыклад, у людзей, якія пражываюць

у высакагорных раёнах (з нізкай колькасцю кіслароду ў паветры), або ў тых, хто працуе ў гарачым цэху і актыўна пацее... Таксама пры моцных ванітах у цяжарных, дыярэі ў дзяцей, пры моцных апёках, у вынабарджаных...

Зніжэнне ўзроўню канцэнтрацыі гемаглабіну з'яўляецца асноўным лабараторным сімптомам анеміі. Але варта мець на ўвазе, што дыягностыка анеміі не адбываецца толькі на падставе вызначэння канцэнтрацыі гемаглабіну ў крыві. Апошняе даследаванне выяўляе сам факт наўнасці анеміі і павінна пацягнуць за сабой больш глыбокае абследаванне. Прычыны развіцця анеміі розныя, але пры ўсіх відах развіваецца гіпаксія (кіслароднае галаданне). Анемія можа быць і самастойным захворваннем, і ўскладненнем унутраных захвораў.

Пры нізкім гемаглабіне...

Чалавек адчувае галавакружэнне, можа быць нават страта прытомнасці, шум

3 гародніны і садавіны арганізм засвойвае прыкладна 5 працэнтаў жалеза. 3 рыбы, морапрадуктаў і яек — прыкладна 12 працэнтаў.

у вушах, галаўны боль, задшышка, тахікардыя, кволасць, пастаяннае пацуцце стомленасці, адсутнасца апетыту і г.д.

ШТО БУДЗЕМ ЕСЦІ?

Прадукты, багатыя на жалеза. Найперш мяса — цяляціну, свініну, ялавічыну і ялавічыну печань. Абавязкова ў рацыёне павінны быць гародніна і садавіна, у якіх шмат вітаміну С, а ён дапамагае арганізму засвойваць жалеза. Таму абавязкова ўжывайце тыя ж апельсіны, лімоны, грэйпфруты, ківі, гранаты — не трэба кілаграмамі, дастаткова аднаго апельсіна, паловы грэйпфрута, чвэрці граната ў дзень. Ешце супы і салаты з гародніны, крупы, чорны хлеб, рыбу і морапрадукты, яйкі, малочныя прадукты.

1,5 лыжкі сухіх пладоў шыпшыны растуцьчы і заліце шклянкай кіпеню ў тэрмасе на ноч, а раніцай працэдуце, дабаўце чайную лыжку мёду і сталовую лыжку соку лімона. Дарослым трэба піць усю шклянку раніцай перад сьняданкам, а дзеткам дастаткова і паловы шклянкі на дзень.

НАСТОЙ З ПЛАДОЎ ШЫПШЫНЫ

1,5 лыжкі сухіх пладоў шыпшыны растуцьчы і заліце шклянкай кіпеню ў тэрмасе на ноч, а раніцай працэдуце, дабаўце чайную лыжку мёду і сталовую лыжку соку лімона. Дарослым трэба піць усю шклянку раніцай перад сьняданкам, а дзеткам дастаткова і паловы шклянкі на дзень.

Матэрыялы падрыхтавала Святлана ПРОТАС. protas@zviazda.by

Узрост	2-4 тыдні
--------	-----------

Зала № 10. «НАШЧАДКІ ВЯЛІКАЙ ПЕРАМОГІ»

Працягваем віртуальнае падарожжа

па Беларускам дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны

Вайна, якая па маштабе, жорсткасці, людскіх ахвярах і матэрыяльных выдатках не мела сабе роўных, нарэшце скончылася. Але жыццё нядоўга было спакойным. Ваенныя канфлікты пачалі разгарацца то ў адной, то ў другой частцы свету. Уцягнуты ў іх былі і савецкія грамадзяне, у тым ліку беларусы. У сённяшняга пакалення нашых суайчыннікаў не менш адказныя задачы. Працягваючы баявыя традыцыі нашчадкаў Вялікай Перамогі, прадстаўнікі славых структур стаяць на варце нацыянальнай бяспекі Рэспублікі Беларусь.

літаральна стаяў на парозе новай вайны — ядзернай. У экспазіцыі — макет дызельнай падводнай лодкі «Сом». Такія субмарыны ўдзельнічалі ў аперацыі «Кама», якая праводзілася ў межах стратэгічнай аперацыі «Анадыр» па размяшчэнні савецкіх ядзерных ракет на Кубе ў красавіку 1962 года. Макет у музей перадаў ураджэнец Капыльскага раёна Мінскай вобласці, капітан 1-га рангу ў адстаўцы Міхаіл Мароз. Быўшы памочнікам камандзіра падлодкі па палітчастцы, Міхаіл Мікалаевіч удзельнічаў у паходзе эскадры падводных лодак да берагоў Кубы.

Герой Афгана Воіны 103-й гвардзейскай паветрана-дэсантнай дывізіі першымі ўвайшлі на тэрыторыю Афганістана. Салдаты прабылі там амаль увесь перыяд баявых дзеянняў. На рахунку дывізіі — 8 Герояў Савецкага Саюза, чатыры з якіх — нашы землякі. Навечна залічаны ў асабовы склад славутага злучэння Васіль Шчарбакоў, Васіль Піменаў, Андрэй Мельнікаў і Мікалай Чэплік.

ГЕРОІ АФГАНА

Герой Савецкага Саюза камандзір верталётнай эскадрылі Васіль Шчарбакоў здзейсніў 318 баявых вылетаў. У адной з аперацый ён ажыццявіў пасадку пад агнём праціўніка, падарваў экіпаж збітага верталёта і вывез сваіх таварышаў з поля бою.

Больш як 35 баявых аперацый падчас афганскай кампаніі правёў камандзір батальёна 345-га гвардзейскага асобнага парашутна-дэсантнага палка маёр Васіль Піменаў. Будучы Герой Савецкага Саюза падчас адной з аперацый захапіў караван з лазурітам. Кошт здабычы на той час склаў 2,5 мільёна долараў. За савецкіх салдат і афіцэраў, знішчаную баявую тэхніку душманам плацілі каштоўнымі камянямі, у тым ліку лазурітам. Напрыклад, лідар таджыкскай групы Ахмад Шах Масуд, які кантраляваў даліну ракі Панджшэр, мог расплачвацца рубінамі і ізумуздамі, якія там было процьма.

У баях у Афганістане вызначыўся і кулямётчык гвардыі радавы Андрэй Мельнікаў, які ў няроўнай сутычцы з маджахедамі адстраляваўся да апошняга патрона. Вось што пра магіляўчаніна пісалі яго таварышы: «Калі з мёртвага героя знілі бронекамізэльку, то здзіўляліся, як ён заставаўся жывым. Мяркуючы па раненнях, Андрэй павінен быў памеціцца яшчэ некалькі гаўдін таму. Пласціцы ад бронекамізэлькі былі ўціснуты ў яго цела выбуховымі хвалямі».

Яшчэ адзін герой той вайны — Мікалай Чэплік. Падчас аднаго з палёвых выхадзі гвардыі старшы сяржант, намеснік камандзіра ўзвода трапіў з двума таварышамі ў асаду. Адстраляваўся і два яго таварышы загінулі, Мікалай падарваў сябе і трыццаць двух маджахедаў супрацьпяхотнай мінай.

У сакавіку 1987 года ў Афганістане гераічна загінуў і камандзір разведвальнага батальёна маёр Аляксандр Плаціцын. Фотаздымкі, а таксама палёвая форма афіцэра захоўваюцца ў музеі.

НА ВАРЦЕ МІРУ

Другая частка экспазіцыі паказвае значную ролю Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэвіча ў рэфармаванні і развіцці Узброеных Сіл, надзейным забеспячэнні абараназольнасці нашай краіны, падтрыманні міру, стабільнасці і бяспекі.

Шэраг экспанатаў і фотадакументаў распавядае аб працы па ўвекавечванні памяці загінулых у гады Вялікай Айчыннай вайны, клопаце дзяржавы аб ветэранах, аб дзейнасці сучасных сілавых структур. Узоры формы ра-

За подзвігі, здзейсненыя падчас Карэйскай вайны, тры нашы лётчыкі сталі Героямі Савецкага Саюза.

тавалініка, ваенаслужачага Ваенна-паветраных сіл, супрацоўніка мытні і пагранічнага асабліва вабяць юных наведвальнікаў экспазіцыі. Не меншую цікавасць выклікаюць і макеты ваенных самалётаў, якія стаяць на ўзбраенні беларускай арміі.

ордамам «За асабістую мужнасць». Курсанцкія пагоны і заліковая кніжка героя, а таксама медаль, які выдаецца ўдзельнікам міжнароднага турніру па ушум імя Гішьяні, — у экспазіцыі.

Экспазіцыя знаёміць і з навучальнымі ўстановамі Беларусі, дзе можна атрымаць ваенную адукацыю. Тут жа можна даведацца і пра адметныя курсантаў. Навечна залічаны ў спісы асабовага складу 1-га ўзвода 2-га курса агульнавайсковага факультэта

Узброеных Сіл нашай краіны — Уладзімір Карват. Славуці лётчык з'яўляецца і першым Героем Беларусі. Гэтага высокага звання ён быў годна ўдастоены пасмяротна: пры выкананні вучэбна-тэрміновачнага паляту адвёў самалёт, які падаў, ад населенага пункта.

Падчас дзесяцігадовай вайны ў Афганістане загінуў 771 ураджэнец Беларусі, 12 зніклі без вестак.

Ваеннай акадэміі Дамітры Гішьяні. Вяртаючыся з вадпуску ў ноч з 28 на 29 жніўня 1999 года на цягніку ў Мінск, юнак разам са сваімі сакурснікамі дапамагаву тушыць полымя, якое раптоўна ахапіла цэлавоз. З моцнымі апёкамі Дамітры быў дастаўлены ў 432-гі галоўны ваенны клінічны шпіталь, але ўрачы не змаглі захаваць хлопцу жыццё. За выключную адвагу і асабістую мужнасць, праўлеўшы пры ратаванні людзей падчас пажару, курсант быў пасмяротна ўзнагароджаны

Вераніка КАНЮТА. kanyuta@zviazda.by

Міхаіл ПАВАЛЯЕЎ, загадчык сектара гісторыі пасляваенных узброеных канфліктаў аддзела ваенна-франтавой гісторыі Белдзяржмузея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

КАРЭЙСКІ КАНФЛІКТ

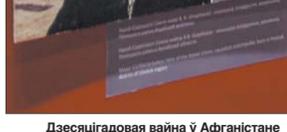
Таму «Лакальныя канфлікты і войны» раскрываюць фотаздымкі і прадметы, якія перадалі музею непасрэдна ўдзельнікі баявых дзеянняў і іх сваякі. Прадстаўлены экспанаты распавядаюць пра подзвігі нашых суайчыннікаў у ходзе пасляваенных узброеных канфліктаў.

Адным з першых сур'ёзных выпрабаванняў пасля Другой сусветнай стала вайна ў Карэі, якая доўжылася з 1950 па 1953 год. Удзельнікі баявых дзеянняў у гэтай краіне прыраўнаваны да ветэранаў Вялікай Айчыннай. Праўда, падчас узброенага канфлікту пра гэта маглі ведаць лічаныя людзі: карэйская кампанія не афшарвалася. Савецкі Саюз аказваў інтэрнацыянальную дапамогу ў барацьбе карэйскага народа за сваю незалежнасць.

На фотаздымках — нашы землякі, якія за подзвігі, здзейсненыя на тэрыторыі Карэі, сталі Героямі Савецкага Саюза. Падпалкоўнік Леў Шчукін і старшы лейтэнант Яўген Стэльмах — лётчыкі-ветэраны яшчэ Вялікай Айчыннай вайны. Нямала баявых вылетаў падчас Другой сусветнай зрабіў і падпалкоўнік Мікалай Дрозд. Яго медаль, атрыманая ад кітайскага ўрада за падрыхтоўку кітайскіх лётчыкаў, — у экспазіцыі. Дарэчы, па колькасці збитых самалётаў праціўніка падчас Карэйскай вайны савецкі лётчыкі займаюць тры верхнія радкі, за імі — амерыканцы. Ганаровае трэцяе месца належыць беларусу — Льву Шчукіну.

ВАЙНА Ў В'ЕТНАМЕ

У 1961—1974 гадах савецкія ваенныя саветнікі і спецыялісты ўдзельнічалі ў баявых дзеяннях у В'етнаме. Аб падзеях тых гадоў сведчаць фотаздымкі і фрагменты збитых амерыканскіх самалётаў, дакументы ўдзельніка баявых дзеянняў Дамітрыя Салашэнкі — пасведчанне аб уручэнні яму ме-

Дзесяцігадовая вайна ў Афганістане дала Беларусі чатырох Герояў Савецкага Саюза.

Палёвая форма камандзіра разведвальнага батальёна Аляксандра Плаціцына, які ў сакавіку 1987 года гераічна загінуў у Афганістане.

даля «Згуртаванасць для перамогі над агрэсарамі». Тут жа захоўваюцца аскелкі касетных авіяцыйных бомбаў тыпу «апелісін» і «ананас», якія прымяняліся амерыканскімі ваенна-паветранымі сіламі ў В'етнаме. Алюмініевая раскошка ў форме савецкага знічалніка належала ўдзельніку тых падзей Льву Шчукіну.

АНГОЛЬСКАЕ СУПРАЦЬСТАЯННЕ

Практычна 27 гадоў ішла грамадзянская вайна ў Анголе. У баявых дзеяннях, распачатых у 1975-м, удзельнічалі і савецкія саветнікі. Толькі нашых суайчыннікаў — афіцэраў і салдат тэрміновай службы — налічвалася прыкладна 160 чалавек. Сярод беларусаў, якія пабывалі ў Анголе, у асноўным былі ваенныя перакладчыкі — выпускнікі Мінскага дзяржаўнага педагагічнага інстытута замежных моў і Ваенна-навага інстытута замежных моў Мінабароны СССР.

З шасці савецкіх генералаў, якія ў розныя гады ў Анголе займалі пасаду галоўнага ваеннага саветніка пры міністры абароны, былі два выхадцы з Беларусі. Імёны ўдзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны генерал-лейтэнантаў Ільі Панамарэні і Васіля Шахноўча доўгі час знаходзіліся ў цені: аб удзеле савецкіх ваенных дарадцаў і спецыялістаў у грамадзянскай вайне ўголас не казалі.

Герой Ваенна-паветраных сіл і войск супрацьпаветранай абароны сучасных Узброеных Сіл нашай краіны — Уладзімір Карват. Славуці лётчык з'яўляецца і першым Героем Беларусі.

Савецкія ваенныя саветнікі і спецыялісты не мелі пры сабе ніякіх дакументаў, насілі ангольскую ваенную форму: праўда, без знакаў адрознення. Тая, што захоўваецца ў экспазіцыі, належала саветніку пры камандуючым Усходнім фронтам ангольскай арміі, палкоўніку ў адстаўцы Уладзіміру Аванасаву.

Асобнае месца ў экспазіцыі займае агітацыйная прадукцыя. Шматлікія лістоўкі мелі вялікую сілу: вялася ідэалагічная барацьба паміж двюма сістэмамі — сацыялізмам і капіталізмам. Ва ўмовах Анголы гэтая барацьба трансфармавалася ў разлічанае ваеннае і ідэалагічнае

нула ў Анголе. Паводле расійскага Саюза ветэранаў Анголы, каля 80 ваенна-служачых і грамадзянскіх спецыялістаў з ліку савецкіх грамадзян (за перыяд з 1975 па 1992 год). Сярод беларусаў забітымі афіцэрамі лічацца двое ваісцоўцаў. Але ахвяраў магло быць значна больш. І не толькі з прычыны баявых дзеянняў. На працягласць жыцця ўплываў і трапічны клімат, і характэрныя для яго захворванні.

Алюмініевая раскошка ў форме савецкага знічалніка (улізе справа) належала ўдзельніку падзей у В'етнаме Льву Шчукіну.

ВАЙНА НА ЗНЯСІЛЕННЕ

Араба-ізраільскія войны таксама сталі пляцоўкай, на якой зноў сутыкнуліся геапалітычныя інтарэсы дзвюх супердзяржаў: Савецкага Саюза і Злучаных Штатаў Амерыкі. Пра адну з гэтых войнаў, так званую Вайну на знісненне 1967—1970 гадоў, распавядаюць фотаздымкі савецкіх баявых разлікаў зенітна-ракетных комплексаў, якія неслі абарону Асуанскай плаціны. У Егіпце знаходзілася немалая група савецкіх ваенных саветнікаў — спецыялістаў войскаў супрацьпаветранай абароны.

У экспазіцыі прадстаўлены фотаздымкі і асабістыя рэчы начальніка палітддзела 85-й зенітна-ракетнай брыгады супрацьпаветранай абароны Мікалая Стралецкага, Іосіфа Круглікава і многіх іншых воінаў-інтэрнацыяналістаў, якія пабывалі ў Егіпце. Увогуле ў розныя гады ў паўночнаафрыканскай краіне праходзіла службу каля тысячы нашых землякоў.

КАРЫБСКІ КРЫЗІС

У параўнанні з іншымі канфліктамі, Карыбскі крызіс атрымаўся амаль бяскрывым. Аднак па напружанасці пераўзыхіло ўсе разам узятты. Свет

З шасці савецкіх генералаў, якія ў розныя гады ў Анголе займалі пасаду галоўнага ваеннага саветніка пры міністры абароны, былі два выхадцы з Беларусі.

ТРАГЕДЫЯ АФГАНІСТАНА

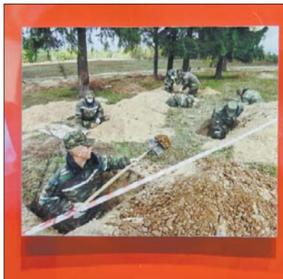
Падчас дзесяцігадовай вайны ў Афганістане загінуў 771 ураджэнец Беларусі, 12 зніклі без вестак. Прозвішчы ўсіх удзельнікаў баявых дзеянняў змешчаны ў электроннай кнізе памяці воінаў-інтэрнацыяналістаў.

Музеі захоўваюцца асабістыя рэчы, абмундзіраванне, узнагароды, фотаздымкі і лісты вайскоўцаў, узоры вытворчасці, шматлікія трафеі, захопленыя ў маджахедаў. Не пакідаюць абаякавымі лісты сем'ям Дамітрыя Манкевіча і Ігара Кароткага, у якіх бацькі даведзіліся аб смерці іх сыноў.

Кніга французскага пісьменніка Барыса Віяна «Пена дзён» нагадвае аб трагедыі, якая 19 красавіка 1984 года здарылася ў небе над Афганістанам. Маджахедамі збілі савецкі ваенна-транспартны самалёт «Іл-76». Згаданая кніга праз год была знойдзена сярод абломкаў самалёта. Мяркуюцца, гэта быў адзін з тых камсамольскіх падарункаў, якія адпраўлялі ў вайсковыя часці.

Алюмініевая раскошка ў форме савецкага знічалніка (улізе справа) належала ўдзельніку падзей у В'етнаме Льву Шчукіну.

Алюмініевая раскошка ў форме савецкага знічалніка (улізе справа) належала ўдзельніку падзей у В'етнаме Льву Шчукіну.

Алюмініевая раскошка ў форме савецкага знічалніка (улізе справа) належала ўдзельніку падзей у В'етнаме Льву Шчукіну.

Алюмініевая раскошка ў форме савецкага знічалніка (улізе справа) належала ўдзельніку падзей у В'етнаме Льву Шчукіну.

Алюмініевая раскошка ў форме савецкага знічалніка (улізе справа) належала ўдзельніку падзей у В'етнаме Льву Шчукіну.

Узоры формы прадстаўнікоў сілавых структур асабліва вабяць наведвальнікаў экспазіцыі.

Экспазіцыя аб сучаснай беларускай арміі выклікае цікавасць маладога пакалення.

ЗВАНІ ЗВАНЧЭЙ, ЗВОН!

З ЧАГО ЁСЁ ПАЧЫНАЛАСЯ?

— Я скончыла Беларускаю дзяржаўную акадэмію музыкі па класе цымбал. Нас, музыкантаў, заўсёды вучылі: шукай гук. Натуральна, што нават на адных і тых жа інструментах усё іграець па-свойму. І калі я пачула звон, яго гук мяне проста ўразаў глыбінэй, непаўторна, яго нельга ўзнавіць на іншых інструментах. Давелася, што ў Мінску распачала працу Школа звонару пры храме прыхода «Усіх тужлівых Радасца», яе ўзначальваў Аляксандр Маліноўскі, ён выдаваў і часопіс «Звоніцца».

Але ў школе нас вучылі фактычна рускай, маскоўскай, традыцыйна звона, а яго гісторыю мы ввучалі толькі па адной кнізе, выдадзенай яшчэ да рэвалюцыі, — «Гісторыя звонаў і звоналіцыйнай вытворчасць» Мікалая Алаўнікава. Пра тое, якая спадчына захавалася ў нас, у Беларусі, ніхто не мог дакладна расказаць. Больш за тое, у пачатку 2000-х гадоў у многіх храмах яшчэ не было звонаў, напрыклад, у Свята-Пятра-Паўлаўскім саборы ў сталіцы на званіцы виселі чыгуначныя рэйкі.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Званар Іван ЛЯНКЕВІЧ з Маладзечна.

Калі скончыла школу звонару, пачала званіць у храме у гонар Уладзімірскай іконы Божай Маці. Але ў 1990-я гады некаторыя людзі сябе дрэнна адчувалі, калі чулі званы. Такое і сёння сустракаецца. Вось і жанчына, якая жыла недалёк ад храма, напісала скаргу ў міліцыю, была заведзена справа. Настаяцель храма айцец Аляксандр Рудчанка параіў мне пакуль не званіць на службе.

— Тыя, хто некалі званіў ці звоніць цяпер, мяне зразумеюць: да гэтага прывыкаеш так, што справа становіцца проста неабходнасцю, гэта радасць душы, якую ні з чым нельга параўнаць. Тады айцец Аляксандр мне параіў: звані словам, пішы!

Атрымаўшы бласлаўленне самога Мітрапаліта Мінскага і Слуцкага, Патрыяршага Экзарха ўсяе Беларусі Філарэта, а таксама афіцыйнае пасведчанне з просьбай спрыяць у даследаванні, я рушыла ў амаль бясконца экспедыцыю. Менш як за 10 гадоў пабывала ў трох сотнях храмаў, працавала ў архівах Літвы, Польшчы, Расіі, Беларусі, у музеях, дзе ў звышшча ёсць званы, сабрала ўнікальны матэрыял. Гэта і звесткі пра тое, якія званы былі ў нашых храмах, якія з іх вывозіліся ў пачатку Першай сусветнай вайны. Было бясконца многа су-

стрэч з людзьмі, цікавых расповедаў, найбольш адметныя з іх змешчаны ў новым выданні.

НАШЫ ЗВАНЫ — УНІКАЛЬНЫЯ, І ІХ ЗАХАВАЛІ ВЕРНІКІ

— У храмах Беларусі, нават самых маленькіх вёскаў, захаваліся ўнікальныя званы. Але дакладнае месца іх размяшчэння называць не будуць: былі выпадкі, калі пасля публікацый у прэсе каштоўныя прадметы — гэта было з абразамі, — зніклі з храмаў. У нас адметныя і самі мелодыі звонаў. Мы маем тое, чаго няма на ўсёй пост-савецкай прасторы. Па матэрыялах экспедыцый я выявіла, што ў 19 храмах Беларусі захаваліся канон царкоўнага звона. Проста цуд!

У маёй новай кнізе прадстаўлены звесткі пра многія ўнікальныя гістарычныя званы XVII–XIX ст. Некаторыя з іх павінны знаходзіцца ў музеях — настолькі вялікая іх культурная каштоўнасць. Ёсць у выданні і факты, што могуць стаць сенсацыйнымі. Так, напрыклад, тут змешчана выява фрагмента звона з надпісам XII стагоддзя. Ён быў знойдзены на Замкавай гары ў Гродне. Раней жа лічыліся, што надпісы на звонах сталі рабіць з XIV стагоддзя. Ці ўнікальны звон з адтулінамі, адліты нямецкім майстрам Германам Моцільдам у 1598 годзе ў нявяскай ліцейні князя Радзівіла. Дарчы, такія званы на беларускіх землях з'явіліся на стагоддзе раней, чым у Расіі, а з-за таго, што гучалі надзвычай гучна і прыгожа, іх называлі «цымбаламі».

КАТАЛІЦКІЯ ЦІ ПРАВАСЛАўНЫЯ І АДКУЛЬ ДА НАС ПРЫЙШЛІ?

— Сярод навукоўцаў няма згоды наконт афіцыйнага дазволу папы Сабініяна (604–606) на выкарыстанне звонаў у набажэнствах. Няма і адзінай версіі пра тое, што святы епіскап Ноль (Італія) Понцій Мітрапілій Паўліній (каля 353–431) мае дачыненне да іх з'яўлення. Вядомы амерыканскі даследчык XX ст. Эдвард Уільямс,

аўтар кнігі «Званы Расіі: гісторыя і тэхналогія» многа гадоў працаваў у архівах і не знайшоў гэтакім пісьмовых доказаў. Значыць, можна меркаваць, што ў той час званы яшчэ не выкарыстоўваліся.

На землі тагачаснай Белай Русі праваслаўнае набажэнства, спевы прыйшлі з Візантыі, а звон — з Захаду, але не адразу. Спачатку выкарыстоўваліся білы, кляпалы. Зразумела, звон быў вялікай каштоўнасцю. Таму, калі ворагі захоплівалі мясцовасць, то першае і галоўнае, што рабілі — здымалі звон, голас.

І па форме, і па гучанні званы ў касцёлах і цэрквах сёння крыху адрозніваюцца, а ў XVI–XIX ст. адлівалі іх адны і тыя ж майстры. Яшчэ больш усё змяшалася з пачаткам Першай сусветнай вайны, калі званы пачалі вывозіць ці закопваць у зямлю — так рабілі каталікі, пратэстанты і праваслаўныя — каб захаваць.

На жаль, сёння ў касцёлах часта выкарыстоўваюць сістэму «Электронны звонар», у праваслаўных храмах тэндэнцыя змяняць чалавека электронікай таксама назіраецца. І гэта не ідзе на карысць: сістэмы каштуюць дорага, патрабуюць абслугоўвання, а традыцыя звонарства знікае. Некаторыя святары пачынаюць разумець памылку і шукаюць сапраўднага звонара.

МАЙСТЭРСТВА ЯК СПАДЧЫНА

— Сучасныя гарадскія звонары і джазам, і рокам раней захапляліся, і маюць музычную адукацыю, таму імкнуча пазнаюць хутчэй, грамчэй, каб больш людзей пачула і прыйшло

на службу. У гэтым ёсць доля праўды. Але ў маленькіх гарадах і вёсках цягам доўгіх гадоў гучыць адзін і той жа матыў, мелодыя, а майстэрства званіць перадаецца з пакалення ў пакаленне. У гэтай аднастайнасці, традыцыйнасці і хаваецца каштоўнасць. Званы вельмі простыя, павольныя, у іх няма рытмічнай шматстайнасці, хуткага тэмпу, пераліваў. Вось чаму падчас экспедыцый нельга спрабаваць уразіць мясцовы звонару сваім майстэрствам, паказаць, як умець. Для іх тэхнічныя трукі, складаныя камбінацыі чужыя, а значыць — непрымальныя і непрыгожыя. Гучанне звонаў з іх цэрквы — самае роднае. Яны любяць сам гук, гэта іх духоўнае і фізічнае здароўе.

Вельмі важна, каб маладыя святары, якія прыязджаюць служыць у храмы, з павагай пераймалі майстэрства ад звонару-старажылаў, не пачыналі іх вучыць. Але, на жаль, у беларускіх духоўных семінарыях пакуль не выкладаюць кампаналію: не вучаць, як званіць, не знаёмяць з традыцыяй звонарства. А яна захавалася толькі ў нас! Яе ввучаюць у Новаасібрскай, Іркуцкай школах звонару! У нас не вучаць як даглядаць самі званы, як правільна павесіць новыя. Пасля таго, як я пабывала ў храмах і гутарыла з настаўцамі, у некаторых цэрквах сталі з'яўляцца пастаменты са звонамі. Хай яны ўжо і не гучаць са званіцы, бо маюць пашкоджанні, але зберагаюцца як вялікая каштоўнасць, помнік культуры XVII–XX стагоддзяў, святныя.

«Я запісала расповед пра дзяўчынку, якая выратавала звон. Калі яго знішчалі ў 1930-я гады, яна падбегла і ўзяла кавалачак сабе. Заўважлі, што яе жыццё складалася вельмі шчасліва: муж вярнуўся з вайны, адзіны мужчына з вёскі, нарадзіліся паслухмяныя і добрыя дзеці».

Прайшло каля 25 гадоў з таго моманту, як званы загалі адкрыта паўсьоль, дзе яны захаваліся. Між тым значная іх частка, цудам перажыўшы вайны і ліхалецце, была перабіта. Чаму? З-за няведання элементарных

Алена ШАЛЬКО са званаром Канстанцінам ГРЫШЧУКОМ з вёскі Стрэльна Іванаўскага раёна.

правілаў абыходжання. Гэта здаралася там, дзе не было звонара. Многія дзяржавы маюць музеі звонаў, але, на жаль, у нашай краіне такога музея пакуль няма. Клопат аб захаванні ўнікальных помнікаў духоўнай спадчыны народа — гістарычных звонаў — павінен стаць паказчыкам узроўню развіцця нашай грамадзянскай супольнасці.

ЖАНЧЫНА — ЗВОНАР?

— Жанчыны ўзяліся на званіцы пасля Вялікай Айчыннай вайны. Сапраўды, да вайны званіць на службе было выключна мужчынскай справай. Мне пашанцавала сустрэць адну жанчыну-званару — Ксенію Цімахавец, майстэрства ёй перадаў свёкар, які калісьці быў проста легендарнай сваёй справы, з розных месцаў спецыяльна прыязджалі ў вёску Дубай, што на Століншчыне, каб яго паслухаць. А сёння жанчыны звоняць нароўні з мужчынамі. І да сябе я заўсёды адчуваю добрае стаўленне.

АХВЯРА ДЗЕЛЯ ЦУДУ

— Я запісала расповед пра дзяўчынку, якая выратавала звон. Калі

яго знішчалі ў 1930-я гады, яна падбегла і ўзяла кавалачак сабе. Захавала. І ўсе заўважлі, што жыццё гэтай дзяўчынкі складалася вельмі шчасліва: яе муж вярнуўся з вайны, адзіны мужчына з вёскі, нарадзіліся паслухмяныя і добрыя дзеці. І ў вёсцы лічылі: усё таму, што яна выратавала звон.

Я занатавала многа аповяданняў пра тое, як звон, ахвяраваны храму, становіцца уплываў на лёс чалавека: нараджалі дзеці, вылечаліся цяжка хваробы. Званы часам ахвяравалі і маладыя, калі ішлі пад вянечу ў храм. Прасачыць гісторыю такіх ахвяраванняў і нават даведацца пра лёс дарэштышчыкаў дапамагаюць надпісы на звонах. Падчас працы над гэтым даследаваннем я мела званы, фатаграфавала, расчытвала надпісы на іх, усяго пашпартызавала каля дзюх тысяч звонаў. Гэтыя звесткі таксама можна пабачыць у кнізе. А самі надпісы на звонах надзвычай цікавыя і змястоўныя — на польскай, нямецкай, лацінскай, царкоўнаславянскай мовах. Па іх можна напісаць не адну дысертацыю.

Марыя ВЕСЯЛУДА, vesialuha@viazda.by, Фотаздымкі з архіва герані.

Людзі і лёсы

ЗОРКА мая ВАЛЯНЦІНА

...Бяда прыйшла, адкуль не чакалі: гарачым ліпенскім днём 1981 года, купаючыся ў рацэ, я нырнуў і ўрэзаўся галавой і прысачане дню. Яшчэ пашчасціла — людзі выцягнулі на бераг. Але медыцынскае заключэнне было, як прысуд: кампрэсійны пералом пазваночніка ў шыіным і грудным аддзелам з пашкоджаннем спіннага нерва, поўны параліч цела. Карацей, на той момант ніхто не мог абяцаць мне жыццё, бо з такімі дыягназамі ці не ўсе паміралі — хто адразу, хто трохі пазней. Вось і мне было адпущана дзён шэсць ці сем — тыдзень.

Потым, калі ён мінуў (між зямлёй і небам), высветлілася, што нерв усё ж застаўся цэлым, і дактары сказалі маёй жонцы, што жыць я, хутчэй за ўсё, буду, але ж доля мая — ляжаць ці, у лепшым выпадку, сядзець у інваліднай калёсцы.

Для 30-гадовага чалавека гэта жорсткі прысуд, але яго не абсардзіш.

Жонка ўзяла адпачынак за свой кошт, каб не проста наведваць мяне ў каліцы, а хоць нечым дапамагчы.

«Адпачынак» гэты доўжыўся пяць месяцаў, якія мая Валянціна пражыла паміж двух агнёў: дома былі сыны (шасці і дзевяці гадоў), у бальніцы — я. Жонка паспывала ўсюды. Яна не раскісала і не плакала, заўсёды была хораша апранутай і акуратна прычэсанай. Здаралася, праўда, што на вачах у яе выступалі слёзы, але гэта часцей ад фізічнага бяссілля, калі трэба было, напрыклад, шмат разоў згінаць і разгінаць мае паралізаваныя ногі і рукі альбо варочаць цела пры апрацоўцы пралежняў.

Яна, Валянціна, была маёй жонкай і маці, медсястрой і санітаркай, а яшчэ — трэнерам. Яна не магла змірыцца з прысудам медыкаў, яна хацела, каб я хадзіў.

Мы разумелі, што гэта цяжка, нават амаль немагчыма, але, з іншага боку, у нас наперадзе было цэлае жыццё, і мы шукалі тую саломінку, за якую — чаго б гэта ні каштавала — трэба ўчапіцца, каб нарэшце ўстаць!

Употаў ад лекараў мы рабілі розныя практыкаванні, нават тыя, што яны забаранялі, што ўрэшце аказалася і патрэбным, і карысным. Я нанова вучыўся таму, чаму вучацца малым дзеці — стаяць і хадзіць.

Пасля найцяжэйшых пяці месяцаў на бальнічным ложку, з першай групай інваліднасці, якую далі пацыянтам, мяне выпісалі дахаты і нават адвезлі на «хуткай», як ляжачкага. Але ж трэба сказаць, што намагаючыся дактару і жонкі былі не марнымі: пакрысе аднаўлялася адчувальнасць канечнасцяў, некаторыя рухі. І хоць наперадзе была невядомасць і вялікая праца, не згасала надзея ўстаць на ногі, пайсці.

Ёсць пытанне

ГЭТА БУДЗЕ ЗАЎТРА?

Пра што толькі ні паведамляюць цяпер сродкі масавай інфармацыі?! У інтэрнэце, на экранх тэлевізараў, на старонках газет, у праграмах радыё — і навіны, і высокія візіты, і вопыт работы прадпрыемстваў, і цэны, і курсы валют, і крымінальная хроніка... Але ўсё ж, бяруся сцвярджаць, ёсць тры тэмы, якія хваляюць усіх. Гэта здароўе, грошы і прагнозы надвор'я.

Наша сям'я даўно ўжо сябрае са «Звяздай»: шмат гадоў вылісваем, з задавальненнем чытаем, бо гэтая газета — у чым не раз пераканаліся — і сапраўды піша пра тое, што важна.

Але ж іншыя крыніцы інфармацыі чалавеку таксама патрэбны. Мы на вечарах у надзею, напрыклад, заўжды ўключаем «Беларусь 1», чакаем перадачу «Навіны надвор'я». Калі верыць праграме, пачатак яе ў 22 гадзіны 35 хвілін. Як для вясцоўкі і для зімы — дык гэта вельмі позна, але ж кожны мае намеры нешта зрабіць, загадзя плануе свой тыдзень. Значыць, інфармацыя пра надвор'е будзе на карысць...

І мы, відаць, дачакаліся б, паглядзеўшы патрэбную праграму, калі б яна чад часу не пераносілася — добра, калі на 10–15 хвілін, а то ж, здараецца, на ўсё 30 ці 40.

Як на мой погляд, дык гэта вельмі няправільна. Прынамсі, далёка не ўсе могуць дазволіць сабе дачакацца «Навін...», спакойна і да канца паглядзець іх, бо шмат каму рана ўставаць.

У падобных выпадках перадача трэба было б паўтараць — напрыклад, раніцай у панядзелак. Раней падобная практыка існавала (ды і цяпер яна існуе ў дачыненні да іншых перадач), а вось да «Навін надвор'я» — чамусьці не. Прынцыповае пытанне: чаму?..

Ну напэўна ж, адрасаваць яго трэба непасрэдна на тэлебачанне. Але газета мне неак бліжэй. Да таго ж вельмі хочацца верыць, што не адзін і так думаю, што іншыя чытачы мяне падтрымаюць і ўрэшце ўсё будзе так, як павінна быць — гэта значыць так, як патрэбна людзям.

Уладзімір СІДАР, Мастоўскі раён.

Свой погляд

У кожнага чалавека ёсць толькі адна мова, якая завецца роднай. І, калі на добры толк, дык менавіта на ёй і трэба размаўляць — дома з роднымі, на вуліцы з чужымі...

Весткі з месцаў

ЖЫВЕ ПРЫГОЖАЕ ПІСЬМЕНСТВА! І НЕ ТОЛЬКІ...

Багатым на цікавыя сустрэчы выдаўся гэты год для вучняў нашай Мельніцкай школы: у верасні да нас завітаў мясцовы паэт Мікалай Губей, у студзені — вучні Мяднянскай сярэдняй школы, а нядаўна — Аляксандр Кавальчук, які ўсё жыццё працаваў дыктарам на Брэсцкім абласным радыё.

Сустрэча з ім не была выпадковай. Рэч у тым, што ў нашай школе ўжо другі год працуюць гурткі «Юны тэатрал», «Мастацкае слова», і гуртоўцам, вядома ж, хацелася прадэманстраваць свае здольнасці сапраўднаму прафесіяналу, які можа даць каштоўныя парадзі, падказаць недахопы, а магчыма, нават пахваляць.

Вучні чыталі вершы беларускіх і рускіх паэтаў — Рыгора Барадуліна, Роберта Раждзественскага, Эдзі Агняцэв, Яўгена Еўтушэвіча, Анатоля Грачанікава, Мікалая Забалоцкага, Андрэя Дзіменцьева...

Але ж самым цікавым быў майстар-клас ад Аляксандра Якаўлевіча. Ён таксама чытаў вершы, расказваў пра сустрэчы з опернай спявачкай Аленай Абрацовой, кампазітаркай Аляксандрай Пахутавай, дыктарам усеасяжнага тэлебачання Ігарам Кірылавым і многім іншым...

Вучні слухалі нібы зачараваныя. Яны ж задавалі пытанні, бо цікава было даведацца, ці па памяці дыктары чытаюць тэксты, якімі акасаюцца яны павінны валодаць, дзе можна атрымаць такую прафесію...

На развітанне гасцю ўручылі падарункі. Адзін з іх — прыгожы выцінанку — вучанца Насця Красіенка зрабіла сваімі рукамі. Дарчы, у школе праходзіла выстаўка сваіх работ, дзе можна было пабачыць па-майстарску выражаных на паперы аніёлкаў, аленя, кані і нават партрэт Джаконды...

Марыя ФЕДАРУК, кляўнік гуртка «Мастацкае слова»

Маларыцкі раён.

МЫ ЗАБЫВАЕМ ЗАПАВЕТ...

МЫ ЗАБЫВАЕМ ЗАПАВЕТ...

У нас у краіне дзве дзяржаўныя мовы. Аднак сфера ўжывання першай — мовы карэннага насельніцтва — абмежаваная. Беларускую — і гэта відавочна — трэба шыроў выкарыстоўваць у дзяржаўных установах, у справаходстве, на радыё, тэлебачанні. Трэба тлумачыць сучаснай моладзі значэнне роднай мовы, яе вялікую карысць. Але, напрыклад, у нас у Навагрудку ўсё школы цяпер рускамоўныя. Хоць здавалася б, калі

ў нас двухмоўе, то і беларускіх школ павінна быць не менш за палову... Што ўжо казаць пра розныя сельскія, рэкламныя шчыты, назвы гандлёвых пунктаў... Яны амаль усе падаюцца на рускай мове. А між тым беларуская — гэта частка прастэжы дзяржавы. Яе трэба захоўваць і развіваць не менш чым эканоміку і культуру. Скажам, раней на 1 канале Беларускага радыё была цудоўная перадача «Роднае слова» — цяпер, на жаль, няма. У Расіі дзейнічае фонд падтрымкі рускай мовы, праводзяць розныя міжнародныя акцыі, якія прапагандаюць на тэлебачанні...

Дык чаму б і ў нас не наладзіць агульнадзяржаўную акцыю «Жыві, родная мова!» з шырокім асвятлен-

нем у сродках масавай інфармацыі? Чаму б навіны на 1-м канале Беларускага тэлебачання — ну хоць часткова — не падаваць на першай дзяржаўнай мове?

Размовы пра гэта ідуць даўно, але воз... Часам складаецца ўражанне, што забываем мы запавет Францішка Багушэвіча не пакідаць нашай мовы беларускай, «каб не ўмерлі» — як нацыя, як адзін з адных народ... Не баімся «ўмерці», ці што?

А я дык з дзіцячых гадоў люблю сваю родную мову: яна мне — самая прыгожая, самая дарагая, бо менавіта на ёй размаўлялі мае бацькі, мае дзяды і прадзеды.

Ілья АНТОНЧЫК, г. Навагрудка.

Пашту чытала Валянціна ДОЎНАР, dounar@viazda.by

ZVAROT@VIAZDA.BY

ДЛЯ ЗВАРОТАЎ

ZVAROT@VIAZDA.BY

ДЛЯ ЗВАРОТАЎ

МАЗЫРАНЕ СКАРЫЛІ МАНАКА

Цяпер нас у Еўропе ведаюць і як краіну, у якой ёсць унікальныя паветраныя гімнасты

3 Монтэ-Карла вярнулася трыя ўдзельнікаў цэнтры цыркавага мастацтва «Арэна». Юныя мазыраны падарылі прынцэса Манака Стэфаніі, якая кудрыце сусветнае свята цыркавых артыстаў, беларускі сувенір — вялікую саламяную ляльку.

Між тым прылёт у агупнаведому раскошай краіну для мазыран пачынаўся не вельмі аптымістычна. Хвалеванні пералёту былі кампенсаваны прыгожымі відамі яршын гор, якія пратякалі хмары наскрозь, а вось у аэрапорце іх чакаў непрыемны сюрпрыз. Сярод багажу не аказалася сумкі з галоўным рэківізітам. І дзеці, і іх кіраўнікі вельмі засмуціліся, бо знік са сэнс іх з'яўлення на алімпійскіх гульнях цыркавага мастацтва.

— Калі нас сустрэлі, мы не адразу, але неак зразумелі адно аднаго, — расказвае мастацкі кіраўнік цэнтры Марыя Кузняцова. — Нас запэўнілі, што арганізатары прымуць усе меры, каб знайсці багаж. Менавіта так і адбылося. Бліжэй да веча ра нам даставілі згубленую сумку, і ўсе нарэшце супакоіліся. Шчыра адна неспадзяванка чакала падчас выступлення, калі высветлілася, што лябёдка, якую прапанавалі нам для нумара, была з запаволенай хуткасцю. Праз гэта наш нумар ішоў крыху даўжэй і мы не заўсёды супадалі з музыкой. Тым не менш нашы дзеці выканалі сваю задачу на 100%. Яны былі самыя малодшыя на гэтым конкурсе. Але ж не магу сказаць, што хваліліся больш, чым на іншых паказах. Яны ж не першы раз удзельнічаюць у прэстыжных конкурсах, таму вельмі годна паказалі свой нумар. Ён, між іншым, быў абноўлены, удасканалены, меў складаныя элементы. Усе трыкі юныя артысты выканалі без страху.

Цыркавы «Оскар» фестывалю New Generation-2016 мае назву «Залаты клоўн». Яго падзялілі дзірэктары сланоў з Італіі і клоўн-француз. Але ж мазыранам дасталася адразу тры спецыяльныя прызы ад арганізатараў — ад княства Манака,

Прынцэсы Манака Стэфанія і Паўлін з юнымі артыстамі з Мазыра Вікторый Баграёнак, Стэфаній Турмовіч, Станіслава Плотнікава.

дырэктры фестывалю і акрабачыні асацыяцыі Кітай. Ну а медалі ўдзельнікаў усім уручыла прынцэса Стэфанія.

— Яна разам са сваёй дачкой Паўлін прыходзіла і на рэпетыцыі, дзе дарчы, пры рэкамендацыі юных беларусаў асабліва адзначыла сваю цёску — Стэфанію Турмовіч, — гаворыць Марыя Кузняцова. — Прынцэса Стэфанія асабіста цікавілася ў канкурсантаў, ці ёсць усё неабходнае для выканання нумару. Яна запрасіла ўсіх на абед у цыркавую кавярню, сама станавілася ў агульную чаргу і абедала разам з усімі. Нікому не адмаўляла ў просьбе сфатаграфавання. Журні ўзначальваў Урс Пілс, ён жа віцэ-прэзідэнт фестывалю. Таксама выступленні цыркавых артыстаў ацэньвалі прадстаўнікі самых вядомых цыркаў з Францыі, Германіі і Расіі. Дарчы,

чы, усе канкурсанты — прафесіяналы, спаборнічаць з імі нам, аматарам, было не так проста. Тым не менш цяпер Урс Пілс добра ведае пра нашу краіну і жадае прыехаць у Мазыр і паглядзець, як трэніруюцца дзеці ў нашым цэнтры. Увогуле, прасіў паказаць невялікае шоу. Будзем думаць, чым здзівіць гося.

Станіслаў Плотнікаў, Вікторыя Баграёнак і Стэфанія Турмовіч змагаліся за перамогу сярод прадстаўнікоў цыркавага мастацтва з 12 розных краін. І практычна ніхто, акрамя расіянін, не размаўляў з імі на іх роднай мове. Але ж пры гэтым, адзначаюць беларусы, атмосфера, створаная арганізатарамі падчас свята, была настолькі добразычлівай, што здавалася, канкурэнцыі паміж артыстамі няма ўвогуле. Усе рабілі сваю справу на самым

высокім узроўні: аркестр, уніфармісты, спецыялісты па асвятленні...

— Нашы дзеці ўзялі аўтографі на ўсіх артыстаў, якія выступалі на арэне ў Монтэ-Карла, — уславіла другі мастацкі кіраўнік «Арэны» Барыс Кузняцоў. — Там стаялі вельмі сур'ёзныя нумары, і мы былі шчаслівыя выступаць побач з артыстамі такога ўзроўню. Атрымаўшы добры майстар-клас па цыркавым мастацтве, змагацца за «Залатога клоўна» мы маем намер і ў наступным годзе. Нас зноў запрасялі ў Манака. Гэта не толькі магчымасць заявіць пра сябе на адным з галоўных цыркавых форумаў. Мы таксама атрымалі некалькі вельмі цікавых прапановаў. Ад кітайскай асацыяцыі акрабачыні нам ужо другі раз паступіла прапанова пра супрацоўніцтва: пазнаёміцца з нацыянальнымі цыркамі і школамі адзін аднаго. Таксама запрашалі прыехаць у Канаду і паказаць у тым ліку працэс падрыхтоўкі нумару. Асабліва іх цікавіла, як мы адкрываем юныя таленты.

Агульны ўражанні складаюцца з дробязяў. Вось і юныя артысты запамнілі не толькі ўсё, што мела непасрэднае дачыненне да фестывалю, але і ўмовы пражывання ў цыркавым гатэлі, дзе нават ліфт падобны на шацёр. У музеі акіянічных рыб гадзілі па спіцы астароў, якія прымамі такія ласкі з задавальненнем. Паглядзелі на рэтра-аўтамабілі, якія ўдзельнічалі ў вядомых ралі. Пакармілі паўналічч і чарапах, што гулялі ля цырка па пешаходных дарожках.

А яшчэ ў юных мазыран з'явілася вялікая мара аб правядзенні цыркавага конкурсу ў Беларусі. Кажуць: па-першае, гэта ж было б унікальнае відовае для айчыннага глядача. Па-другое, была б пляцоўка, на якой аматарскія цыркавыя студыі нашай краіны змоглі параўнаць свой прафесійны ўзровень. І самае галоўнае: маладыя артысты, якія набылі прафесіяналізм менавіта ў такіх аматарскіх цыркавых калектывах, не шукалі б сабе працу за межамі нашай краіны.

Ірына АСТАШКЕВІЧ. lost@zviazda.by

НЮАНСЫ ВЫБАРУ

сотавага полікарбанату для парнікоў і цяпліц

Трываля і зручныя — менавіта такімі словамі можна ахарактарызаваць парнікі і цяпліцы, выкананыя з сотавага полікарбаната. Яны значна пераўзыходзяць аналагічныя канструкцыі з плёнкі і шкла. Але каб гэты сучасны матэрыял прадэманстраваў свае лепшыя ўласцівасці, важна ведаць, на што звярнуць увагу, выбіраючы сотавага полікарбанат, як правільна яго манціраваць і як вызначыць якасць лістоў.

- У параўнанні з цяпліцамі, выкананымі з плёнкі і шкла, пабудовы з полікарбанату адрозніваюцца:
  - ✓ выдатнай цеплазаахавальнасцю;
  - ✓ высокай святлопрапусканнасцю;
  - ✓ надзейнай абаронай ад ультрафіялету;
  - ✓ трываласцю і ударастойкасцю;
  - ✓ лёгкасцю мантажу;
  - ✓ даўгавечнасцю;
  - ✓ устойлівасцю да высокай вільготнасці і розных атмасферных уздзеянняў;
  - ✓ эстэтычнасцю.

Цяпліца з полікарбанату глядзіцца на любым садковым участку вельмі прыгожа, стыльна і сучасна, выдатна ўпісваецца ў любы, нават старанна прадуманы ландшафт.

Правілы мантажу

Не мае значэння, набылі вы ўжо гатовую цяпліцу з сотавага полікарбанату альбо збіраецеся будаваць яе ўласнымі рукамі, — правілы мантажу будуць аднолькавымі, і іх неабходна выконваць.

Правіла 1: для цяпліцы неабходна выкарыстоўваць толькі прэзэнтаваны полікарбанат. Калі вы ведаеце, глядзіцца больш прыяважна, але святла ён прапускае нашмат менш і ў канчатковым выніку раслінам проста не будзе хапаць сонца.

Правіла 2: сотавага полікарбанат для пакрыцця парнікоў і цяпліц абавязкова павінен мець з аднаго боку спецыяльныя УФ-ахоўныя слой. Пры мантажы гэты слой абавязкова размяшчаецца вонкі.

Правіла 3: таўшчыня лістоў полікарбанату залежыць ад таго, які менавіта вы збіраецеся эксплуатаваць цяпліцу. Калі выкарыстоўваць сваю пабудову вы збіраецеся толькі ў вяснова-восенні халодны перыяд, таўшчыня лістоў 5-10 мм будзе цалкам дастаткова. Калі вы збіраецеся ацяпляць яе і выкарыстоўваць больш працягла перыяд, то полікарбанат павінен мець таўшчыню не менш за 15 мм.

Дарчы, ад таўшчыні лістоў сотавага полікарбанату будзе залежаць і разлік апорных канструкцый цяпліцы, каб матэрыял

ял мог вытрымаць ветравыя і снегавыя нагрузкі.

Правіла 4: усе лісты полікарбанату з'яўляюцца аднакіраванымі, а рэбры іх цвёрдасці размяшчаны паралельна даўжыні ліста. На цяпліцы ўсе рэбры цвёрдасці варта размяшчаць толькі вертыкальна.

Правіла 5: злучаць лісты полікарбанату паміж сабой неабходна выключна з дапамогай спецыяльных злучальных профіляў. А мацаваць на каркас цяпліцы толькі самарэзамі, пад якія неабходна падкладаць невялікую гумовую шайбу.

Паколькі лісты полікарбанату маюць дастаткова вялікі каэфіцыент тэмпературнага пашырэння, адтуліны пад самарэзы неабходна рабіць крыху большага дыяметра, чым сам самарэз. Мацаваць самарэзы трэба ад краю ліста, адступіўшы ад яго прыкладна 5 см; крапіць па ўсёй даўжыні ліста, праз кожныя 30 см.

Ніколі не мацуйце полікарбанат цвікамі! — гэта толькі парушыць цэласнасць ліста і немінуча прывядзе да яго разбуарэння. Таксама па правілах злучэнне лістоў паміж сабой павіна адбывацца ўсты!

2. Рэбры цвёрдасці ліста павінны размяшчацца толькі пад прапым вуглом, хвалістасць рабры па даўжыні ліста недапушчальна.

3. Не купляйце полікарбанату без УФ-абароны, бо менавіта ад яе будзе залежаць тэрмін службы лістоў. Без УФ-пакрыцця полікарбанат пад уплывам прамяня сонца памяне колер, стане больш крохкім і разбурыцца, не праслужыць і 3 гадоў.

4. Набытыя толькі полікарбанат, які правільна захоўваецца. Ад гэтага таксама будзе залежаць тэрмін яго эксплуатацыі. Лісты не павінны стаць на рабры або быць згорнутымі — яны павінны захоўвацца на спецыяльных стэлажах з роўнай паверхняй.

Аб вытворцах

Найбольш папулярныя віды сотавага полікарбанату, якія прадстаўлены сёння на нашым рынку:

Актуаль — сотавага полікарбанат расійскай вытворчасці —

Правіла 6: не эканомце на камплектаванні! Такія, на першы погляд, дробязі, як кантавы профіль і кантавыя стужкі, і разны павялічаны тэрмін эксплуатацыі цяпліцы. Кантавы стужкі, устаноўлены на тарцах лістоў, стануць іх надзейнай абаронай і не прапусцяць ўсярэдзіну бруду, пылу і насаскомых. А кантавы профіль у абавязкова перадаюць усталявацца паверх стужкі на ўсе вольныя тарцы матэрыялу.

Правіла 7: не купляйце самы танны сотавага полікарбанат! Якісны матэрыял не можа быць вельмі танным, аддаць перавагу сярэднім па цене або больш дарагім лістам — яны праслужаць нашмат даўжэй.

Як вызначыць якасць?

1. Паверхня ліста павіна быць без бачных сколаў, драпін, увагнутасцяў і нават невялікіх няроўнасцяў. Яна не павіна расшывацца і мець паветрачныя бурбалкі.

годны прадстаўнік эканом-класа полікарбанатных лістоў. Гэты матэрыял даволі зручны ў мантажы, ён эластычны і досыць мяккі. Яму не хапае цвёрдасці. Праслужыць такі ліст каля 8 гадоў.

Полігал — полікарбанат вытворчасці расійска-ізраільскай кампаніі. Дастаткова цвёрды, трывалы, гнуткі, зручны ў устаноўцы і, у той жа час, не вельмі дарагі матэрыял, які праслужыць не менш за 10 гадоў.

Віпнул — сотавага полікарбанат кітайскай вытворчасці, вельмі мяккі і далікатны, каштуе нядрэага, але і праслужыць не больш за 3 гады.

Санэкс — таксама прадукцыя кітайскай вытворчасці. Вельмі цвёрды і адначасова м'які, досыць нязручны ў мантажы; праслужыць каля 4 гадоў.

Марлон — полікарбанат брытанскай вытворчасці, які адрозніваецца вельмі высокай якасцю і досыць высокім коштам. Пры правільным мантажы праслужыць не менш за 10 гадоў.

Гараскоп стрыжак на сакавік

2 сакавіка, серада. Правільнай не звартацца да дапамогі нажніц. Тым, хто жадае перамен, зоркі раяць зрабіць завіўку.

3 сакавіка, чацвер. Правільным будзе рашэнне пафарбаваць валасы ў цёмныя адценні, якія прыцягваюць дадатковыя сілы прыроды. Ад стрыжкі лепш ўстрымацца.

4 сакавіка, пятніца. Дзень нейтральны, але ўсё ж лепш не спакушаць лёс і не прадпрымаць ніякіх дзеянняў па змене свайго іміджу.

5 сакавіка, субота. Гатовым да авантуры варта падстрычыцца: эфект будзе неадрыўным і прыўнесе станоўчы ўплыск эмоцый.

6 сакавіка, нядзеля. Незвычайная стрыжка і непрадказальны тон фарбы дабавяць абаяння і сексуальнасці вашаму выгляд.

7 сакавіка, панядзелак. Катэгарычна не варта рабіць аперацыі з валасамі.

8 сакавіка, аўторак. Дзябальскі дзень, устрымайдзеце ад выкарыстання вострых прадметаў, не кажучы пра нажніцы.

9 сакавіка, серада. Дзень сонечнага зацьмення. Закрытае

сонца вам не памочнік, а без яго прымацка за новую прычоску — няўдзячны занятак, таму паход у цырульню лепш адмяніць.

10 сакавіка, чацвер. Не стрыжцеся, максімальная увага — догляду валасоў. Добра рабіць розныя маскі.

11 сакавіка, пятніца. Дзень актыўнага энергетычнага абмену з прыродай, таму стрыжка выкліча непрадбачаныя наступствы. Ужывіцеся натуральна фарбавальнікі, дамагаюцца ўмацавання сваіх валасоў.

12 сакавіка, субота. Падыждзеце час для крэатыўных і творчых жанчын. Толькі з незвычайнымі задумкамі абавязкова звяртайдзеце да дапамогі цырульніка.

13 сакавіка, нядзеля. Зайздросціце тым, у каго доўгія і бліскучыя валасы? Падстрычыцеся — і абавязкова даможацца паліпшыцца яе структуры, так і гучныя вашых валасоў.

14 сакавіка, панядзелак. Штосьці новенькае ў знешнасці павялічыць вашу прыяважнасць, можна скарыстацца любымі сродкамі.

15 сакавіка, аўторак. Стрыжка дазволена толькі тым, хто га-

тывы прыняць вобраз расбэшчанага падлетка з лёгкім воблакам на галаве. Што рабіць — густы ў жанчын такія розныя!

16 сакавіка, серада. Цяжкі дзень, супраціпаказаны для стрыжкі.

17 сакавіка, чацвер. Можна ўмацаваць валасы з дапамогай хмы або іншых гаючых масак, стрычыцеся астралагі не раіць.

18 сакавіка, пятніца. Можна стрычыцеся без сумненняў, тым больш што гэта прымырць вас са сваімі крывіўдзіцелямі і падыме настрой.

19 сакавіка, субота. Калі ўчора вы яшчэ не былі ў салоне, паспайшыцеся, зоркі раздзяюць бонусы дастатку і творчага развіцця.

20 сакавіка, нядзеля. Прымаць стрыжка толькі рукамі самага блізкага чалавека, калі вы не здольны зрабіць гэта самастойна.

21 сакавіка, панядзелак. Думайце і вырашайце самі, мяняць ці не мяняць сваё вобраз.

Размяшчэнне планет дазваляе як дзеянне, так і бяздзейнасць.

22 сакавіка, аўторак. Значна лягчэй жыць з роўнымі і гладкімі валасамі, пазбягайце завівак і складаных укладак.

23 сакавіка, серада. Астралагі прапануюць ўстрымацца ад стрыжкі, асабліва ў другой палове сутак. На сёння збіраецеся валасы ў пучок альбо зрабіце звычайную коску.

24 сакавіка, чацвер. Цудоўна лёгкая прычоска гарантавацца, смела адпраўляйдзеце ў салон прыгожасці.

25 сакавіка, пятніца. Сёння пры афарбоўцы можна дамагчыся менавіта таго адцення, пра якое вы марылі, спрабуйце разлізаваць задуманае. Падстрычыцеся, атрымаеце больш шорстка валасы.

26 сакавіка, субота. Каб не наклікаць на сябе бяду, не дакрайцеся да валасоў пасля заходу сонца. З раніцы пажаданы звычайны догляд.

27 сакавіка, нядзеля. Калі вы незадаволеныя сваёй знешнасцю, пачакайце да заўтра, а сёння пазбягайце маневру з валасамі.

28 сакавіка, панядзелак. Падстрыгаць валасы можна толькі ў выпадку гатоўнасці да рэзкіх перамен у амурных справах.

29 сакавіка, аўторак. Цікавыя знаёмствы і карысныя сувязі чакаюць тых, хто рызыкне зрабіць мадэльную стрыжку па апошняй модзе.

30 сакавіка, серада. Знешнія сілы не паўплываюць на вашу рашэнне; хочаце падстрычыцеся — спрабуйце і давярайце інтуіцыі.

31 сакавіка, чацвер. Можна пафарбаваць валасы або зрабіць завіўку і радысны настрой на наступныя дні забяспечаны.

Даты

2 САКАВІКА

1562 год — нарадзіўся Крыстоф Мікалай Дарава Літоўскага, калывніст. З 1597 года займаў адказныя пасады ў княстве: быў старастам ваўкавыскім, шарашўскім, лепельскім. Браў удзел у Інфлянцкай вайне 1558—1582 гг., вайне Рэчы Паспалітай са Швецыяй (1600—1629), кіраваў абаронай Рыгі (1601). Аўтар кнігі «Гліка» — першага ў Рэчы Паспалітай дапаможніка па конегадоўлі. Каля 1615 года ў мястэчка Ашмяна Мураваная (цяпер на тэрыторыі Ашмянскага раёна) на ўласныя сродкі заснаваў друкарню. Памёр ў 1615 годзе.

1930 год — у газеце «Правда» апублікаваны артыкул Сталіна «Галавакружэнне ад паспяху» — пра «перагібы на месцах», дапушчаныя падчас

Падзеі

калектывізацыі. У артыкуле Сталін асудзіў шматлікія выпадкі парушэння прынцыпу добраахвотнасці пры арганізацыі калгасаў. Ён крытыкаваў залішнюю «заўзятасць» у справе раскулачвання, ахвярамі якога сталі многія сярэднякі. Уся адказнасць за дапушчаныя памылкі ўскладалася на мясцовае кіраўніцтва. Трэба сказаць, што рашэнне задачы калектывізацыі ажыццяўлялася за кошт раскулачвання не толькі кулакоў, але і сярэднякоў. Насілле з'яўлялася асноўным метадам аб'яднання ў калгасы. Сялянства на гэты крок адказала масавай незадаволенасцю і адкрытымі выступленнямі. У гэтых умовах сталінскае кіраўніцтва вырашыла пайсці на некаторае

Людзі

зніжэнне «градуса» калектывізацыі. Так званыя «перагібы» былі асуджаны, прапанавалася перагледзець стаўленне да сярэднякоў, дапускалася (як часова мера) спыненне высялення ў аддаленыя раёны заможных сялян на час саўбы.

1959 год — ЦК КПСС і Савет Міністраў СССР прынялі пастанову «Аб удзеле працоўных у ахове грамадскага парадку». На прадпрыемствах і ва ўстановах па ўсёй краіне пачалі стварацца добраахвотныя народныя дружны.

Брыўка сказана

Алесь БАЧЫЛА, паэт:
Дуб і той, калі ў полі адзін,
Не заўсёды адольвае буру.

А не шкодзь!

ЗА «РЫБАЛКУ» — ДА ШАСЦІ ГАДОЎ

Трох жыхароў Белаазёрска затрымалі супрацоўнікі ўпраўлення аперацыйнага разгавання Дзяржінспекцыі на возеры Белае. 3-за блізкага размяшчэння Бярозаўскай ГРЭС будаём ужо вызвалілі ад лёду, чым скарысталіся браканьеры, паставішы сеты.

У іх патрапіла каля 300 асобін рыбы — акуня і плоткі. За кожную з іх парушальнікам давядзецца заплаціць па базавай вельчыні. А ўвесь незаконны ўлоў вагой 40 кілаграмаў абыдзецца ў 62 мільёны рублёў. Больш за тое, адзін з затрыманых у 2010 годзе ўжо прыцягваўся да крымінальнай адказнасці за незаконнае рыбалоўства з нанясеннем шкоды ў асабліва буйным памеры. Тады 18-гадоваму юнаку патрапілі пад амініткі, а зараз яго чакае суровае пакаранне. Артыкул 281 Крымінальнага кодэксу Рэспублікі Беларусь прадугледжвае за яго ўчынак да шасці гадоў пазбаўлення волі.

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@zviazda.by

СЁННЯ

Месяц

Апошняя квадра 02.11
Месяц у сур'і Стральца.

Сонца

Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск — 7.55	18.49	10.54
Віцебск — 7.46	18.37	10.51
Магілёў — 7.45	18.39	10.54
Гомель — 7.40	18.38	10.58
Гродна — 8.10	19.05	10.55
Брэст — 8.08	19.07	10.59

Імяніны

Пр. Марыяны, Фёдара.
К. Алёны, Віктара, Паўла.

ЗАЎТРА

Геамагнітная ўзрушэнні

Віцебск	Гродна	Мінск	Магілёў	Брэст	Гомель
744мм рт.сл. -3...-1°C	743мм рт.сл. -4...-2°C	736мм рт.сл. -3...-1°C	740мм рт.сл. -3...-1°C	740мм рт.сл. 0...+2°C	744мм рт.сл. -1...+1°C

Абазначэнні:

- няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў
- невялікія геамагнітныя узрушэнні
- слабая геамагнітная бура

...у суседзях

ВАРШАВА	КІЕЎ	РЫГА
+5...+7°C	+4...+6°C	+4...+6°C
ВІЛЬНЮС	МАСКВА	С.-ПЕЦЯРБУРГ
+3...+5°C	0...+2°C	-2...0°C

УСМІХНЕМСЯ

100% апытаных мышэй баяцца жанчын!

У бары:

- Будзьце ласкавы, раствор гідраксід у гідраксідарбонія ў моцнапалярным растваральніку аксід у вадароду.
- Бармен:
- Колькі мосяў?

Вясковы магазін гарэў, але ніхто не спытаўся яго таўшы. Усе чакалі, калі згарыць той самы сытак...

— Я на тваім месцы не мела б зносін з гэтым тыпам.

— Гэта мой муж.

Міністэрства аховы здароўя папярэджае: няма грошай — не хварэй!

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛІНІКІ: Савет Рэспублі